

10

Těžba dřeva
i zalesňovaná plocha
na vzestupu

15

Michal Novotný:
Kampaň sčítání byla
pozitivní a vstřícná

20

Studenti
v kyberprostoru

40

Propad české
ekonomiky se
postupně zmírňuje

43

Petr Šonka:
Nástup pandemie nás
zastihl v nedbalkách

STATISTIKA&MY

ČASOPIS ČESKÉHO STATISTICKÉHO ÚŘADU

07-08 | 2021 – ROČNÍK 11

TÉMA

Statistiky o zdraví

- Výdaje na zdraví z vlastních kapes neustále rostou
- Lékaři si loni polepšili o 11 %
- Počet neschopenek byl ovlivněn covidem

44% osob

v Česku pociťovalo dlouhodobou nemoc
nebo zdravotní problém.

Nejčastějšími chronickými onemocněními byly v roce 2019 vysoký tlak a bolesti krční či bederní páteře. Ve srovnání s šetřením z roku 2014 mírně klesl počet kuřáků, ale zvýšil se počet osob s nadváhou.

A young woman with long brown hair, wearing a vibrant red, short-sleeved, ribbed dress, is smiling broadly and reaching out her right hand towards the camera. Her hand is in the foreground, slightly out of focus, with her fingers spread. The background is a soft-focus outdoor setting with green grass and trees under a bright sky, suggesting a sunny day.

9. ROČNÍK FOTOSOUTĚŽE MY&STATISTIKA PRO ZAMĚSTNANCE ČSÚ

Téma: Krásné Česko

Kategorie: Člověk, Příroda, Architektura

Snímky zasílejte do 15. září na e-mail soutez@czso.cz

Do předmětu zprávy uveďte: FOTOSOUTĚŽ

Kompletní podmínky naleznete na intranetu ČSÚ a v e-mailu

Odpočinkové čtení k vodě nečekejte

Vážení a milí čtenáři, je tu léto a s ním tradiční dvojčíslo časopisu Statistika & My. Kdo by ale čekal odpočinkové čtení k vodě, bude asi trochu zklamán. Hlavním tématem tohoto vydání je totiž zdravotnictví, v dnešní době téma zmiňované v nejrůznějším kontextu snad denně. Naše redakce připravila velmi zajímavý průřezový materiál, který podrobně rozebírá data o tuzemském zdravotnictví jak z Českého statistického úřadu, tak i z dalších zainteresovaných institucí.

Hned úvodní text Markéty Pištorové popisuje, s čím se vlastně tento obor u nás potýká a jaké zdravotní problémy naši společnost nejvíce trápí. V dalším příspěvku, tentokrát od Nikoly Čermákové, se pak dozvíte, kolik vlastně zdravotní péče v České republice stojí, respektive kolik za ni platí zdravotní pojišťovny – v roce 2019 to bylo přes 300 miliard korun. Osobně mě poměr nákladů za léčbu jednotlivých diagnóz a rozdílná finanční náročnost péče o muže a ženy překvapily. V našem tématu určitě nesmí chybět, a ani nechybí, rozbor problematiky odměňování ve zdravotnictví. Připravil ho Martin Mana, který se ve svém článku zabývá nejen tím, jak se vyvíjí odměňování lékařů, ale i tím, jaký vliv na jejich platy a mzdy měla koronavirová pandemie. Pozitivní jsou pak z mého pohledu data, která analyzuje text věnovaný zdravotnickému výzkumu – objem prostředků investovaných do zdravotnického výzkumu roste a od roku 2015 se zvýšil o třetinu.

I když aktuální Statistika & My určitě nepřináší komplexní a všeobjímající analýzu českého zdraví a zdravotnictví, tematické texty a shromážděná data nabízejí zajímavý obrázek oblasti, která je často vnímána buď jen jako „dojmy“ pacientů, nebo jako vysoce odborný pohled lékařů a zdravotníků.

Věřím, že i tentokrát v našem časopise najdete mnoho užitečných dat a informací a že s ním bude vaše léto nejen pohodové, ale i zajímavé.

EVA KRUMPOVÁ

1. místopředsdkyně ČSÚ

STATISTIKA&MY

MĚSÍČNÍK ČESKÉHO STATISTICKÉHO ÚŘADU 07–08/2021
ROČNÍK 11, vychází 10x ročně

ADRESA REDAKCE: Český statistický úřad,
Na padesátém 81, 100 82 Praha 10
telefon: 274 054 248, e-mail: redakce@czso.cz

REDAKCE: Michal Novotný (šéfredaktor), Pavel Černý (vedoucí redaktor), Pavel Hortig, Jan Cieslar, Jan Ernest, Eva Henzlerová, Dalibor Holý, Jaroslav Sixta, Karolína Zábajňáková

REDAKČNÍ RADA: Ing. Josef Vlášek (předseda),
Ing. Michal Novotný (místopředseda),
doc. JUDr. PhDr. David Elischer, Ph.D., Ing. Eva Krumpová,
Ing. Marek Rojíček, Ph.D., Egor Sidorov, Ph.D.,
Mgr. Jana Slavníková, Mgr. Irena Stupňánková, Ing. Pavla Trendová,
Mgr. Ing. Martin Zelený, Ph.D.

LAYOUT ČASOPISU: Veronika Wölfelová, Jana Chocholoušová

GRAFICKÁ ÚPRAVA: Tomáš Kubašta, Veronika Wölfelová
JAZYKOVÁ KOREKTURA: Vladimír Salavec
FOTOGRAFIE: archiv ČSÚ, shutterstock.com, Tereza Koutecká,
Fotky-foto.cz, Unsplash: A R

TISK: P.O.S. FACTORY, s. r. o.

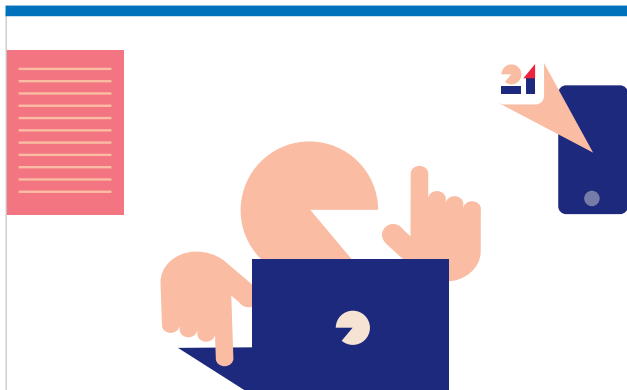
VYDAVATEL: Český statistický úřad, www.statistikaamy.cz,
ISSN 1804-7149, ev. č. MK ČR E 1992

PODMÍNKY PRO VYUŽÍVÁNÍ A DALŠÍ ZVEŘEJŇOVÁNÍ INFORMACÍ
Z ČASOPISU STATISTIKA&MY:
bit.ly/3ddicBp

18

Chatbot sčítání odpovídal na 11 tisíc dotazů denně a úspěšně zvládl i nástrahy obtížné gramatiky českého jazyka. Jeho služeb využilo celkem 258 000 osob.

22

Vloni bylo postaveno přes 19 tisíc bytů v rodinných domech. Počet dokončených bytů v rodinných domech se mírně snížil, i přesto se rok 2020 stal z hlediska bytové výstavby druhým nejúspěšnějším v uplynulém desetiletí.

46

Průměrná cena tepelné energie rostla pomaleji než inflace. Od roku 2010 se nejvíce zvýšily ceny tepla vyráběného z uhlí. Teplo z biomasy a jiných obnovitelných zdrojů zdražilo pětikrát méně.

TÉMA: STATISTIKY O ZDRAVÍ

- 24 Zpráva o zdraví a nemocech
- 26 Výdaje na zdraví z vlastních kapes neustále rostou
- 28 Zdravotní pojišťovny vydaly více peněz na léčbu žen
- 30 Lékaři si loni polepšili o 11 %
- 33 Za deset let 35 miliard
- 36 Počet neschopenek byl ovlivněn covidem
- 38 Zdraví na pracovišti

UDÁLOSTI

- 5 Statistická rada zhodnotila průběh sčítání jako úspěšný
- 6 ČSÚ důvěřují dvě třetiny osob
- 6 Statistici v Pardubicích podporují rodinnou politiku
- 7 Uspěli jsme ve Fénixu
- 7 Trh práce ve třech regionech

ZE SVĚTA

- 8 I ve Švýcarsku dělají domácí práce většinou ženy
- 9 Čtvrtina jízdních kol dovezených do EU je z Kambodže
- 9 Proč Nizozemci nechávají auto doma
- 9 Domácí turisté na Islandu výpadky těch zahraničních nenahradili

STATISTIKA ODVĚTVÍ

- 10 Těžba dřeva i zalesňovaná plocha na vzestupu
- 12 Tržby ve službách během pandemie

SČÍTÁNÍ

- 14 Navigátoři i utěšitelé
- 18 Chatbot sčítání odpovídal na 11 tisíc dotazů denně

ROZHOVOR

- 15 Kampaň sčítání byla pozitivní a vstřícná
- 43 Nástup pandemie nás zastihl v nedbalkách

LIDÉ A SPOLEČNOST

- 20 Studenti v kyberprostoru
- 50 Kvalita života nezávisí pouze na ekonomických faktorech

ANALÝZA

- 22 Vloni bylo postaveno přes 19 tisíc bytů v rodinných domech
- 46 Průměrná cena tepelné energie rostla pomaleji než inflace

MAKROEKONOMIKA A FINANCE

- 40 Propad české ekonomiky se postupně zmírňuje

HISTORIE

- 54 Lovci a úlovky

Statistická rada zhodnotila průběh sčítání jako úspěšný

Členové rady jednali také o vývoji administrativní zátěže spojené se statistickými zjišťováními.

Dne 18. června 2021 se v centrále Českého statistického úřadu v Praze uskutečnilo již 69. jednání České statistické rady, po dlouhé době za fyzické přítomnosti členů. Kvůli protiepidemickým opatřením se od jara 2020 konala jednání formou per rollam nebo videokonferenčně. V první části zasedání byla členům rady předložena pravidelná informace o přípravě zjišťování v rámci vyhlášky o programu statistických zjišťování na rok 2022 a nově také přehled šetření v domácnostech bez zpravodajské povinnosti. Následovala diskuze o vývoji administrativní zátěže, způsobech jejího snižování a o vlivech požadavků EU. Druhý blok jednání byl věnován informaci o stavu projektu Sčítání lidu, domů a bytů 2021. Po seznámení se statistikami postupu sběru formulářů a s aktuálním stavem zpracování dat členové rady konstatovali, že tento nejnáročnější statistický projekt desetiletí byl úspěšně zvládnut, a to včetně nastavení komunikační kampaně směrem k nejširší veřejnosti, uživatelské přívětivosti

online formuláře a zvládnutí krizové komunikace v iniciační fázi projektu.

Samotnému jednání rady předcházelo slavnostní předání diplomů absolventům 26. a 27. běhu specializovaného statistického studia, které ČSÚ pořádá každý rok pro zaměstnance státní statistické služby. Ocenění předali absolventům společně předseda ČSÚ Marek Rojíček a děkan Fakulty informatiky a statistiky VŠE Jakub Fischer. Studium probíhá nepřetržitě od roku 1965, letos se koná již 56. ročník a je určeno absolventům vysokých škol, kteří nemají odborné statistické vzdělání nebo od jeho absolvování mají delší časový odstup a chtějí si doplnit a rozšířit své znalosti. Na tomto studijním programu ČSÚ dlouhodobě spolupracuje s Fakultou informatiky a statistiky VŠE, která poskytuje kapacity svých profesorů a pedagogů. Přihlásit se mohou nejen zájemci z řad ČSÚ, ale jsou vítáni i uchazeči z jiných ústředních úřadů a institucí, případně také ze soukromé sféry. Každého běhu se účastní skupina přibližně 10 zaměstnanců ČSÚ.

KRÁTCE

Statistická divize OSN zorganizovala dva průzkumy, **jak pandemie covidu-19 ovlivnila sčítání lidu** v zemích, které jeho uskutečnění připravovaly na roky 2020 nebo 2021. Souhrnné informace shrnžené z těchto průzkumů najdete na níže uvedeném odkazu.

bit.ly/3y5HdID

Onemocnění covid-19 se v roce 2020 stalo druhou nejčastější **příčinou úmrtí v Česku** po ischemické chorobě srdeční. Celkový počet zemřelých byl loni o bezmála 17 tisíc vyšší než v roce 2019. Na úroveň obvyklou před nástupem pandemie se denní počet zemřelých u nás dostal podle předběžných údajů v druhé polovině letošního května. Podrobné statistiky úmrtnosti najdete na níže uvedeném odkazu.

bit.ly/3BF0KBG

Během letošního 1. čtvrtletí vlivem řešení krize spojené s koronavirovou pandemií prudce **narostly výdaje sektoru vládních institucí**. Zvyšovaly se zejména výdaje na sociální dávky, dotace a kapitálové transfery. Příjmy naopak v důsledku zpomalení ekonomiky i daňových změn stagnovaly.

bit.ly/36Yp1Ez

KRÁTCE

V červnu proběhly **volby do obecních zastupitelstev** v šesti obcích ČR. Volební účast dosáhla 59,56 %, mandát získalo 14 žen a 28 mužů. Průměrný věk zvolených zastupitelů je téměř 49 let.

Evropská agentura **pro životní prostředí** spustila internetový prohlížeč kvality ovzduší v evropských městech. V něm je možné zjistit, jak se v 323 městech v posledních dvou letech vyvíjela kvalita ovzduší vyjádřená koncentrací jemných prachových částic PM2,5. V prohlížeči jsou zobrazena data i z 15 měst v České republice.

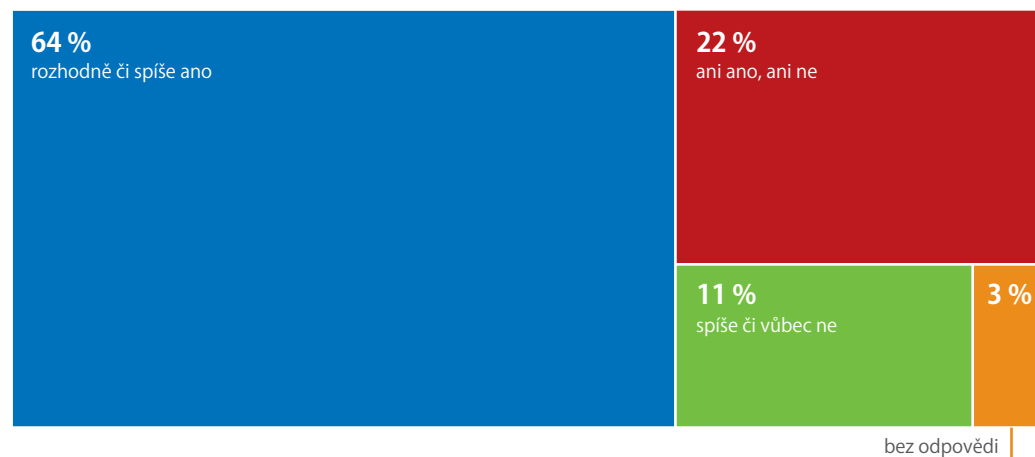
K letošnímu **třicátému výročí založení euroregionu** Neisse-Nisa-Nysa bude vydána publikace mapující vývoj tohoto uskupení od jeho počátků do současnosti. Na přípravě podkladů spolupracují zaměstnanci oddělení informačních služeb Krajské správy ČSÚ v Liberci a jejich kolegové ze statistických úřadů v německém Kamenzu a polském městě Jelenia Góra. Trojjazyčná publikace obsahující datové sady za území euroregionu a ilustrační kartogramy bude představena koncem roku 2021 spolu s finální verzí strategie euroregionu Neisse-Nisa-Nysa na příští plánovací období.

ČSÚ důvěřují dvě třetiny osob

Po ukončení terénní fáze sčítání lidu, domů a bytů provedl ČSÚ vyhodnocení komunikační kampaně, jehož součástí bylo i zjišťování, do jaké míry sčítání ovlivnilo názor lidí na důvěryhodnost a užitečnost ČSÚ. V telefonickém průzkumu, který proběhl začátkem června, devět z deseti respondentů uvedlo, že sčítání ovlivnilo jejich vnímání ČSÚ pozitivně a jen u 10 % se vnímání ČSÚ zhoršilo. ČSÚ celkově důvěřuje 64 % respondentů, dalších 22 % respondentů je v otázce důvěry neutrální a nedůvěru

vyjádřilo 11 % dotázaných. Největší důvěru má ČSÚ ve skupině mladých do 30 let s maturitou a mezi podnikateli a vysokoškoláky. Nejhůře ho vnímají zaměstnanci se základním vzděláním nebo vyučením. Za užitečnou instituci považují ČSÚ tři čtvrtiny respondentů s tím, že vyšší podíl kladných odpovědí byl opět zaznamenán mezi mladými s maturitou a podnikateli a vysokoškoláky. Méně souhlasu s tímto tvrzením vyjádřili zaměstnanci se základním vzděláním nebo vyučením.

DO JAKÉ MÍRY DŮVĚŘUJETE ČESKÉMU STATISTICKÉMU ÚŘADU?

Zdroj: Kantar CZ

Statistici v Pardubicích podporují rodinnou politiku

Ředitelka Krajské správy ČSÚ v Pardubicích Veronika Tichá se zúčastnila jednání regionální platformy k přípravě akčního plánu Konceptce rodinné politiky v Pardubickém kraji. Pardubičtí statistici se v uplynulých letech aktivně podíleli na analytické části této konceptce a tvorbu akčního plánu dále podpoří zapojením do pracovních skupin složených ze zástupců státní správy, neziskového i podnikatelského sektoru.

Hlavní poznatky z analytické části konceptce doplněné o aktuální informace o demografickém a sociálním vývoji kraje prezentovala vedoucí oddělení informačních služeb KS ČSÚ v Pardubicích Hedvika Fialová na červnovém semináři pořádaném pro dětská a seniorská centra.

Uspěli jsme ve Fénixu

Časopis Statistika & My a soubor plakátů k projektu Minisčítání získaly ocenění v soutěži obsahového marketingu Fénix content marketing.

Statistika & My se umístila na třetí pozici v kategorii B2B časopis. V silné konkurenci firemních a institucionálních magazínů porota ocenila zejména způsob, jakým jsou v časopise prezentována statistická data a informace tak, aby jim porozuměli i čtenáři, kteří nejsou odborníky na statistiku. Velkou roli v úspěšnosti časopisu hraje i atraktivní grafické zpracování, které dokáže zaujmout a převést mnohdy složité jevy do názorné a přehledné vizuální podoby.

Souboru plakátů k projektu Minisčítání bylo uděleno první místo v kategorii Nejlepší ilustrace a její použití. Tímto oceněním zhodnotili porotci především zdařilou snahu Českého statistického úřadu aktivně podporovat zvyšování statistické gramotnosti v ČR a využívat nové komunikační nástroje při šíření statistických informací směrem k veřejnosti. Vedle vlastní prezentace Minisčítání a jeho výsledků plakáty uspořádané do výstavy zábavnou formou upozorňovaly na blížící se Sčítání lidu, domů a bytů 2021 a působily jako osvěta před zahájením této největší statistické akce desetiletí.

Ceny v soutěži Fénix content marketing byly předány 27. června v pražském Rudolfinu.

Trh práce ve třech regionech

Pracovníci oddělení informačních služeb v Ústí nad Labem spolu s kolegy z ústecké pobočky úřadu práce připravují aktualizovaná data pro brožuru s názvem „Náš region překračuje hranice, EURES-TriRegio – Trh práce a profesního vzdělávání ve zkratce“.

Brožura bude obsahovat údaje z oblastí projekce obyvatelstva, zaměstnanosti a nezaměstnanosti, věkové struktury ekonomicky aktivního obyvatelstva, průměrných mezd a také informace o nedostatkových profesích v polsko-česko-německém příhraničí. Za Česko budou zahrnuty kraje Karlovarský, Královéhradecký, Liberecký a Ústecký. Po doplnění dat za rok 2020, které by mělo být završeno v polovině srpna, bude následovat jejich kontrola a tvorba doprovodných textů. Vydání brožury je plánováno na podzim letošního roku.

ČERVENEC 2021

SOUHRNNÝ INDIKÁTOR DŮVĚRY

Důvěra podnikatelů i spotřebitelů se oproti červnu snížila. Souhrnný indikátor důvěry poklesl na hodnotu 99,7. Meziročně je ovšem vyšší.

-4,3
bodu

-9,5
bodu

PRŮMYSL

Důvěra podnikatelů v průmyslu se ve srovnání s minulým měsícem snížila. Indikátor důvěry poklesl na hodnotu 98,7. V meziročním srovnání je však důvěra v průmyslu vyšší.

-1,8
bodu

STAVEBNICTVÍ

Důvěra podnikatelů v odvětví stavebnictví se snížila. Indikátor důvěry meziměsíčně poklesl na hodnotu 114,0. Ve srovnání s červencem 2020 je ale důvěra ve stavebnictví vyšší.

+0,0
bodu

OBCHOD

V odvětví obchodu se důvěra nezměnila. Indikátor důvěry ve srovnání s červnem zůstal na hodnotě 104,7. Meziročně je důvěra v obchodu vyšší.

+0,0
bodu

SLUŽBY

Ve vybraných odvětvích služeb (vč. bankovního sektoru) se důvěra podnikatelů meziměsíčně nezměnila. Indikátor důvěry zůstal na hodnotě 97,6. Meziročně je důvěra ve službách vyšší.

-3,6
bodu

SPOTŘEBITELÉ

Důvěra spotřebitelů se v červenci meziměsíčně snížila. Indikátor důvěry poklesl na hodnotu 101,9. Ve srovnání s červencem 2020 je důvěra spotřebitelů vyšší.

KRÁTCE

Mezi lety 2014 až 2019 se celkový počet obětí sexuálního napadení zaznamenaný australskou policií zvýšil z 20,7 tis. na 26,9 tis., což představuje nárůst o 30%. Při zohlednění populačního růstu v průběhu času to znamená nárůst z 88 na 106 obětí na 100 tis. obyvatel. Mezi oběťmi je pětikrát více žen než mužů a tento poměr zůstává v čase neměnný.

bit.ly/3izPPIO

V roce 2020 žilo v Rakousku přibližně 2,14 mil. lidí s migračním původem (24,4% z celkové populace), což je asi o 610 000 neboli o 40% více než před deseti lety. Současný růst populace je v Rakousku způsoben pouze mezinárodním přistěhovalectvím, bez něj by se tamní populace podle prognóz dlouhodobě zmenšila na úroveň 50. let 20. století.

bit.ly/3iEeyoR

Obchodní bilanci ostrovního státu Vanuatu v roce 2020 poznamenala pandemie covidu-19. Vývoz domácích komodit se oproti roku 2019 snížil o 11%, reexport poklesl dokonce o 45%, a celkový vývoz tak v loňském roce meziročně poklesl o 17%. Dovoz se snížil o 15%.

bit.ly/3wo9qtg

I ve Švýcarsku dělají domácí práce většinou ženy

Švýcarské ženy v roce 2020 odvedly o polovinu více práce v domácnosti a rodině než muži. Ale rozdíl mezi pohlavími se postupně zmenšuje.

EVA HENZLEROVÁ
odbor komunikace

V roce 2020 činila celková doba placené i neplacené práce u mužů i žen zhruba 46 hodin týdně. Domácí práci a práci pro rodinu trávily více času (28,7 hod. týdně) ženy než muži (19,1 hod.). Muži se zase v průměru více věnovali placenému zaměstnání, které vykonávali 25,3 hodiny týdně, zatímco v případě žen to bylo jen 15,8 hodiny. Od roku 2010 se však čas, který muži stráví prací v domácnosti a v rodině, prodlužuje a jejich placená pracovní doba se zkracuje. V roce 2010 trávili muži ve věku od 15 let domácími pracemi 16,2 hodiny týdně a v roce 2016 pak 17,9 hodiny. To ale neznamená, že by ženám domácí práce ubyly, i jim mezi roky 2010 a 2020 čas strávený prací v domácnosti narostl, ale ne tak výrazně jako mužům. V roce 2010 se ženy ve Švýcarsku zabývaly domácími pracemi 27,9 hodiny a o šest let později 28,1 hodiny.

ČASOVĚ NEJNÁROČNĚJŠÍ JE VAŘENÍ

Většinu času z domácích prací v roce 2020 zabrala příprava jídla (ženy 7,8 hod., muži 4,5 hod. týdně). Následovaly uklízení (ženy 4,5 hod., muži 2,1 hod. týdně) a nakupování pro rodinu (ženy 2,1 hod., muži 1,9 hod.). Žehlení, které i ve Švýcarsku patří mezi méně oblíbené domácí práce, společně s praním zabere ženám 2,0 hodiny týdně, muži se prádlu věnují 0,6 hodiny.

Ženy stráví 2,6 hodiny týdně péčí o rostliny, zahradu a domácí mazlíčky, zatímco muži těmto činnostem věnují v součtu 1,9 hodiny. Na druhé straně muži investovali více času (1,6 hod.) než ženy (1,0 hod.) do manuální práce v podobě různých

domácích úprav a oprav. V oblasti rozličných administrativních prací, mezi něž patří například vedení domácího účetnictví, byl poměr víceméně vyrovnaný (muži 1,4 hod., ženy 1,3 hod. týdně).

Od roku 2010 se množství času, které muži věnují přípravě jídla včetně mytí nádobí, zvýšilo o 1,7 hodiny týdně a o 0,5 hodiny týdně u nich narostla i doba věnovaná úklidu. Pro ženy se mezi lety 2010 a 2020 doba strávená vařením či uklízením prakticky nezměnila.

MATKY SE VÍCE VĚNUJÍ DĚTEM

K zajímavému vývoji došlo v letech 2010 až 2020 u párových domácností s nejmladším dítětem do 15 let. Otcové v uvedeném období navýšili čas věnovaný domácími pracemi o 5,2 hodiny týdně, zatímco matky „jen“ o 1,2 hodiny. Matkám ovšem narostl čas strávený výdělečnou činností z 13,4 hodiny týdně v roce 2010 na 16,1 hodiny o deset let později. V případě otců se přitom čas na tuto činnost zkrátil o 5,2 hodiny z 39,6 hodiny týdně v roce 2010 na 34,4 hodiny v roce 2020.

Matky, jejichž nejmladšímu dítěti ještě nebylo 15 let, které žijí v domácnosti s partnerem, však i v roce 2020 trávily domácími pracemi téměř dvakrát tolik času než otcové (30,2 hodiny oproti 17,0 hodinám týdně). Do péče o děti investovaly matky zhruba o polovinu více času než otcové (22,3 hodiny oproti 14,7 hodiny týdně).

bit.ly/3xmQH15

Čtvrtina jízdních kol dovezených do EU je z Kambodže

V roce 2020 bylo z EU27 vyvezeno téměř 1,3 mil. jízdních kol v celkové hodnotě 471 mil. eur. Opačným směrem mířilo 5 mil. kol v hodnotě 930 mil. eur.

Ve srovnání s rokem 2019 se vývoz jízdních kol v roce 2020 zvýšil o 35 %, zatímco dovoz poklesl o 3 %. Dařilo se i obchodu s elektrokoly, u nichž v roce 2020 meziročně vývoz vzrostl o 43 % a dovoz se zvýšil o 19 %.

V roce 2020 vyvezla EU27 téměř 274 tis. elektrokol v hodnotě 427 mil. eur (údaje zahrnují jízdní kola s asistencí pedálu a pomocným elektrickým motorem s výkonem nižším než 250 W). Do Evropské unie bylo v loňském roce dovezeno více než 839 tis. elektrokol, jejichž celková cena dosáhla 721 mil. eur.

Ze zemí EU putovala vloni kola především do Velké Británie (34 % celkového vývozu jízdních kol mimo EU), Švýcarska

(13 %), Brazílie (9 %), Turecka (5 %) či Uzbekistánu (4 %). Švýcarsko a Velká Británie byly také hlavním cílem vývozu elektrokol, mířilo tam 36 %, resp. 29 % unijního vývozu. Následovaly Norsko (14 %) a Spojené státy, kam putovalo shodně po desetíně unijního vývozu.

Čtvrtina (24 %) do EU dovezených jízdních kol pochází z Kambodže, 17 % je z Číny, 11 % z Tchaj-wanu, 8 % z Bangladéše a 7 % z Turecka. V případě elektrokol je více než polovina (53 %) z Tchaj-wanu, následují elektrokola z Vietnamu (19 %), každé desáté dovezené elektrokolo je z Číny, 7 % přichází z Turecka a pátá příčka s 6 % patří Švýcarsku.

 bit.ly/3ggyk8C

Proč Nizozemci nechávají auto doma

V roce 2020 uvedlo 78 % nizozemských řidičů, že někdy v právě uplynulém měsíci záměrně nechali své auto doma. Pro polovinu z nich bylo hlavním důvodem zvýšení fyzické aktivity. Vyplyvá to z průzkumu Perceptions 2020, jehož výsledky nedávno představili nizozemští statistici.

V tomto průzkumu bylo v období od února do června 2020 dotazováno více než 3,6 tisíce obyvatel Nizozemska ve věku 18 a více let. Je třeba vzít v úvahu, že odpovědi respondentů mohla ovlivnit koronavirová krize a z ní vyplývající opatření.

Motivací pro 16 % řidičů, kteří se v roce 2020 rozhodli aspoň občas nechat auto doma, bylo přispět ke zlepšení místního životního prostředí nebo ke snížení emisí skleníkových plynů. Ale životní prostředí a klima nebývají tím hlavním důvodem, proč nechat auto doma. Téměř polovina (48 %) řidičů, kteří někdy nechali auto doma, uvedla, že tak učinili hlavně proto, aby měli více pohybu. Dalších 16 % řidičů uvedlo, že v některých případech bylo prostě snazší autem nejet. Méně než 10 % řidičů se rozhodlo nejezdit autem z jiného důvodu, například kvůli úspoře peněz nebo ve snaze vyhnout se dopravním zácpám.

 bit.ly/3pFsmRG

Domácí turisté na Islandu výpadky těch zahraničních nenahradili

Počet přenocování v registrovaných ubytovacích zařízeních na Islandu v loňském roce klesl o 61 %. K poklesu o 65 % došlo v hotelech a penzionech, o 32 % v kempech a 61% snížení zaznamenala ostatní ubytovací zařízení.

V roce 2020 bylo na Islandu evidováno 3,3 mil. přenocování v registrovaných ubytovacích zařízeních, zatímco o rok dříve islandští statistici zaznamenali 8,4 mil. přenocování. Největší propad (o 70,4 %) postihl oblast hlavního města Reykjavíku a téměř stejně špatně na tom byl region Jihozápad (-69,9 %), zatímco v ostatních oblastech nebyl pokles tak výrazný. Například v oblasti Západních fjordů se počet přenocování snížil o 29,9 % a v regionu Východ o 33,9 %.

Dopady pandemie na ubytovací segment jsou zcela jasné, pokud sledujeme přenocování měsíc po měsíci. Leden a únor roku 2020 vykazovaly podobné hodnoty jako v roce 2019, ale v březnu, kdy byla na Islandu zavedena první omezení

související s celosvětovým rozšířením nemoci covid-19, došlo k prudkému poklesu o 54,6 %. Po něm následoval ještě větší pokles počtu zahraničních návštěvníků, když se příjezdový cestovní ruch prakticky zastavil. Počet přenocování zahraničních turistů byl oproti předchozímu roku každý měsíc nižší o 90–97 %, výjimkami se staly měsíce červenec a srpen s poklesem 70–75 %. Na druhé straně došlo k nárůstu počtu přenocování domácích turistů, kdy si Islandané vychutnávali, že mají svůj ostrov zase prakticky jen pro sebe. Nárůst domácí poptávky však chybějící zahraniční turisty nahradit nedokázal.

 bit.ly/3wLCmLp

Těžba dřeva i zalesňovaná plocha na vzestupu

V roce 2020 se v českých lesích vytěžilo 35,8 mil. m³ dřeva bez kůry a opět tak padl rekord. Výjimečná byla také plocha zalesňování o rozloze 33 671 ha.

**JOSEF
KAHUDA**

oddělení statistiky
zemědělství
a lesnictví

Výměra lesních pozemků činila k 31. 12. 2020 dle údajů z katastru 2 677 329 ha (33,9% celkové výměry ČR). Mezi kraje s nejvyšším podílem lesních pozemků na celkové výměře patří Liberecký (44,7%), Karlovarský (43,8%) a Plzeňský (40,4%), největší absolutní výměru lesních pozemků má jednoznačně Jihočeský kraj (380 271 ha). Je však třeba brát v potaz (zejména v době rozsáhlých kalamit a následně vzniklých holin), že na řadě lesních pozemků se nenachází porost.

Stále převažují lesy státní (54,0%), jejichž zastoupení se postupem času zmenšuje (v uplynulém desetiletí zejména kvůli tzv. církevním restitucím). Největším subjektem obhospodařujícím lesy je státní podnik Lesy České republiky s podílem 44,5% na celkové výměře lesních pozemků.

TĚŽBA DŘEVA

Těžba dřeva v posledních letech enormně roste, v minulém roce již dosáhla 35 754 tis. m³ (bez kůry). Kdysi rekordní těžba v roce 2007 o objemu 18,5 mil. m³ vyvolaná z velké části likvidací následků lednového orkánu Kyrill byla pokořena o deset let později v roce 2017, kdy se v českých lesích vytěžilo 19,4 mil. m³ dřeva. V posledním dvacetiletí se přitom běžná těžba pohybovala mezi 14,5 až 16,5 mil. m³.

S rostoucím objemem se prudce zvyšuje i podíl nahodilé těžby dřeva, v rámci které se zpracovávala

hlavně kůrovcová kalamita. Loni už dosáhl 94,8%, zatímco v roce 2016 to bylo 53,4% a v roce 2014 jen 29,3%. Současný nepříznivý stav je zapříčiněn kombinací faktorů, zejména extrémnějšími klimatickými jevy (sucho, silný vítr) spolu s vysokým výskytem kůrovce. V rámci nahodilé těžby se tedy v roce 2020 vytěžilo 33 912 tis. m³, z toho čtvrtina v Kraji

KVĚTEN 2021

PRŮMYSL

Průmyslová produkce po očištění o vliv počtu pracovních dnů v květnu meziročně vzrostla o 25,3%. Po vyloučení sezonních vlivů byla meziměsíčně nižší o 3,6%.

MALOOBCHOD

Tržby v maloobchodě očištěné od kalendářních vlivů reálně meziročně vzrostly o 5,8%, bez očištění o 8,1%. Zvýšily se za prodej nepotravinářského zboží, pohonných hmot i potravin.

STAVEBNICTVÍ

Stavební produkce v květnu reálně meziročně vzrostla o 5,8%. Po vyloučení sezonních vlivů byla meziměsíčně vyšší o 3,0%.

SLUŽBY

Tržby za služby očištěné od kalendářních vlivů meziročně vzrostly o 13,9%, bez očištění o 17,1%. Nejvyššího růstu neočištěných tržeb dosáhla sekce ubytování, stravování a pohostinství.

CESTOVNÍ RUCH

V letošním květnu se v hotelích ubytovalo o 158,6% více turistů než loni a počet jejich přenocování se zvýšil o 144,9%.

Vysočina. Z dostupných zdrojů však vyplývá, že se kalamita postupně přesouvá z Moravy do Čech, druhý největší podíl na celkové nahodilé těžbě v ČR byl totiž zaznamenán v Jihočeském kraji (13,3%). Situace se však rapidně zhoršila i na severu Čech.

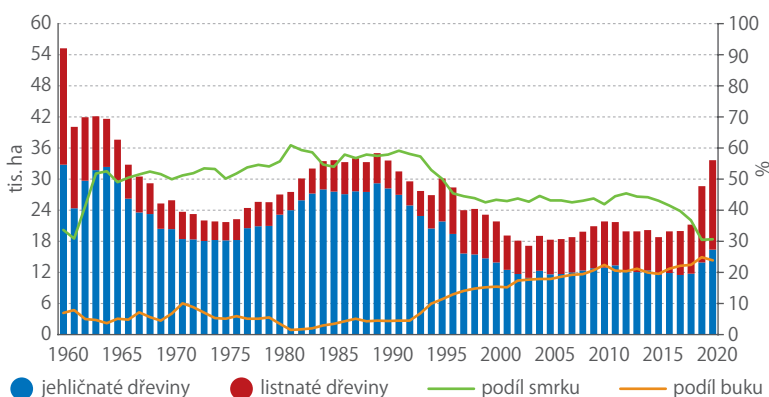
Těžily se především jehličnaté dřeviny (34 487 tis. m³, 96,5 % celkové těžby), těžba listnatých dřevin ve výši 1 267 tis. m³ byla téměř stejná jako v roce předchozím. Z jednotlivých dřevin byl nejvíce zastoupen smrk (90,3%), dále borovice (4,2%), buk (1,6%) a modřín (1,5%). Jasně převažující zastoupení jehličnanů souvisí s pokračující kalamitou, které právě tyto dřeviny, zejména smrk, snadněji podléhají. Vzniká tak výrazný kontrast mezi skutečnou druhovou skladbou lesů a tím, jaké dřeviny se těží. Zastoupení listnáčů v našich lesích je totiž zhruba 30% (v zásobách dřeva dle údajů Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů), ale v těžbě kolem 3,5%. Značný rozdíl je i v případě smrku, který v lesních porostech tvoří zhruba polovinu, zatímco v těžbě již zmíněných 90%.

Nejvyšší objemy vytěženého dřeva byly zaznamenány v Kraji Vysočina (8 711 tis. m³) a v Jihočeském kraji (4 807 tis. m³). Kraj Vysočina zaujímá první místo na žebříčku krajů již třetí rok za sebou, těžba dřeva zde přitom představovala téměř jen nahodilou těžbu jehličnatých dřevin. Intenzita těžby dřeva v Kraji Vysočina dosáhla 42 m³/ha lesních pozemků, zatímco průměr ČR byl 13,4 m³/ha. Nejvíce listnatých dřevin se těžilo v krajích Olomouckém (254 tis. m³) a Zlínském (215 tis. m³), což jsou kraje s vysokým zastoupením listnáčů v lesních porostech a podprůměrným podílem nahodilé těžby na celkové těžbě dřeva.

ZALESŇOVÁNÍ

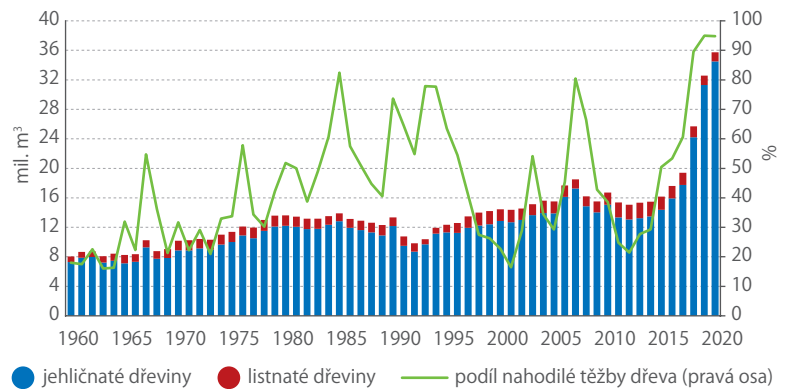
K výraznému nárůstu došlo loni také u plochy zalesňování (sadba a sje), která se oproti předchozímu roku zvýšila o 5 tis. ha na 33 671 ha. Od roku 1990 se jedná o nejvyšší hodnotu, která se dostala na úroveň běžnou v druhé polovině osmdesátých let 20. století. V posledním dvacetiletí se plocha zalesňování pohybovala zhruba mezi 18 až 22 tis. ha ročně, přičemž velký nárůst byl zaznamenán až v roce 2019 (28 670 ha). Je totiž nutné znovu zalesnit rozsáhlé plochy

ZALESŇOVÁNÍ (ČR)

Zdroj: ČSÚ

TĚŽBA DŘEVA (ČR)

Zdroj: ČSÚ

vzniklé zejména při nahodilé těžbě dřeva, a se zvyšující se těžbou tak narůstá i zalesňovaná plocha.

V rámci zalesňování drtivě převažuje sadba, jejíž podíl se dlouhodobě pohybuje kolem 99% a loni činil 98,9%. Sje (zalesňování s využitím osiva) byla využita pouze na 376 ha, v některých letech však nedosáhla ani sta hektarů. Při zalesňování se tak využívá zejména sadební materiál lesních dřevin (obecně nazývaný jako sazenice), použití osiva při zakládání lesních porostů je spíše okrajovou záležitostí. Při výsadbě se spotřebovalo 205 557 tis. sazenic, z nichž 62,6% tvořily listnáče. Průměrná spotřeba sazenic na hektar sadby byla 6 174, u listnatých dřevin 7 605 sazenic a u jehličnatých dřevin 4 697 sazenic. Nejvíce (64 077 tis.) se spotřebovalo sazenic buku, což odpovídalo 31,2% všech sazenic.

Zalesňovalo se především listnatými dřevinami, které byly loni vysazeny na 17 264 ha, tedy na 51,3% celkové zalesňované plochy. Plocha zalesněná listnáči tak převládala již druhý rok po sobě. Z jednotlivých dřevin zaujímal největší zalesňovanou plochu smrk (30,7%), dále buk (23,8%), dub (16,4%) a borovice (7,4%). Druhové složení dřevin použitých při zalesňování se postupně mění ve prospěch listnatých. Kromě listnáčů je v posledních letech patrný nárůst využití i u douglasky a modřínu, jejichž zastoupení je dohromady zhruba 6% na celkovém zalesňování. V případě smrku, který se jako hlavní dřevina s nadpolovičním podílem při zalesňování uplatňoval ještě v první polovině devadesátých let 20. století, je vidět naopak znatelný pokles. V souvislosti s probíhající kalamitou sílí snaha nahradit smrk odolnějšími a druhově pestřejšími porosty.

Jehličnaté dřeviny se nejvíce používaly v Plzeňském kraji (63,2% zalesňované plochy), listnaté dřeviny pak v Moravskoslezském kraji (64,4%).

Nejvíce se zalesňovalo v Kraji Vysočina (6 190 ha, 18,4% celkového zalesňování v ČR) a v Jihomoravském kraji (4 500 ha). Kraj Vysočina tak v minulém roce dosáhl rekordu nejen v těžbě dřeva, ale i v zalesňování.

Kromě zalesňování sadbou a sjí se využívá i přirozená obnova lesa. Plocha přirozené obnovy lesa se meziročně navýšila o 1 391 ha na 6 615 ha, přičemž mírně převažovaly jehličnany (53,1%).

Tržby ve službách během pandemie

Protiepidemická opatření výrazně ovlivnila téměř všechny sledované služby. Nejvíc utrpěly služby spojené s cestovním ruchem.

TOMÁŠ HARÁK

odbor statistiky obchodu, dopravy, služeb, cestovního ruchu a životního prostředí

EVROPSKÁ UNIE
94,5 %

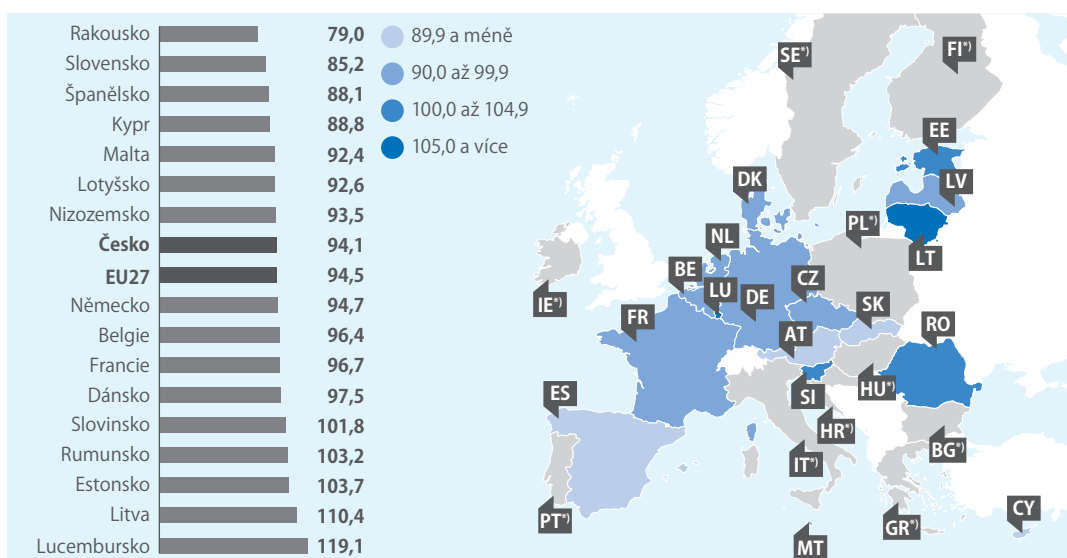
ČESKÁ REPUBLIKA
94,1 %

Dne 30. ledna 2020 vyhlásila Světová zdravotnická organizace (WHO) kvůli novému typu koronaviru globální stav nouze a následně 11. března globální pandemii. V návaznosti na tyto skutečnosti reagovala většina vlád po celém světě přijetím mnoha opatření, jako například zákazu cestování či omezení řady ekonomických činností. Odvětví služeb bylo jedním z nejpostiženějších.

ČESKO NEBYLO VÝJIMKOU

Po nepřetržitém meziročním růstu tržeb v odvětví služeb v ČR v běžných cenách (očištěných o pracovní dny) ve všech čtvrtletích roku 2019 došlo v prvním kvartále roku 2020 k poklesu o 1,9 %. V následujících čtvrtletích se meziroční propad prohloubil až do dvouciferných hodnot – ve druhém čtvrtletí

MEZIROČNÍ INDEXY TRŽEB ZA SLUŽBY V PRVNÍM ČTVRTLETÍ 2021 (%) (v běžných cenách, očištěno o pracovní dny)

Pozn.: *) Data za Bulharsko, Chorvatsko, Finsko, Řecko, Maďarsko, Irsko, Itálii, Polsko, Portugalsko, a Švédsko nejsou k dispozici. Zdroj: Eurostat (k 24. 6. 2021), ČSÚ

ČERVEN 2021

SOUHRNNÝ INDIKÁTOR DŮVĚRY

Důvěra podnikatelů i spotřebitelů se meziměsíčně znovu zvýšila. Souhrnný indikátor důvěry vzrostl na hodnotu 104,0 a i proti červnu 2020 je výrazně vyšší.

+4,3
bodu

+4,6
bodu

PRŮMYSL

V průmyslu se důvěra podnikatelů meziměsíčně zvýšila. Indikátor důvěry vzrostl na hodnotu 108,2. V meziročním srovnání je důvěra v průmyslu také vyšší.

+0,6
bodu

STAVEBNICTVÍ

Ve stavebnictví se důvěra podnikatelů oproti květnu mírně zvýšila. Indikátor důvěry dosáhl hodnoty 115,8. Meziročně je důvěra ve stavebnictví také vyšší.

+5,4
bodu

OBCHOD

Důvěra podnikatelů v obchodu se zvýšila. Indikátor důvěry vzrostl na hodnotu 104,7. Oproti červnu loňského roku je důvěra v obchodě také vyšší.

+4,9
bodu

SLUŽBY

Ve vybraných odvětvích služeb se důvěra podnikatelů zvýšila. Indikátor důvěry vzrostl na hodnotu 97,6. V meziročním srovnání je důvěra ve službách také vyšší.

+2,7
bodu

SPOTŘEBITELÉ

V červnu se důvěra spotřebitelů meziměsíčně zvýšila. Indikátor důvěry dosáhl hodnoty 105,5. Meziročně je důvěra spotřebitelů také vyšší.

tržby ve službách klesly o 19,2 %, ve třetím o 12,5 % a ve čtvrtém o 10,3 %. Sestupný trend ve službách pokračoval i v prvním čtvrtletí letošního roku, i když jeho tempo zpomalilo na -5,9 %.

Situace v České republice nebyla nijak výjimečná, obdobný průběh byl zaznamenán v rámci celé evropské sedmadvacítky. Průměrné hodnoty za celou EU27 v roce 2020 jsou -1,8 % v prvním kvartále, -21,7 % ve druhém, -12,1 % ve třetím a -9,8 % ve čtvrtém. V prvním čtvrtletí letošního roku došlo v EU27 k průměrnému snížení tržeb ve službách o 5,5 %. Meziroční snížení tržeb zasáhlo většinu evropských zemí již na počátku minulého roku a ve druhém čtvrtletí pak klesaly hodnoty ve všech členských zemích s výjimkou Lucemburska, které jako jediná země Evropské unie vykazovalo růst tržeb za služby během celé pandemie. (V době psaní tohoto článku nebyly dostupné kompletní informace pro rok 2020 za Bulharsko, Irsko, Řecko, Itálii, Maďarsko, Polsko a Švédsko.)

NEJVÍC UTRPĚLY SLUŽBY PRO CESTOVNÍ RUCH

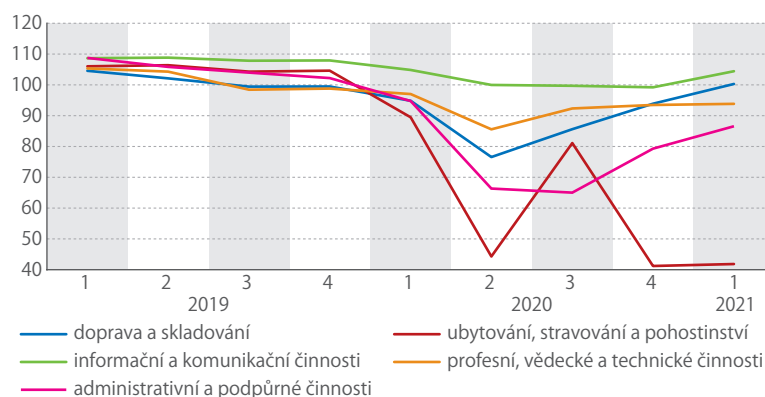
Protiepidemická opatření v tuzemsku dopadla téměř na všechny sledované služby. Dvouciferné poklesy během roku 2020 zaznamenaly činnosti v oblasti dopravy a skladování (CZ NACE sekce H), ubytování, stravování a pohostinství (CZ NACE sekce I), profesní, vědecké a technické činnosti (CZ NACE sekce M) a administrativní a podpůrné činnosti (CZ NACE sekce N). Nejmenší úbytek vykazovaly odvětví informačních a komunikačních činností (CZ NACE sekce J), v němž tržby meziročně neklesaly o více než 0,8 % a v prvním kvartále roku 2021 se vrátily k růstu (+4,4 %). To se podařilo i činnostem v oblasti dopravy a skladování, i když u nich byl růst na počátku letošního roku podstatně mírnější (+0,3 %).

Při detailnějším pohledu do odvětví dopravy je patrné, že omezení dopadla zejména na leteckou dopravu (CZ NACE oddíl 51), která ve druhém čtvrtletí loňského roku spadla o 87 %, a na vodní dopravu (CZ NACE oddíl 50), jejíž maximální pokles o 45,9 % byl zaznamenán také ve druhém čtvrtletí.

Vzhledem k tomu, že bylo velmi omezeno nebo přímo zakázáno cestování, důsledky těchto opatření pocítila především doprava spojená s turistickým ruchem. Naopak služby spojené s doručováním zboží posílily, neboť nebylo možné produkty kupovat v kamenných prodejnách a značná část kupujících se přesunula do e-shopů (viz bit.ly/3qLKLwD). To se projevilo v poštovních a kurýrních činnostech (CZ NACE oddíl 53), kterým se během koronavirové pandemie dařilo. Rostly ve všech kvartálech minulého roku a v letošním prvním čtvrtletí dosáhly meziročního navýšení dokonce o 22,8 %.

Omezení turistického ruchu se zřetelně projevilo i v dalších odvětvích s ním spojených. Například ubytování, stravování a pohostinství (CZ NACE sekce I) zahájilo rok 2020 poklesem o 10,5 % a zakončilo ho na úrovni o 58,8 % nižší než rok předchozí. Propad pokračoval i v letošním prvním čtvrtletí, kdy dosáhl

MEZIROČNÍ INDEXY TRŽEB ZA JEDNOTLIVÉ SEKCE SLUŽEB V ČR OD ROKU 2019 (%) (v běžných cenách, očištěno o pracovní dny)

Zdroj: Eurostat (k 24. 6. 2021), ČSÚ

58,1 %. Odvětví ubytování (CZ NACE oddíl 55) bylo pandemií postiženo více nežli stravování a pohostinství (CZ NACE oddíl 56). Zatímco restaurace mohly alespoň částečně kompenzovat ztráty plynoucí ze zavřených provozoven otevřením tzv. výdejního okénka, hotely či penziony takovou možnost neměly. Pokles tržeb postihl zejména ubytovací zařízení zaměřená na zahraniční klienty, kteří během pandemie do ČR téměř přestali cestovat (viz bit.ly/2UYqisL). Dalším odvětvím úzce spojeným s cestovním ruchem jsou cestovní agentury, kanceláře a jiné rezervační a související činnosti (CZ NACE oddíl 79). U nich nebyl výjimečný ani pokles o více než 80 %, ve druhém čtvrtletí 2020 to bylo dokonce 93,9 %. Letošní rok započalo toto odvětví taktéž meziročním snížením tržeb o 69,9 %.

O 19,2 %

klesly tržby ve službách ve 2. čtvrtletí 2020.

INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ SLUŽBY NA VZESTUPU

Nejméně dotčenou sekcí ekonomických činností byla sekce J (dle CZ NACE), tedy informační a komunikační činnosti. Do nich spadající informační činnosti (CZ NACE oddíl 63) rostly během celého loňského roku a o 11,8 % se v nich zvýšily tržby i v prvním čtvrtletí roku letošního. Kromě drobného zaváhání ve druhém čtvrtletí (-0,7 %) se dařilo i vydavatelským činnostem (CZ NACE oddíl 58). Telekomunikační činnosti (CZ NACE oddíl 61) nejprve navázaly na růst z roku 2019, ale v posledním čtvrtletí 2020 se stoupající trend zlomil a obor spadl o 4,5 %. Pokles o 0,7 % pokračoval i ve čtvrtletí následujícím.

Pouze ve třetím čtvrtletí 2020 a jen o 2,1 % se v ČR snížily tržby za činnosti v oblasti informačních technologií (CZ NACE oddíl 62), do nichž spadá například programování nebo správa počítačového vybavení. Nejzasaženějším odvětvím sekce informačních a komunikačních činností se staly činnosti v oblasti filmů, videozáznamů a televizních programů, pořizování zvukových nahrávek a hudební vydavatelské činnosti (CZ NACE oddíl 59), které během loňského a letošního prvního čtvrtletí klesaly v rozmezí od -19,1 % do -46,9 %.

Navigátoři i utěšitelé

Operátoři kontaktního centra sčítání mají za sebou jedinečnou zkušenost, která se nebude hned tak opakovat.

**ŠÁRKA
JELÍNKOVÁ**
Conectart

Společnost Conectart se projektu Sčítání lidu, domů a bytů 2021 zúčastnila zajištěním provozu kontaktního centra, kam mohli lidé volat nebo zasílat své dotazy ke sčítání e-mailem. Během deseti týdnů vyřídilo centrum 266 245 telefonních hovorů a 22 686 e-mailových dotazů. Komunikace s tazateli byla pro operátory někdy značně náročná, ale pro úspěšný výsledek sčítání zároveň velmi důležitá.

JAK SEČÍST VĚZNĚ V ČÍNĚ

Hovory jsme měli dlouhé, krátké, povídací, věčné, pečující, rozhořčené, veselé i zoufalé. Zachraňovali jsme bezradné respondenty, kteří potřebovali naši pomoc s vyplněním formuláře. Uklidňovali jsme ty, kteří se nemohli sečíst online, že i oni se brzy dočkají svého sčítacího komisaře. Pomáhali jsme maminkám na rodičovské dovolené nebo dělníkům ve výrobě vyplnit správně část věnovanou zaměstnání a pečovali jsme o ty, kteří běhali s metrem po domě ve snaze vyplnit přesnou plochu bytu. Vysvětlovali jsme, k čemu nám to sčítání vlastně je nebo kolik stálo. Hledali jsme pro respondenty jejich nejbližší kontaktní místa a navigovali je, kudy se k nim dostanou a kdy tam mají otevřeno.

Lidé nám svěřovali různé příběhy. A každý byl originální a pro daného člověka v tu chvíli ten nejdůležitější.

A tak jsme zachránili starší paní, která se nejprve velmi opatrně vyptávala, jak to s těmi listinnými

formuláři je, kde se seženou, kolik jich má vyplnit, kdo jí formulář dá. Poté, co jsme jí vše pečlivě vysvětlili, si oddechla a svěřila se. Listinný formulář měla už dávno doma, připravený a pečlivě vyplněný. Nachystala si ho na stůl, že ho ráno odnese na poštu. A vítě co? „Do rána se na něj kočka vynto, mrcha jedna!“

A máte představu o tom, jak se může sečíst třeba člověk ve vězení? To není tak těžké, vyplní si sám sčítací formulář přímo ve věznici. Co ale v případě, že je ve vězení v Číně nebo v Japonsku? Kdo a jak ho sečte? Ano, i takové případy jsme v kontaktním centru řešili.

FORMULÁŘ PRO ŘÁDOVÉ SESTRY

Lidé, kteří nám během sčítání volali, měli různé nálady. Byli veselí, naštvaní, uspěchaní, milí i rozčilení. Víte ale, že operátorka může dostat po telefonu i nabídku k sňatku? A ne ledajakou. Staršího pána naše milá kolegyně tak okouzila, že když mu pomáhala vyplnit údaje o bydlení, nabídl jí za ženicha svého syna.

Setkali jsme se s běžnými domácnostmi, radili maminkám, zda a jak sčítat dospělé děti, pomáhali rozhodnout, kolik formulářů mají vyplnit lidé žijící ve dvougeneračních domech. Pak nám ale zavolaly sestry řeholního řádu a vyprávěly o svém životě. Žijí spolu, hospodaří spolu – mají se spolu i sečíst? V jednom formuláři, online, každá zvlášť? Pro mladého operátora trochu oříšek, ale zvládli jsme to. Sestry jsou v pořádku sečteny a náš operátor zase o něco chytřejší.

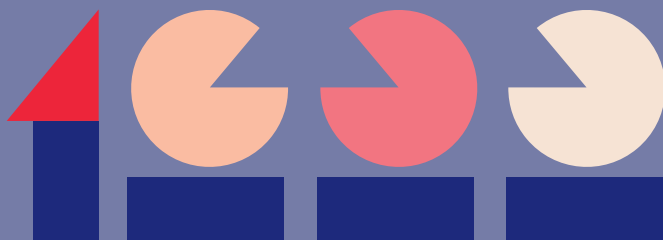
Délka hovorů byla také různá. Od těch několika minut až po hodinové. V téměř nekončících hovorech se operátoři dozvěděli o již neexistujících obcích, o činnosti politických činitelů v době normalizace, o těžkostech soužití lidí v různých lokalitách.

Dobře naladěný pán se nás ptal, jestli je nutné sečíst jeho manželku, když je fúrie, a jestli by nemohl sečíst i své domácí mazlíčky, protože to jsou skutečně členové jeho domácnosti.

Vynalézavosti se meze nekladou, a tak jsme pomáhali utišit špatné svědomí pána, který se ve snaze sečíst se sám a online sečetl na adresu souseda. Pak ale dlouho přemýšlel nad tím, kde se sečte jeho soused. A nakonec se začal bát, kdo z nich dostane pokutu. Řešení bylo jednoduché a pán již může opět klidně spát.

V průběhu těch několika týdnů se naši operátoři zase posunuli o kousek dál. Ve vědomostech i v poznání života. Takovýto velký a krásný projekt totiž nic jiného než obrovskou zkušenost pro nás všechny přinést ani nemohl.

Tisíckrát díky,
že jste se sečetli

Kampaň sčítání byla pozitivní a vstřícná,

říká ředitel odboru komunikace ČSÚ Michal Novotný.

PAVEL ČERNÝ
oddělení
marketingu a PR

Jak dlouho dopředu se připravovala komunikační kampaň ke sčítání?

S přípravami komunikační kampaň, která byla součástí celkové informační podpory sčítání, jsme začali již v roce 2018. Chtěli jsme zachovat a navázat na vše dobré a předejít některým negativním zkušenostem z minulého sčítání. Stanovili jsme si, že kampaň musí být pozitivní, aktivní, vysvětlovací a vstřícná k obyvatelstvu. Chtěli jsme také, aby si občané, kteří měli ze zákona povinnost se sečíst, uvědomili především užitečnost sčítání i to, že poskytnout nám údaje je bezpečné, že data jsou u nás maximálně chráněna.

Jaké jste si na začátku vytyčili cíle?

Cílem bylo za prvé informovat veřejnost o konání sčítání, termínech, povinnosti se sečíst a o obsahu otázek, na které ve formulářích lidé odpovídali. Zároveň také vysvětlit, jakými způsoby mohli lidé sčítací povinnost splnit a jak jsou chráněna data a citlivé údaje proti jakémukoliv zneužití. Dalším cílem bylo přesvědčit obyvatelstvo o užitečnosti projektu sčítání jako celku a o praktické využitelnosti jeho výsledků. A nakonec bylo třeba motivovat veřejnost ke včasnému a pravdivému vyplnění formulářů, nejlépe online prostřednictvím počítače nebo mobilu, a ukázat, jak jednoduché a časově nenáročné je letošní sčítání, které oproti tomu minulému mělo formuláře o polovinu kratší.

Můžete stručně popsat přípravu celého projektu?

V ČSÚ vznikl v rámci projektu řešitelský tým komunikace, který ve spolupráci s dalšími projektovými týmy navrhl komplexní řešení informační podpory sčítání. Bylo třeba využít všechny dostupné informační kanály ČSÚ a připravit podklady pro výběr profesionálních externích partnerů, kteří se na zajištění celkové informační podpory významně podíleli. Při minulém sčítání například zajišťovala call centrum Česká pošta, nyní bylo rozhodnuto využít služeb externího dodavatele. Jako jeden z prvních statistických úřadů v Evropě jsme se také rozhodli nasadit na webové stránky sčítání a online formulář chatbota a live chat. Takže klíčové pro nás bylo včas vybrat kvalitní externí dodavatele a připravit zadávací dokumentaci a podklady pro jednotlivé veřejné zakázky. Paralelně se připravovala velmi rozsáhlá znalostní báze, která obsahovala spoustu informací a odpovědi na mnoho otázek souvisejících se sčítáním. Ta se průběžně doplňovala a stala se základem pro školení personálu a pro přípravu komunikačních nástrojů a zpráv o sčítání směřujících k veřejnosti.

Kteří partneři se na informační podpoře podíleli a jak jste je vybírali?

Dodavatelem strategie a realizace komunikační, marketingové a PR kampaň byla agentura Ogilvy, mediální prostor nakupovala agentura Knowlimits, služby kontaktního centra zajistila společnost Connectart a chatbota společnost UnitX. Vybírali jsme je v rámci otevřených výběrových řízení v souladu se zákonem o zadávání veřejných zakázek. Při přípravě

zadávací dokumentace prvních dvou jsme spolupracovali s Asociací komunikačních agentur, u dalších jsme využili konzultací s profesionály z oboru. Díky tomu jsme všechny dodavatele vysoutěžili férově a včas.

Při sčítání a jeho informační podpoře jsme jako formální nebo neformální partneři spolupracovali s řadou dalších subjektů, například s Českou televizí a Českým rozhlasem, Svazem měst a obcí, Sdružením místních samospráv, starosty, organizacemi pro osoby se zdravotním postižením nebo národností menšiny, zastupitelskými úřady ČR v zahraničí a mnoha partnery na místní i centrální úrovni.

Letošní sčítání mělo zajímavé logo i vizuální styl. Jak tyto grafické prvky vznikaly?

Věděli jsme, že logo Sčítání 2021 bude jedním z nejdůležitějších nástrojů, jak upoutat pozornost při komunikaci s veřejností. Proto jsme se jeho výběru věnovali hned od začátku. Soutěž na vytvoření značky, logotypu a jednotného vizuálního stylu Sčítání 2021 jsme vyhlásili již v roce 2018. Na výběru jsme spolupracovali se zástupci Unie grafického designu, s nimiž jsme před deseti lety úspěšně vybírali nové logo ČSÚ. V konkurenci osmdesáti soutěžních návrhů zvítězil ten od Jana Mouchy. Tento autor následně zpracoval celý manuál a v průběhu sčítání s námi spolupracoval na jeho aktualizaci. O tom, že byla vybrána zcela originální značka, svědčí i několik ocenění v mezinárodních soutěžích. Na první pohled atraktivní a snadno odlišitelný jednotný vizuální styl sčítání byl postaven na grafických prvcích a dovozoval přizpůsobit kampaň aktuálním potřebám, což by u jinak řešeného vizuálu nebylo možné. Veřejnost zaujal a výrazně se odlišil od ostatních státních projektů i další placené komunikace v médiích.

Jak moc jste museli měnit naplánované a připravené postupy kvůli pandemii covidu-19?

Pandemie ještě zesílila důraz na online formu sčítání. Obsah komunikace bylo zapotřebí upravovat v souladu s aktuálními omezeními při distribuci a sběru listinných sčítacích formulářů nebo s prodloužením online fáze, a to napříč všemi kanály informační podpory. Znamenalo to rovněž četné úpravy znalostní báze, kterou pro odpovědi využívali operátoři kontaktního centra, správci sociálních sítí, naši zaměstnanci nebo i chatbot. Aktualizací z důvodu pandemie prošly také webové stránky sčítání, tištěné materiály, automatický hlasový systém na kontaktní lince a třeba i rozhlasové a televizní spoty.

V jednu chvíli to vypadalo, že se sčítání kvůli pandemii bude muset odložit. Co podle vás nejvíce pomohlo tomu, že se projekt uskutečnil v původně plánovaném termínu?

Určitě možnost online sčítání a to, že jsme tuto formu v komunikaci preferovali od samého počátku. Celý design služby se podařilo rychle upravit a nastavit tak, aby byly minimalizovány kontakty s obyvatelstvem a maximum lidí se sečetlo přes počítač nebo

Devět z deseti respondentů hodnotilo kampaň ke sčítání jako srozumitelnou.

Ing. Michal Novotný

Absolvent humanitních studií na Univerzitě Jana Evangelisty Purkyně a marketingové komunikace na Vysoké škole finanční a správní. Začínal jako reportér, fotoreportér a novinář, později působil v oboru marketingu a PR. Od roku 2011 řídí odbor komunikace ČSÚ, je šéfredaktorem časopisu Statistika&My a vedoucím řešitelského týmu komunikace Sčítání 2021.

mobil. Pravidelně jsme sledovali aktuální epidemickou situaci a vyhodnocovali jsme její dopady na průběh sčítání. Připravili jsme prodloužení termínu pro bezpečné sečtení se online a pro listinné sčítání jsme ve spolupráci s Českou poštou navrhli a přijali taková opatření, aby i tato fáze proběhla téměř bezkontaktně a v souladu s požadavky hygieniků.

Další krizový moment přišel, když první den zkolaboval systém pro online sčítání. Co to pro tým, který zajišťoval komunikaci, znamenalo?

Několik bezesných nocí a úpravu komunikační strategie. Ta se po prvotní krizové komunikaci soustředila především na časté a aktuální poskytování informací médiím o průběžném stavu sečtenosti. Systém online sčítání po několika hodinách již bezproblémově fungoval a naším cílem bylo nahradit v mediálním prostoru zmínky o počátečním výpadku zmínkami pozitivními a tímto získat zpět důvěru veřejnosti. Urychlili jsme také připravované oznámení o prodloužení online sčítání a upravili všechny podklady pro informační podporu.

Nastaly ještě nějaké další obdobně obtížné situace?

Obdobně obtížné už naštěstí ne. Nemožnost sečíst se online, která nastala u majitelů starých elektronicky nečitelných občanských průkazů, jsme po dodání dat od Ministerstva vnitra vyřešili takřka okamžitě. Nejvíce ovlivnila realizaci komunikační strategie epidemická situace, kvůli níž jsme museli aktivity přenést do online prostředí. Na druhé straně nám online komunikace ušetřila spoustu času v řízení informační podpory a umožnila efektivně koordinovat několik interních týmů a externích dodavatelů najednou.

Jaké byly celkové náklady na komunikační kampaň sčítání a byly dosažené výsledky těmto nákladům adekvátní?

Komunikační kampaň stála něco málo přes 40 milionů korun, oproti minulému sčítání v roce 2011 se nám ji podařilo realizovat o čtvrtinu levněji. Uvedená částka je navíc pouze v nominálním vyjádření, bez srovnání tehdejších a současných cen. Na realizaci kontaktního centra jsme vynaložili 32,6 milionu korun, což je zhruba třetina částky odhadované původně v projektu. Od začátku sčítání do konce května jsme v médiích jen díky mediální komunikaci získali prostor v inzertní hodnotě odpovídající 160 milionům korun. Řečí čísel tak byly prostředky na kampaň vynaloženy účelně a výsledky byly adekvátní nákladům.

Co byste označil jako největší úspěch komunikační kampaň letošního sčítání?

Pozitivních faktorů bylo v kampani určitě více a teprve jejich synergie vytvořila úspěšný výsledek. Jako první bych jmenoval profesionální přípravu a přístup jak na straně ČSÚ při přípravě podkladů, sdílení znalostí a řízení projektu, tak na straně dodavatelů při realizaci výstupů a služeb i partnerů spolupracujících na informační podpoře sčítání. Dále pak zvolenou strategii komunikace s respondenty a médii, která byla přátelská a otevřená, výběr tiskové mluvčí projektu Jolany Voldánové, vizuální styl kampaň, zvládnutí krizové komunikace, integraci chatbota a live chatu kontaktního centra, informování specifických cílových skupin, jako jsou cizinci a národnostní menšiny nebo osoby se zdravotním postižením.

O úspěchu kampaň hovoří také to, že se nakonec elektronicky sečetlo více lidí, než se sečíst plánovalo. Podle průzkumu uskutečněného po skončení sčítání byla pro devět z deseti respondentů kampaň srozumitelná a negativně ji hodnotila jen 4 procenta. Lidé měli o projektu potřebné informace, kampaň v médiích zaznamenali a díky tomu se výrazněji přiklonili k možnosti sečíst se online. To se pro úspěch celého projektu stalo stěžejním. Sčítáním také nijak neutrpěla reputace Českého statistického úřadu, důvěřuje mu 64 procent obyvatel, o tři procentní body více než před dvěma lety. V porovnání s dalšími institucemi se jedná o velmi vysokou úroveň.

Kdy začnete s přípravou komunikace Sčítání 2031?

Pokud bude za deset let mít sčítání podobu celoplošného cenzu, a ne, jak se uvažuje, častějších menších cenzů využívajících dostupné administrativní zdroje dat, tak zase s dostatečným předstihem, abychom komplexní informační podporu dobře navrhli a pro její realizaci vysoutěžili kvalitní partnery. V tuto chvíli to ale není aktuální téma. Nyní se soustředíme na zpracování a publikaci výsledků z letošního sčítání v takové podobě, aby data byla maximálně dostupná a využitelná pro všechny skupiny uživatelů.

Nezkrácený rozhovor najdete na: bit.ly/3ypaNbW

Chatbot sčítání odpovídal na 11 tisíc dotazů denně

Nebývalý rozsah využití chatbota při sčítání nemá ve světě obdoby. Ten náš úspěšně zvládl i nástrahy obtížné gramatiky českého jazyka.

PAVEL HORTIG
oddělení
marketingu a PR

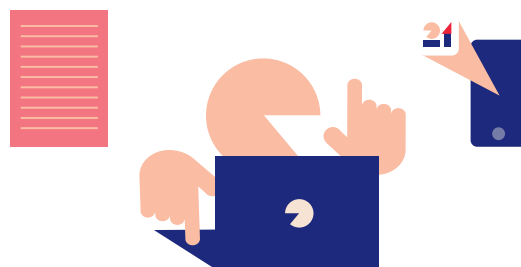
Chatbot je obecně počítačový nástroj k automatizované komunikaci, v případě letošního sčítání byl využit k online zodpovídání dotazů v písemné podobě. Na položené dotazy reagoval ve vteřině a v provozu byl po celou dobu ostré fáze sčítání 24 hodin denně, 7 dní v týdnu. Jeho nasazení znamenalo velmi významnou úsporu nákladů i lidských kapacit, např. kontaktnímu centru sčítání odlehčil zhruba 86 % zátěže tím, že v řadě případů odbavil několik prvních dotazů, než uživatelům nabídl přepojení na operátora.

Chatbot sčítání umožnil psát dotazy volným způsobem, aniž by bylo nutné volit z přednastavených konverzačních schémat, což bylo podle dostupných informací jedinečné jak v rámci státní správy ČR, tak dokonce v celosvětovém měřítku. Ve spojitosti s náročností počítačového zpracování češtiny jako jazyka s bohatým tvaroslovím a volným slovosledem byl způsob využití chatbota při Sčítání 2021 průkopnický i v kontextu sčítání v jiných zemích, a to napříč všemi kontinenty.

V průběhu ostré fáze sčítání, která začala 27. března a trvala do 11. května, reagoval chatbot přibližně na 510 tisíc zpráv, v průměru tedy na 11 tisíc za jediný den. Pouze na 3,6 % z nich nedokázal najít odpověď. Z celkového počtu zhruba 258 tisíc uživatelů využilo jen 20 tisíc možnost následného přepojení na lidského operátora livechatu, tedy 435 denně. Na každých 100 nově založených elektronických formulářů připadlo průměrně 8,5 dotazu na chatbota.

PŘÍPRAVY KRATŠÍ NEŽ ROK

Při průzkumu trhu provedeném v červenci a srpnu 2019 představilo 6 uchazečů technologicky a funkčně velmi rozmanitá řešení s náklady přesahujícími

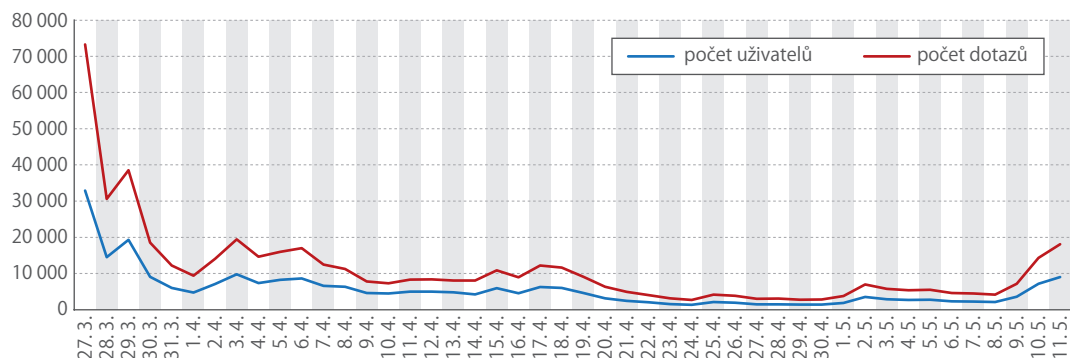

i 10 mil. Kč. Projekt byl oficiálně zahájen 4. května 2020, kdy došlo k podpisu smlouvy se společností UnitX, která zvítězila v otevřeném výběrovém řízení na veřejnou zakázku malého rozsahu. Celková konečná cena za projekt se započítáním plnění ze všech dodatků smluv byla přibližně 2 mil. Kč bez DPH. Poměr cena/výkon vysoutěženého řešení tak byl velmi výhodný.

Samotné přípravy chatbota (obecného programu a specializovaných dat z oblasti sčítání) trvaly méně než rok. První verze s omezenou databází otázek a odpovědí (cca 15 % rozsahu použitého při reálném sčítání) a navíc bez možnosti přepojovat na lidského operátora livechatu byla využita již při zkušebním sčítání v září a říjnu 2020. Tehdy se jednalo řádově o stovky tazatelů a méně než tisíc dotazů.

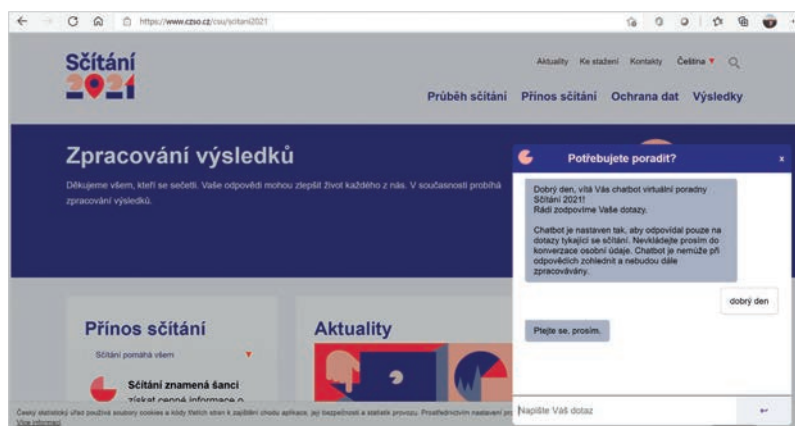
Chatbot, včetně integračního rozhraní na službu livechat kontaktního centra, zajišťovaného firmou Conectart, byl vyvinut speciálně pro potřeby projektu sčítání, protože standardně dodávané chatboty nebyly pro účely projektu Sčítání 2021 a jeho specifičnost optimální. Jednalo se o modulární řešení s unikátním NLP (natural language processing) jádrem. Vznikl tak systém, který umožnil operativní správu rozsáhlé

VYTÍŽENÍ CHATBOTA V PRŮBĚHU TERÉNNÍ FÁZE SČÍTÁNÍ

Zdroj: ČSÚ

databáze a její efektivní optimalizaci na základě vyhodnocení položených dotazů.

DOTAZY SERIÓZNÍ I KURIÓZNÍ

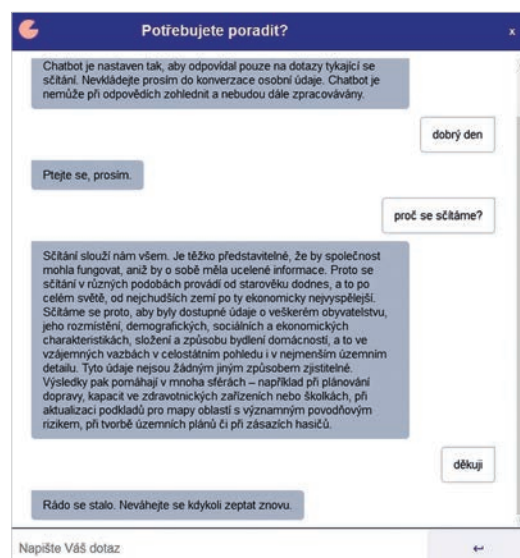
Chatbot fungoval jako tzv. cloudová služba (zabezpečený server), která byla v podobě komunikačního okna (klienta) integrovaná do elektronického sčítacího formuláře na webu onlinescitani.cz, dostupného v internetovém prohlížeči i v mobilní aplikaci, a také do informačního webu scitani.cz. Zadat dotaz bylo možné po kliknutí na malou ikonu s nadpisem „Potřebujete poradit?“ v pravém dolním rohu obrazovky. Vnitřní algoritmus chatbota se poté snažil rozpoznat, na co se tazatel ptá, a následně vybral nejvhodnější odpověď z rozsáhlé databáze pokrývající všechny důležité aspekty sčítání.

Když si byl chatbot jistý, vybral jednu správnou odpověď, pokud byl dotaz širší, nabídl až pět možností. V případě, že nedokázal správně zareagovat, dostal uživatel možnost připojení na operátora kontaktního centra. Komunikace s chatbotem byla standardně šifrovaná a z důvodu GDPR chatbot díky důmyslnému filtru znemožňoval vkládání osobních údajů.

Nástroj si v přiměřené míře poradil i s překlepy, zvládl vstupy bez diakritiky, uměl česky skloňovat i časovat a pracoval rovněž se synonymy (např. formulář a dotazník, zahraničí a cizina, chyba a omyl) nebo ustálenými slovními spojeními (např. rodné číslo, kontaktní místo, ochrana osobních údajů).

V systému byly ručně definovány stovky synonymních a variantních vztahů (např. obydlí – bydlení, dlouhý – dlouho, GDPR – ochrana osobních údajů) a chatbot rozuměl i slovtvorným obměnám (např. sečíst – sčítat – sečtení – sčítání – sečtený – sčítaný). Rozlišování významů napomáhalo rovněž jemnější členění ustálených spojení (např. rodinný dům – panelový dům – bytový dům – zkolaudovaný dům – obydlí – ideální čtvrtina domu – správce bytového domu – vlastník domu – sčítání lidu, domů a bytů).

Databáze otázek a odpovědí, s níž chatbot pracoval, pokrývala problematiku sčítání v širokých souvislostech a v průběhu projektu byla navíc na základě obdržených dotazů průběžně obohacována. Tematicky zahrnovala 993 různých klíčových slov a 265 odlišných ustálených slovních spojení. Podle

následné analýzy nejčastěji poskytovaných odpovědí mířily dotazy zejména na obecný smysl a povinnost sčítání, vyplňování adresy trvalého/skutečného pobytu, konkrétní postup při sčítání, využití osobních údajů nebo zjištění plochy bytu. Zapomnětlivci se po oficiálním konci sčítání nejčastěji ptali, zda se ještě mohou sečíst, kde získají sčítací formuláře a na metody vymáhání sankcí.

Tazatele trápily také problémy se zadáváním adres (našeptávačem), s ověřováním dokladů nebo vyplňováním údajů za příbuzné žijící mimo domácnost či v zahraničí. Dotazovali se rovněž na způsob sečtení občana cizího státu, získání potvrzení o úspěšném odeslání formuláře a na zachycení specifických okolností sčítané domácnosti.

Současně s dotazy na frekventovanější témata z oblasti sčítání byla zaznamenána i řada těch kurióznějších. Uživatelé se například ptali, zda mají sčítat veškeré své nemovitosti a občany v nich žijící, nebo zda je možné odkoupit vybavení, které bylo použito během sčítání. Jiní zase měli potřebu pouze sdělit svůj pozitivní pocit z rychlého a snadného sečtení pomocí online formuláře.

V malé skupině nezodpověditelných dotazů (3,6%) převažovaly vulgární výpady, témata, na která chatbot neznal odpověď, a cizojazyčné vstupy, zejména slovenština, ruština, vietnamština a také angličtina. Ovšem i na ofenzivní výpady dokázal chatbot v některých případech vhodně zareagovat diplomatickým způsobem, a to odůvodněním, proč je nezbytné sčítání realizovat.

BUDOUCNOST NA WEBU ČSÚ

Projekt se od 1. července 2021 přesunul z pronajíteho cloudu (serverů) do infrastruktury ČSÚ a do roku 2023 má zajištěnou i podporu provozu. Do té doby bude chatbot kontinuálně využíván na webu scitani.cz pro účely informování o výsledcích sčítání. S jeho nasazením se aktuálně počítá i na hlavních stránkách ČSÚ, kde pomůže tazatelům při získávání nejčastěji žádaných statistických údajů a dalších užitečných informací a kontaktů.

258 000
osob využilo
služeb chatbota
v rámci sčítání.

Studenti v kyberprostoru

Pro studenty není otázkou, zda internet používat, ale spíš k čemu, jak často a nakolik řešit jeho zabezpečení.

LENKA WEICHETOVÁ
oddělení statistiky
výzkumu, vývoje
a informační
společnosti

Na rozdíl od starších spoluobčanů, z nichž někteří se s internetem teprve seznamují, studentů používá v Česku celosvětovou síť dennodenně více než 99 %. Zatímco v počátcích se lidé k internetu připojovali především na stolních počítačích, dnes už je velmi rozšířené i připojení prostřednictvím telefonu, které je vždy a všude při ruce. Pro studenty (starší 16 let) se tento způsob stal samozřejmostí, internet v telefonu používá 98,5 % z nich. Přitom ještě v roce 2009, kdy byl internet v mobilu v počátcích, ho používala pouhá 3 % studentů. Z celkového počtu dospělých osob používají v současnosti internet v telefonu dvě třetiny.

Studenti jako zástupci mladé generace jsou a vždy byli průkopníci na poli informačních technologií. To je vidět nejen ze současných čísel o používání internetu v telefonech, ale třeba i z údajů o používání nositelné elektroniky, jako jsou bezdrátová sluchátka, fitness náramky a chytré hodinky. Nějaké takové zařízení používají v současnosti tři čtvrtiny studentů. Přitom z celkové populace dospělých je to zatím „pouhých“ 32 %. Téměř polovina studentů používá také bezdrátové reproduktory připojené k telefonu či počítači zpravidla přes technologii bluetooth. Ze všech dospělých používá takové reproduktory jen 18 %.

KOMUNIKACE

Jedním z hlavních důvodů užívání internetu je usnadnění komunikace. K tomuto účelu ho samozřejmě používají i studenti. Téměř všichni (99 %) mají e-mailovou schránku, přestože e-mail je postupně nahrazován

novějšími technologiemi jako zasilání zpráv přes chat nebo obecně sociální sítě. E-mail je ale důležitý např. při nakupování na internetu, při němž je nutné se jeho prostřednictvím zaregistrovat nebo alespoň zadat elektronickou adresu. Profil na sociálních sítích, jako jsou např. Facebook, Instagram nebo Twitter, má také téměř každý student, konkrétně 97 %.

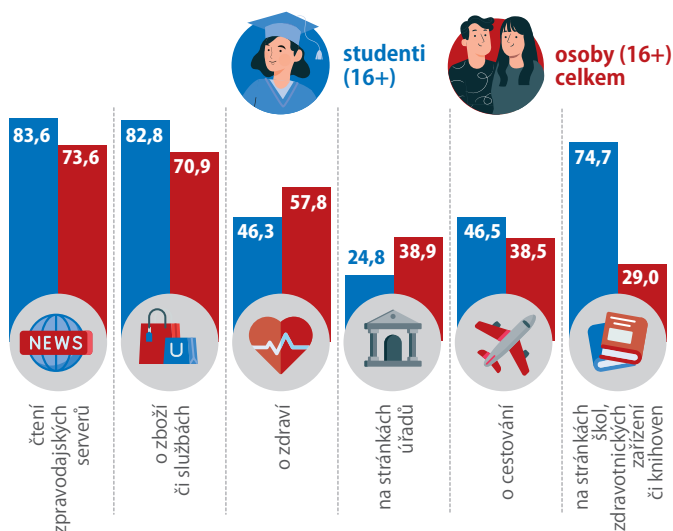
Vedle snadné komunikace slouží internet většině uživatelů rovněž k vyhledávání informací. Nejinak je tomu v případě studentů. Pro 83 % z nich je internet zdrojem informací o zboží či službách, pro 46 % o zdraví. Informace o cestování si v roce 2020 vyhledávalo 47 % studentů, ale ještě o rok dříve to bylo 69 %. Velké množství aktuálních informací lze načerpat také ze zpravodajských serverů, které čte 84 % studentů.

VZDĚLÁVÁNÍ

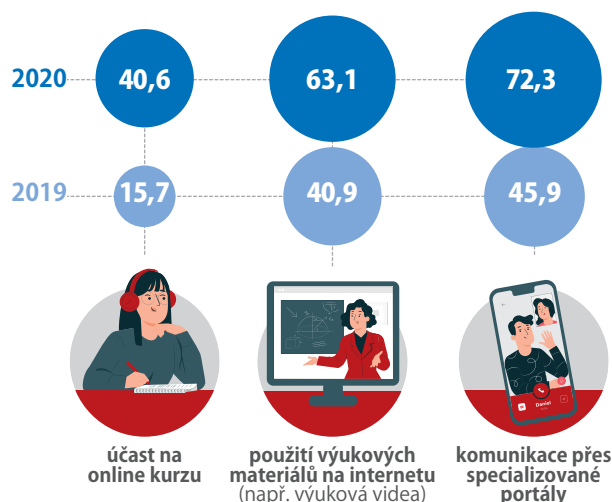
Do kyberprostoru se začala výuka více přesouvat v roce 2020, kdy došlo k prvnímu uzavření škol kvůli pandemii covidu-19. Online kurzy v tomto období navštěvovalo 41 % studentů, což znamenalo meziroční nárůst o 25 procentních bodů. Mnoho webových stránek s výukovými audio materiály, videi nebo online výukovým softwarem a aplikacemi je určeno k neorganizovanému vzdělávání a loni na jaře si jejich prostřednictvím rozšiřovalo znalosti 63 % studentů, což je o 22 procentních bodů více než v roce předcházejícím.

Vedle samotného vzdělávání využívají studenti internet také ke komunikaci se svými vyučujícími

VYHLEDÁVÁNÍ INFORMACÍ ONLINE (% osob)

JAK SE ZMĚNILO ONLINE VZDĚLÁVÁNÍ (% studentů 16+)

Zdroj: ČSÚ

nebo spolužáky. Přes specializované portály (např. Moodle či vlastní informační systémy jednotlivých škol) komunikovalo v prvním pandemickém roce 72 % studentů.

ZÁBAVA

Kromě snadné komunikace, vyhledávání informací a možností vzdělávání nabízí internet i spoustu druhů zábavy. Hudbu přes internet poslouchá 93 % studentů, 9 z 10 studentů sleduje videa na Youtube nebo podobných stránkách určených pro sdílení videí a hry na internetu hrají nebo je z něj stahují téměř dvě třetiny studujících. Přičemž studentů, kteří hrají hry, je přibližně dvakrát více než studentek. Za hraní online her nebo za doplňky do těchto her zaplatilo 15 % osob ve věku 16 až 24 let (tři čtvrtiny této věkové skupiny tvoří právě studenti). V celkové populaci si za hry platí pouze 4 % osob a ve věkové skupině 25 až 34 let je to 7 %. Obecně za hry a herní doplňky platí sedmkrát více mužů než žen.

NAKUPOVÁNÍ

Mladí lidé ve věku 16 až 24 let jsou sice na internetu většinou těmi nejaktivnějšími, v některých činnostech však nedosahují takové intenzity jako uživatelé ve věku 25 až 34 let. Tato starší kategorie předčí mladší i všechny ostatní především v aktivitách spojených s financemi, mezi něž patří používání internetového bankovníctví nebo nakupování online. Příčinou je skutečnost, že mezi mladými do 24 let je poměrně hodně ekonomicky neaktivních. Oproti tomu ve věkové skupině 25 až 34 let už převládá většina pracujících.

Ve věkové skupině 16 až 24 let nakupovaly online ve druhém čtvrtletí roku 2020 téměř tři čtvrtiny osob, v té starší to pak bylo 82 %. Ještě větší rozdíl lze zaznamenat v internetovém bankovníctví, které používalo 62 % osob ve věku 16 až 24 let a 88 % starších do 34 let.

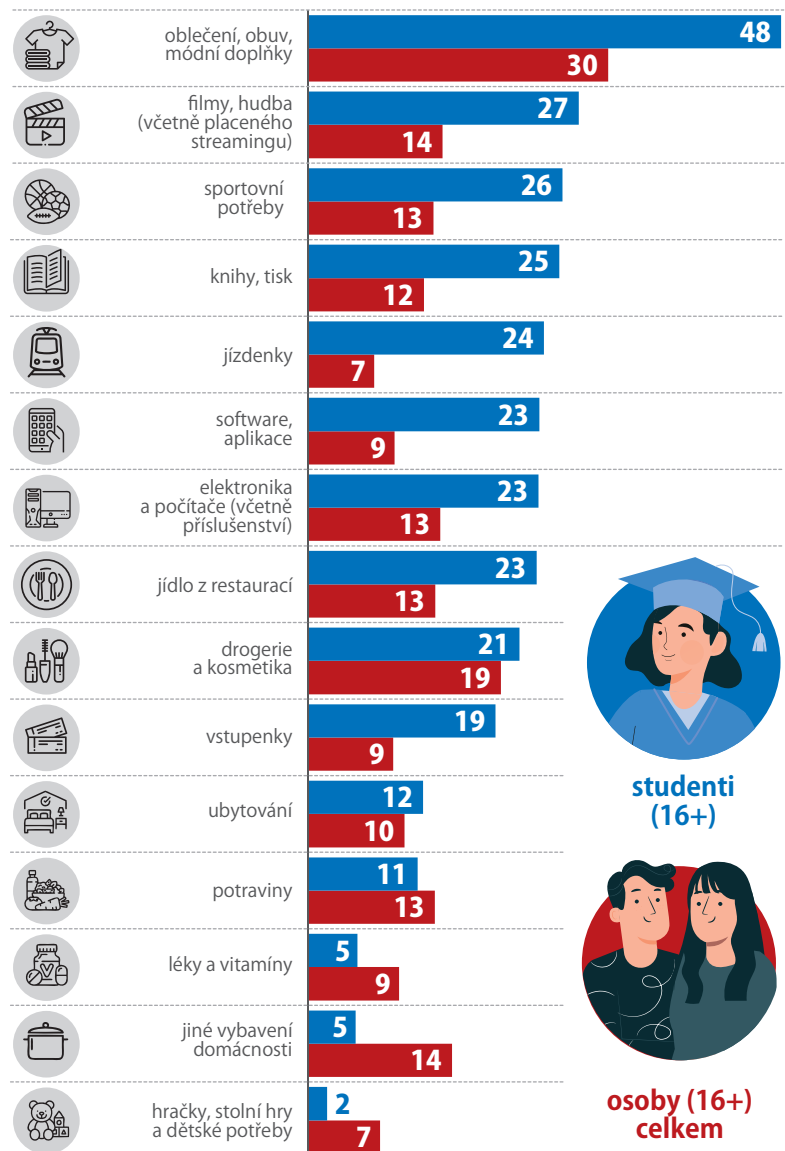
Studenti nakupují na internetu nejčastěji oblečení, ve druhém čtvrtletí roku 2020 si takto něco na sebe pořídilo 48 % z nich. Další nejčastěji nakupovanou položkou byl film a hudba (27 %), a to bez ohledu na to, zda se jednalo o placený streaming, či o nákup hudby nebo filmu na fyzických nosičích. Na třetí příčce se umístily sportovní potřeby, které si nakoupilo 26 % studentů. Knížky nakupovala online rovná čtvrtina a jízdenky 24 % studentů. Oproti běžné populaci nakupovali studenti méně v internetových lékárnách a také si méně kúpali vybavení do domácnosti.

K nákupům se studenti nebojí využívat kromě českých také zahraniční e-shopy. Čtvrtina z nich nakoupila na e-shopech z jiných zemí Evropské unie a ze zemí mimo EU si objednalo zboží 17 % studentů. V porovnání se staršími spoluobčany utrácejí studenti na internetu spíše nižší částky. Do 2 500 Kč vydalo během sledovaných 3 měsíců 40 %, za 2 500 až 10 000 Kč nakoupilo na internetu přibližně 30 % a hranici 10 000 Kč překročila pouze 4 % studentů.

BEZPEČNOST

Studenti (starší 16 let) i lidé z dalších mladších věkových kategorií si obecně více uvědomují úskali internetu než třeba senioři. Nejvíce se o bezpečnost na internetu zajímají, stejně jako v případě nakupování a internetového bankovníctví, osoby ve věku 25 až 34 let. Celkem 59 % osob v tomto věku si v posledním čtvrtletí nastavilo blokaci zjišťování geografické polohy alespoň na jednom ze svých zařízení. Ve věkové skupině 16 až 24 let tak učinilo 52 % osob. Nastavení cookies si změnilo ve svém prohlížeči 37 % osob ve věku 25 až 34 let. Z nejmladší sledované skupiny to bylo 33 % osob. A podobný trend lze sledovat i u používání specializovaného softwaru nebo funkce v prohlížeči (např. anonymního okna), které znemožňují sledování aktivit uživatele na internetu. Z osob ve věku 25 až 34 let použilo tento typ ochrany 25 % a z mladších osob to bylo 18 %.

CO STUDENTI NAKUPUJÍ NA INTERNETU (%)

Zdroj: ČSÚ

Vloni bylo postaveno přes 19 tisíc bytů v rodinných domech

Meziročně se počet dokončených bytů v rodinných domech mírně snížil, i přesto se rok 2020 stal druhým nejúspěšnějším v uplynulém desetiletí.

SILVIE LUKAVCOVÁ

oddělení statistiky stavebnictví a bytové výstavby

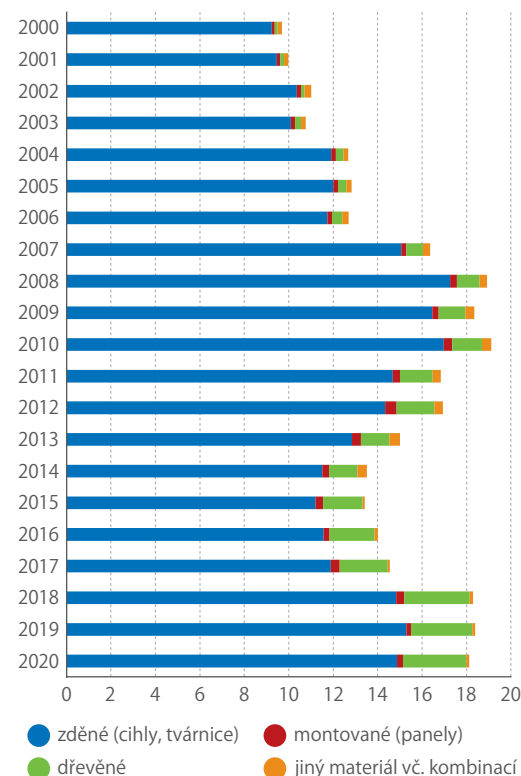
Tahounem bytové výstavby jsou byty v rodinných domech, kterých bylo v roce 2020 dokončeno 19 218, tedy více než 55 % ze všech nově dokončených bytů. Proti předchozímu roku to znamenalo mírný pokles o 0,1 %. Náklady na jejich výstavbu však v roce 2020 vzrostly o 5,4 % na 72 mld. Kč. Průměrné náklady na jeden byt v rodinném domě se tak vyšplhaly na 3,75 mil. Kč. Jde o nejvyšší hodnotu za celé sledované období od roku 1999.

Nově postavené byty v rodinných domech měly průměrnou obytnou plochu 91,1 m² a užitnou plochu 133,9 m². Čtyři pětiny z nich byly čtyřpokojové nebo větší, což odpovídá dlouhodobému trendu. Mírně se meziročně zvýšil také počet bytů v jednom domě. Z celkového počtu 18 127 nových rodinných domů jich bylo více než 6 % dvou- či tříbytových. Naopak se snížila průměrná doba výstavby jednoho domu na 37,3 měsíce.

ENERGETICKÉ PARAMETRY BYTŮ SE ZLEPŠUJÍ

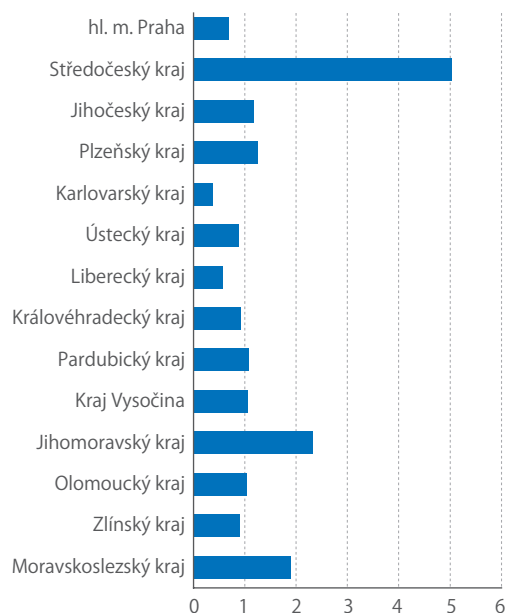
Nejčastěji používanou technologií při výstavbě je stále zděná nosná konstrukce, která byla použita u 82 % rodinných domů. Roste obliba dřevostaveb. Jejich podíl po mírném poklesu v roce 2019 překročil loni opět hranici 15 % a dokončeno bylo více než 2 800 nových rodinných domů s dřevěnou konstrukcí. Stavebníci nejvíce preferovali použití konstrukce

DOKONČENÉ RODINNÉ DOMEY PODLE TYPU KONSTRUKCE (tis.)

Zdroj: ČSÚ

DOKONČENÉ RODINNÉ DOMEY V ROCE 2020 (tis.)

Zdroj: ČSÚ

s lehkým rámovým skeletem, a to jak při panelové, tak i staveništní montáži.

Pozitivní byly také výsledky týkající se energetické náročnosti budov. I v loňském roce pokračoval již několik let trvajícím trendem snižování počtu rodinných domů dokončených v energetické třídě C a již pátý rok v řadě je nejvíce domů dokončováno ve třídě B. V roce 2020 to bylo 68 %.

Není překvapením, že většina nových rodinných domů má vlastní vytápění, na centrální dálkové topení se v roce 2020 napojilo pouze 1,5 % z nich.

Dlouhodobě se snižuje také podíl nových domů připojených na plynovodní síť. Vloni zůstalo bez připojení více než 65 % nových rodinných domů.

Z územního hlediska bylo výrazně nejvíce nových bytů v rodinných domech dokončeno ve Středočeském kraji, s odstupem následují kraje Jihomoravský a Moravskoslezský. Na konci žebříčku zůstávají pak kraje Karlovarský a Liberecký, které jsou ale rozlohou i počtem obyvatel nejmenší.

TÉMA

STATISTIKY O ZDRAVÍ

44 %

osob v Česku se potýkalo s dlouhodobou nemocí nebo zdravotním problémem.

309,8 mld. Kč

vydaly zdravotní pojišťovny na zdravotní péči v roce 2019.

258 000

osob chybělo loni každý den na pracovišti kvůli dočasné pracovní neschopnosti.

Zpráva o zdraví a nemocech

Oproti roku 2014 se cítíme zdravější, ale podíl lidí s nadváhou a obezitou roste.

MARKÉTA PIŠTOROVÁ
odbor statistik
rozvoje společnosti

V roce 2019 proběhlo Evropské výběrové šetření o zdraví. Zaměřovalo se zejména na hodnocení zdravotního stavu, výskyt chronických nemocí, využívání zdravotní péče, ale i na rizikové faktory životního stylu, které mohou mít na zdraví vliv.

S VĚKEM SE ZDRAVOTNÍ PROBLÉMY ZHORŠUJÍ

Dlouhodobou nemoc nebo zdravotní problém pociťovalo celkem 44 % osob, přičemž častěji to byly ženy než muži (47 % vs. 41 %). S věkem se zastoupení osob s dlouhodobou nemocí výrazně zvyšuje. Zatímco mezi mladými lidmi ve věku do 30 let měla nějaký dlouhodobý zdravotní problém či nemoc necelá pětina osob, u lidí ve věku 45 až 59 let to bylo 47 % a u seniorské populace ve věku 75 a více let to bylo 86 %. Nemoc či zdravotní problém však mohou být kompenzovány vhodnou léčbou, ne všichni tedy nutně pociťují kvůli své nemoci nějaké omezení. Subjektivní vnímání zdravotního stavu může být i v takových případech poměrně pozitivní. Jako dobrý nebo velmi dobrý popsalo svůj zdravotní stav celkem 70 % osob, jako špatný nebo velmi špatný 7 %, zbylých 23 % jako ani dobrý, ani špatný. S věkem se subjektivní vnímání zdravotního stavu zhoršovalo – z mladých lidí ve věku 15 až 29 let se cítilo dobře nebo velmi dobře 94 %, ve věkové skupině 75 a více let už to ale byla pouze pětina respondentů. Čtvrtina naopak popisovala svůj zdravotní stav jako špatný nebo velmi špatný.

Kvůli nemoci nebo zdravotním problémům pociťovalo 8 % populace vážné omezení v činnostech, které lidé obvykle dělají (tedy při vykonávání práce,

péči o domácnost, sebeobsluze, volnočasových aktivitách apod.). Dalších 24 % se cítilo rovněž omezeno, ale ne vážně. Celkem se tak s určitým omezením kvůli nemoci či zdravotnímu problému potýkala téměř třetina populace. V 90 % případů se jednalo o dlouhodobé omezení, tedy takové, které trvalo 6 měsíců či déle. Takové omezení uvedlo 29 % ze všech respondentů, což bylo o 7 procentních bodů méně než v předchozím šetření v roce 2014. Zastoupení lidí, kteří pociťovali dlouhodobé omezení, se výrazně lišilo podle věku. Zatímco z mladých ve věku 15 až 29 let to bylo 10 %, ve věkové skupině 45 až 59 let vnímala určité omezení více než čtvrtina a u seniorské populace ve věku 75 a více let již více než tři čtvrtiny respondentů.

KTERÉ NEMOCI NÁS TRÁPÍ

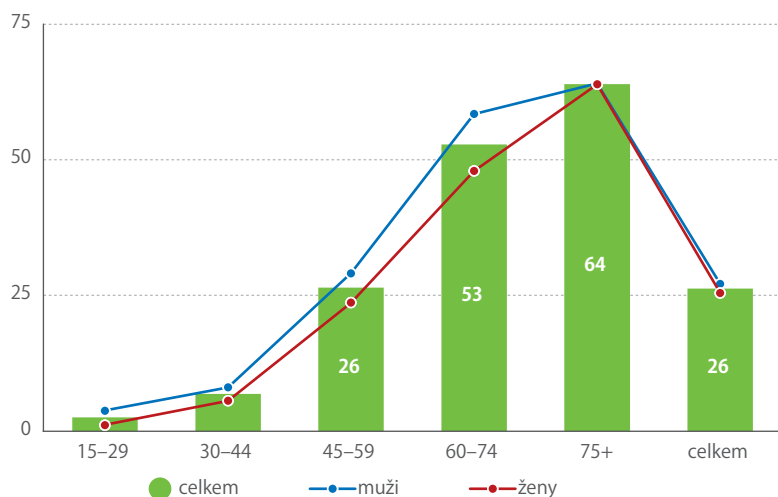
Nejčastějším chronickým onemocněním byla hypertenze, která se v roce 2019 týkala více než čtvrtiny obyvatel. Častěji uvádějí vysoký krevní tlak muži než ženy (27 % vs. 25 %), a to ve všech věkových skupinách s výjimkou té nejstarší (75+), kde bylo zastoupení shodné. Výskyt hypertenze se výrazně zvyšuje s věkem, z lidí ve věku 75 a více let ji uvádělo 64 %. Druhým nejčastějším zdravotním problémem byly bolesti páteře (krční či bederní). Problémy s páteří v posledním roce uvedlo 19 % mužů a 25 % žen, přičemž i v tomto případě rostlo zastoupení s věkem. Alergiemi trpělo podle posledního šetření 9 % mužů a 16 % žen. Zatímco u mužů se zastoupení s rostoucím věkem poměrně výrazně snižuje, u žen nastává pokles až u starších ročníků. Dalším rozšířeným zdravotním problémem byla zvýšená hladina cholesterolu, kterou uvedlo 14 % respondentů. Artrózou trpělo 13 % osob, přičemž mezi mladšími seniory ve věku 60 až 74 let to byl každý čtvrtý a u seniorů starších 75 let dokonce každý druhý. S diabetem se potýkalo 9 % respondentů.

RIZIKOVÉ FAKTORY

Mezi rizikové faktory pro vznik řady chronických onemocnění patří nadváha a obezita, kouření, nedostatek pohybu či nadměrná konzumace alkoholu. Všem těmto faktorům lze alespoň do určité míry předcházet a jejich redukce vede k výraznému poklesu rizika vzniku řady onemocnění. Světová zdravotnická organizace (WHO) přisuzuje rizikovým faktorům plynoucím ze životního stylu až 80 % všech kardiovaskulárních onemocnění.

Zastoupení osob s nadváhou v populaci lze zjednodušeně odhadovat pomocí indexu tělesné hmotnosti (BMI). Podle výsledků šetření v Česku

PODÍL OSOB S HYPERTENZÍ V POSLEDNÍCH 12 MĚSÍCÍCH (% , 2019)

Zdroj: Evropské výběrové šetření o zdraví, ÚZIS ČR, ČSÚ

KTERÉ OBLASTI ČESKÉHO ZDRAVOTNICTVÍ JSOU NEJVÍCE PODCENĚNÉ A MĚLO BY SE DO NICH VÍCE INVESTOVAT?

MILAN KUBEK

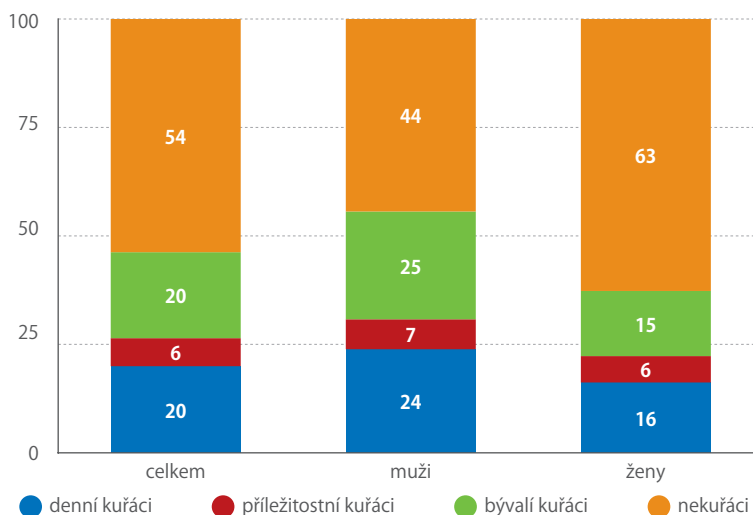
prezident České lékařské komory

Odpověď je velmi jednoduchá. Investovat je třeba zejména do lidí. Práce zdravotníků je zodpovědná, náročná a uplynulé měsíce ukázaly, že také nebezpečná. Zdravotníci byli v průběhu epidemie nejpostiženější profesní skupinou. Nemoc covid-19 byla prokázána u 77 000 z nich, z toho téměř u 12 tisíc lékařů. Celkem evidujeme 88 úmrtí zdravotníků, z toho 34 lékařů. Ministerstvo zdravotnictví zvolilo ničující taktiku divokého promořování s tím, že protiepidemická opatření byla přijímána pozdě, navíc byla nedůsledná a jejich dodržování nebylo vymáháno. Česká republika epidemii nezvládla, a i když se zdravotníkům spolu s dobrovolníky, kteří nám pomáhali, podařilo zachránit desítky tisíc lidských životů, přesto je konečná bilance více než 30 000 mrtvých děsivá.

PODÍL KUŘÁKŮ TABÁKOVÝCH VÝROBKŮ A NEKUŘÁKŮ (% , 2019)

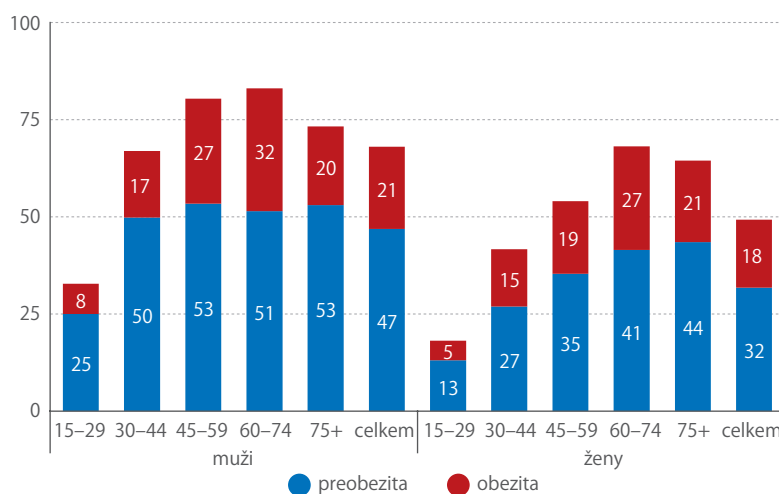
Zdroj: Evropské výběrové šetření o zdraví, ÚZIS ČR, ČSÚ

podíl osob s nadváhou, tedy s preobezitou (BMI 25–29,9) a obezitou (BMI 30 a více), v porovnání s rokem 2014 mírně vzrostl. Více se zvýšil u osob s preobezitou, kterých v roce 2019 bylo téměř 40%. Zastoupení obezích se blížilo 20% z celkové populace. Nadváhu vykazovali výrazně častěji muži než ženy. Téměř sedm mužů z deseti mělo nadváhu, zatímco mezi ženami to byla „pouze“ každá druhá. Nutno dodat, že se jedná o údaje, které o své výšce a váze vypovídali sami respondenti, tudíž mohou být podhodnocené.

Data ze šetření o zdraví bohužel již nereflktují změny související s novou pandemickou situací. Vládní opatření proti šíření nákazy covid-19 značně změnila životní styl obyvatelstva (např. přechod na práci z domova, uzavřená sportoviště, značné využívání dovožkových služeb). Lze tedy očekávat, že podíl osob s nadváhou bude po odeznění pandemie nejspíš ještě vyšší.

V populaci České republiky starší 15 let bylo v roce 2019 celkem 26% kuřáků. Tři čtvrtiny z nich představovali denní kuřáci. Výrazně častěji kouří muži než ženy, denně si zapálilo 24% mužů a 16% žen. Další 7% mužů a 6% žen si zapálilo příležitostně. Ze současných nekuřáků v minulosti kouřila více než čtvrtina. Ve srovnání s předchozím šetřením v roce 2014 byl zaznamenán mírný pokles podílu kuřáků, zejména mezi muži. U žen, především v mladších věkových skupinách, pozorujeme naopak mírný nárůst. Pozitivní vývoj ale nastal u pasivních kuřáků, jejichž podíl v souvislosti se zavedením tzv. protikuřáckého zákona poklesl. Zatímco v roce 2014 bylo pasivnímu kouření alespoň hodinu denně vystaveno 14% mužů a 8% žen, v roce 2019 to bylo již jen 7% mužů a méně než 5% žen. Přes zákaz kouření v barech, restauracích a dalších veřejně přístupných vnitřních prostorech ale stále zůstávají někteří jedinci vystaveni kouři např. v domácnosti.

PODÍL OSOB S OBEZITOU A PŘEBOEZITOU (% , 2019)

Pozn.: Za preobezitu je považována hodnota indexu tělesné hmotnosti (BMI) ve výšce 25,0–29,9 kg/m², jako obezita je označována hodnota BMI 30,0 kg/m² a vyšší.

Zdroj: Evropské výběrové šetření o zdraví, ÚZIS ČR, ČSÚ

Výdaje na zdraví z vlastních kapes neustále rostou

Během posledních deseti let se zvyšovaly průměrným tempem 4,2 % ročně, v roce 2019 však vyskočily o 8 %.

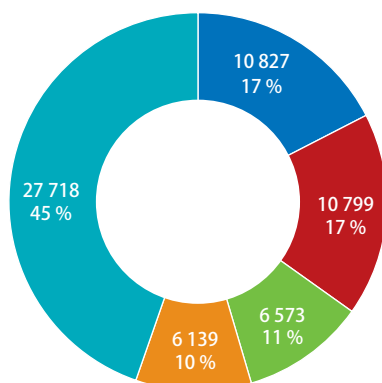
**ROMANA
LOJKOVÁ**

odbor statistik
rozvoje společnosti

V roce 2019 dosáhly v Česku celkové přímé výdaje domácností na zdravotní péči 62,1 mld. Kč a tvořily 13 % celkových výdajů na zdravotní péči. Meziroční nárůst výdajů byl nejvyšší za posledních deset let. Nejvýrazněji se na něm podílely výdaje domácností za léky. Průměrný Čech utratil v roce 2019 za zdravotní péči 6 tisíc korun.

VÝDAJE DOMÁCNOSTÍ V ČESKU NA ZDRAVOTNÍ PÉČI V ROCE 2019 (mil. Kč, %)

- ambulantní péče (bez stomatologické)
- stomatologická ambulantní péče
- lůžková péče (léčebná, rehabilitační, dlouhodobá)
- terapeutické pomůcky
- léčiva a zdravotnický materiál

Zdroj: ČSÚ

V RÁMCI EU PLATÍME RELATIVNĚ MÁLO

V letech 2010 až 2019 zaplatily domácnosti za zdravotní péči celkem cca 500 mld. Kč, přičemž výdaje placené z kapes pacientů rostly v průměru o 4,2 % ročně. Nejvyšší meziroční nárůst byl zaznamenán právě v roce 2019 a činil zhruba 8 %. Česko se v rámci EU řadí spíše mezi státy, v nichž se domácnosti podílejí na financování zdravotní péče v menší míře. Podobný podíl můžeme najít i v Německu, Dánsku či Švédsku, naopak třeba v Maďarsku se domácnosti podílejí na financování zdravotní péče cca 30 %, v Bulharsku a Rumunsku dokonce bezmála 40 %. V přepočtu na obyvatele v roce 2019 za zdravotní péči utratil každý Čech 5 816 Kč, skoro o 1 700 Kč více než před deseti lety.

Uvedenými výdaji domácností jsou myšleny přímé náklady na zdravotní péči, kdy si lidé platí z vlastní kapsy především léky, ať už se jedná o doplatky za medikamenty na předpis, nebo volně prodejné léky a ostatní léčiva. Z rozpočtu domácností jsou hrazeny i příplatky, regulační poplatky za pohotovostní služby a poplatky za různá potvrzení. V neposlední řadě se do této skupiny výkonů hrazených z rozpočtů domácností řadí služby nehrazené z veřejného zdravotního pojištění (fyzioterapie, dentální hygiena, kosmetické operace aj.). Ve výdajích domácností naopak nejsou zahrnuty platby, které jsou zpětně propláceny (např. refundace od zdravotních pojišťoven při úhradě naléhavé zdravotní péče v zahraničí nebo zpětné vracení doplatků za léky při překročení ochranného limitu).

NEJVÍCE VYDÁVAJÍ DOMÁCNOSTI ZA LÉKY

Největší část finančních prostředků na zdravotní péči vydávají domácnosti každoročně za léčiva a ostatní zdravotnické výrobky (33,9 mld. Kč v roce 2019). Čtyři pětiny z této kategorie tvoří náklady na léky, ať už volně prodejné, či na předpis. Zbývající podíl výdajů směřuje na terapeutické pomůcky a vybavení (brýle, naslouchadla, ortopedické pomůcky, berle, invalidní vozíky, pomůcky pro diabetiky apod.). Částka ve výši 33,9 mld. Kč, kterou zaplatily domácnosti v roce 2019 za léčiva a zdravotnické výrobky, tvořila 7,1 % z celkových výdajů na zdravotní péči.

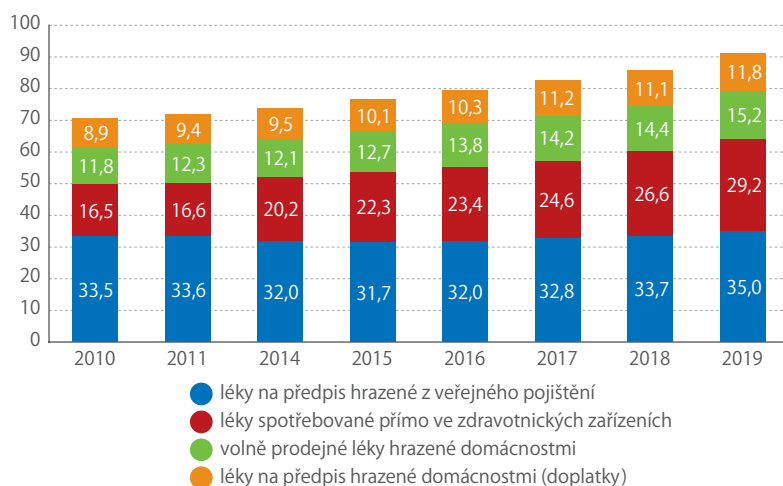
Výdaje domácností na volně prodejné léky od roku 2014 každoročně rostou. Mezi roky 2018 a 2019 došlo k výraznému nárůstu výdajů (téměř o 900 mil. Kč) za volně prodejné léky včetně doplňků stravy. Domácnosti za léky bez předpisu v roce 2019 utratily 15,2 mld. Kč, tedy téměř čtvrtinu celkových výdajů českých domácností na zdravotní péči. V přepočtu tak každý obyvatel České republiky zaplatil za volně prodejné medikamenty 1 428 Kč.

Obdobný vývoj výdajů domácností byl zaznamenán i u léků na předpis. V roce 2019 na ně doplácely české domácnosti o 700 mil. Kč více než v roce 2018 a jejich finanční hodnota se pohybovala na úrovni bezmála 12 mld. Kč (tedy 1 105 Kč na obyvatele), což je nejvíce ve sledovaném období. Za posledních deset let lidé na doplatky za léky na předpis vydali z vlastních kapes přes 100 mld. Kč.

POJIŠŤOVNY PLATÍ ZA LÉKY VÍC

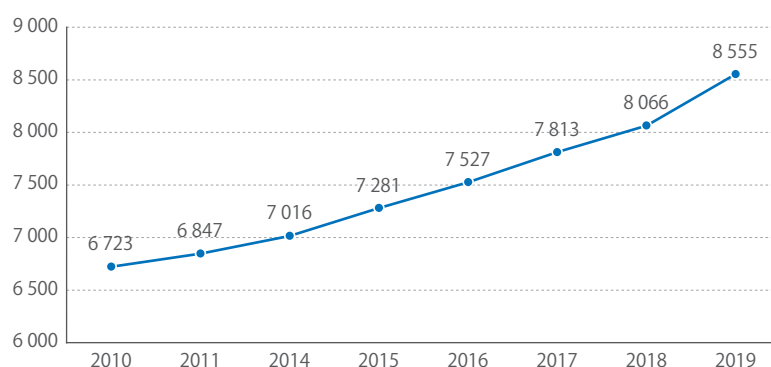
Pro úplnost je třeba doplnit, že celkově bylo v České republice v roce 2019 vydáno za léky 91,3 mld. Kč, což představovalo necelou pětinu běžných výdajů na zdravotní péči. Na jednoho obyvatele ČR připadla průměrná částka za léky ve výši 8 555 Kč. Pro zajímavost, v roce 2014 to bylo zhruba o 1 500 Kč méně. Vedle domácností se na platbách za léky na předpis podílejí zdravotní pojišťovny, které za ně v roce 2019 vydaly 35 mld. Kč. Financují ale i léky spotřebované ve zdravotnických zařízeních, což činilo dalších

VÝDAJE NA LÉKY V ČESKU PODLE MÍSTA SPOTŘEBY (mld. Kč)

Zdroj: ČSÚ

CELKOVÉ VÝDAJE ZA LÉKY NA JEDNOHO OBYVATELE ČESKÉ REPUBLIKY (Kč)

Zdroj: ČSÚ

29,2 mld. Kč. Celkem tak zdravotní pojišťovny zaplatily za léky 64,2 mld. Kč, tedy pětinu svých veškerých výdajů na zdravotní péči v Česku.

TISÍCE ZA NADSTANDARDNÍ VÝKONY

Domácnosti v Česku zaplatily v roce 2019 téměř 11 mld. Kč za stomatologická ošetření, tedy 17 % z celkových výdajů na zdravotní péči. Každý obyvatel České republiky si z vlastní kapsy připlatil za stomatologické zákroky v průměru 1 012 Kč, což je asi o 300 Kč více než před deseti lety.

Z vlastních zdrojů si domácnosti připlácejí rovněž na specializovanou ambulantní péči, která zahrnuje nejruznější balíčky nadstandardní péče (obvyklé například u gynekologů), služby nutričních terapeutů, center léčby obezity nebo center asistované reprodukce. V roce 2019 si za tyto zdravotní služby domácnosti připlatily 4,5 mld. Kč. Částkou ve výši necelých 5 mld. se pak české domácnosti podílely také na příplatcích za lůžkovou rehabilitační péči. Do této kategorie spadá například příspěvková lázeňská léčebně rehabilitační péče, v rámci které zdravotní pojišťovna hradí pouze standardní léčení a ostatní výdaje za lázeňský pobyt si pacient platí sám. V ambulantních zařízeních rehabilitační péče pak domácnosti utratily 1,9 mld. Kč.

V neposlední řadě si české domácnosti připlatily také za lůžkovou léčebnou péči, zejména příplatky za nadstandardní pokoj, stravu apod. V roce 2019 na ni vynaložily celkem 1,5 mld. Kč. Dalších zhruba 200 mil. Kč pak uhradily za regulační poplatky za návštěvu lékařské pohotovostní služby.

Poznámka:

Údaje prezentované v tomto článku se mohou nepatrně lišit od údajů v publikaci Výsledky zdravotnických účtů v ČR, 2010–2019, neboť pro účely článku byly použity revidované údaje o výdajích na konečnou spotřebu domácností v národním pojetí v běžných cenách z 1. 7. 2021.

Zdravotní pojišťovny vydaly více peněz na léčbu žen

V roce 2019 poprvé přesáhly celkové výdaje zdravotních pojišťoven hranici 300 miliard korun.

NIKOLA ČERMÁKOVÁ

oddělení statistiky vzdělávání, zdravotnictví, kultury a sociálního zabezpečení

V Česku je zdravotní péče dlouhodobě hrazena přibližně ze dvou třetin zdravotními pojišťovnami. V roce 2019 činily tyto výdaje zdravotních pojišťoven celkem 309,8 mld. Kč, což bylo o 25,9 mld. Kč více než v roce předchozím. Průměrné výdaje na jednoho pojištěnce vycházely na 28 882 Kč.

Celkem 52 % ze všech výdajů zdravotních pojišťoven v roce 2019 připadalo na zdravotní péči o ženy. Výrazně nákladnější byla zdravotní péče o ženy než o muže ve věkové kategorii 20–49 let, tedy v období typickém pro mateřství. Naopak u mužů bylo zaznamenáno více výdajů na zdravotní péči ve věku od 0 do 14 let a od 55 do 74 let. Nejvyšší částky za zdravotní péči vydaly pojišťovny na věkovou skupinu 70–74 let, přičemž péče o muže zde stála 18,3 mld. Kč, o ženy 17,9 mld. Kč.

Průměrné výdaje na jednu pojištěnou ženu v roce 2019 činily 29 745 Kč, na jednoho pojištěného muže pak 27 996 Kč, nicméně ve více než polovině věkových skupin byly průměrné výdaje na péči o jednu osobu vyšší u mužů než u žen.

NEJNÁKLADNĚJŠÍ JE PÉČE O MUŽE SENIORY

V kategorii pod 20 let si nejnákladnější péči vyžádala nejmladší věková skupina 0–4 roky. Výdaje na jednu dívku v ní byly 19,8 tis. Kč, na jednoho chlapce 22,3 tis. Kč. Největší část výdajů byla určena na péči o novorozence, která je zejména v případě

předčasně narozených dětí velmi nákladná. Víceméně vyrovnané výdaje na jednoho chlapce i dívku lze vidět ve věkové skupině 5–19 let, ve které vydaly zdravotní pojišťovny v průměru 12,4 tis. Kč za jednoho pojištěnce. V následujících věkových skupinách vydaly pojišťovny v průměru za jednoho muže od 20 do 49 let 14,6 tis. Kč ročně, za ženu ve věku 20–39 let pak 16,6 tis. Kč a ve věku 30–49 let dokonce 22,2 tis. Kč. Rozdíly jsou dány především náklady na zdravotní péči v souvislosti s těhotenstvím a mateřstvím.

U mužů do 50 let stoupaly výdaje na zdravotní péči pozvolna, po tomto věku se růst výdajů zrychlil a od 55 let byly průměrné výdaje na jednoho muže vyšší než výdaje na jednu ženu. Nejvyšší rozdíl je patrný ve věkové skupině 70–79 let, kde výdaje na jednoho pojištěného muže převyšují výdaje na jednu pojištěnou ženu průměrně o 16,3 tis. Kč.

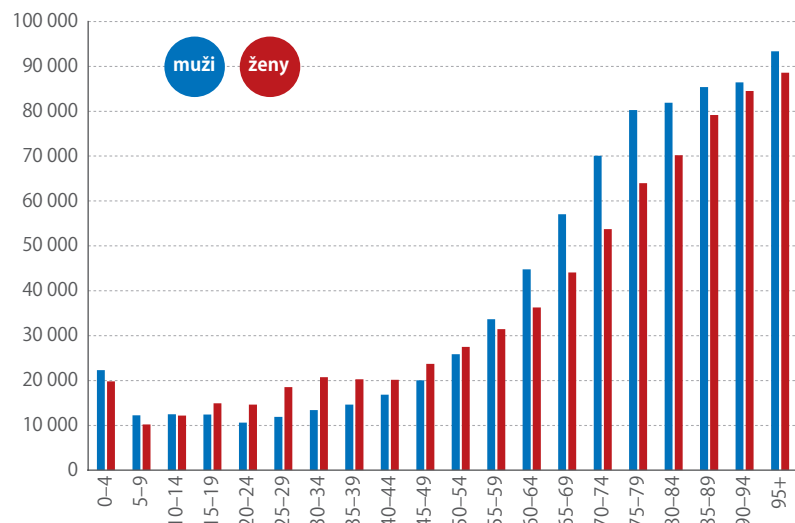
V ČELE JSOU NEMOCI OBĚHOVÉ SOUSTAVY

Dlouhodobě vydávají zdravotní pojišťovny nejvíce peněz za léčbu nemocí oběhové soustavy, kam lze zařadit například ischemické nemoci srdeční, hypertenzní nemoci, chronické revmatické choroby srdeční nebo kardiopulmonální nemoci a nemoci plicního oběhu. V roce 2019 činily výdaje za nemoci oběhové soustavy 28,4 mld. Kč, což je přesně 13 % z celkových výdajů zdravotních pojišťoven na zdravotní péči. Nejvíce za tuto diagnózu zdravotní pojišťovny zaplatily u mužů ve věkové kategorii 70–74 let (2,9 mld. Kč) a u žen ve věkové kategorii 75–79 let (2,1 mld. Kč). Četnost výskytu nemocí oběhové soustavy potvrzuje i fakt, že v roce 2019 byly nejčastější příčinou úmrtí (celkem 39 % úmrtí mužů a 46 % úmrtí žen).

Druhou nejnákladnější diagnózou z pohledu výdajů zdravotních pojišťoven byly novotvary, za jejichž léčbu zdravotní pojišťovny vydaly celkem 24,7 mld. Kč. Z celkových výdajů to bylo 11 %. Oproti předchozímu roku se výdaje na léčbu onkologických onemocnění snížily o 10 %, ovšem od roku 2010 tyto výdaje vzrostly o 29 %. Nejvíce peněz za léčbu novotvarů vydaly zdravotní pojišťovny u mužů ve věkové skupině 70–74 let a u žen ve věku 65–69 let. Právě novotvary patří mezi druhou nejčastější příčinu úmrtí. V roce 2019 měl nejčastěji fatální následky zhoubný novotvar tlustého střeva, dále novotvar slinivky břišní nebo novotvar průdušek a plic, u žen ještě zhoubný novotvar prsu.

Mezi další diagnózy s výdaji nad 20 mld. Kč se v roce 2019 řadily ještě faktory ovlivňující zdravotní stav a kontakt se zdravotnickými službami

PRŮMĚRNÉ VÝDAJE ZDRAVOTNÍCH POJIŠŤOVEN NA 1 POJIŠTĚNCE PODLE VĚKU (KČ, 2019)

Zdroj: ČSÚ

CO NEJVÍCE CHYBÍ ČESKÉMU ZDRAVOTNICTVÍ?

VÁCLAV KRÁSA

předseda Národní rady zdravotně postižených

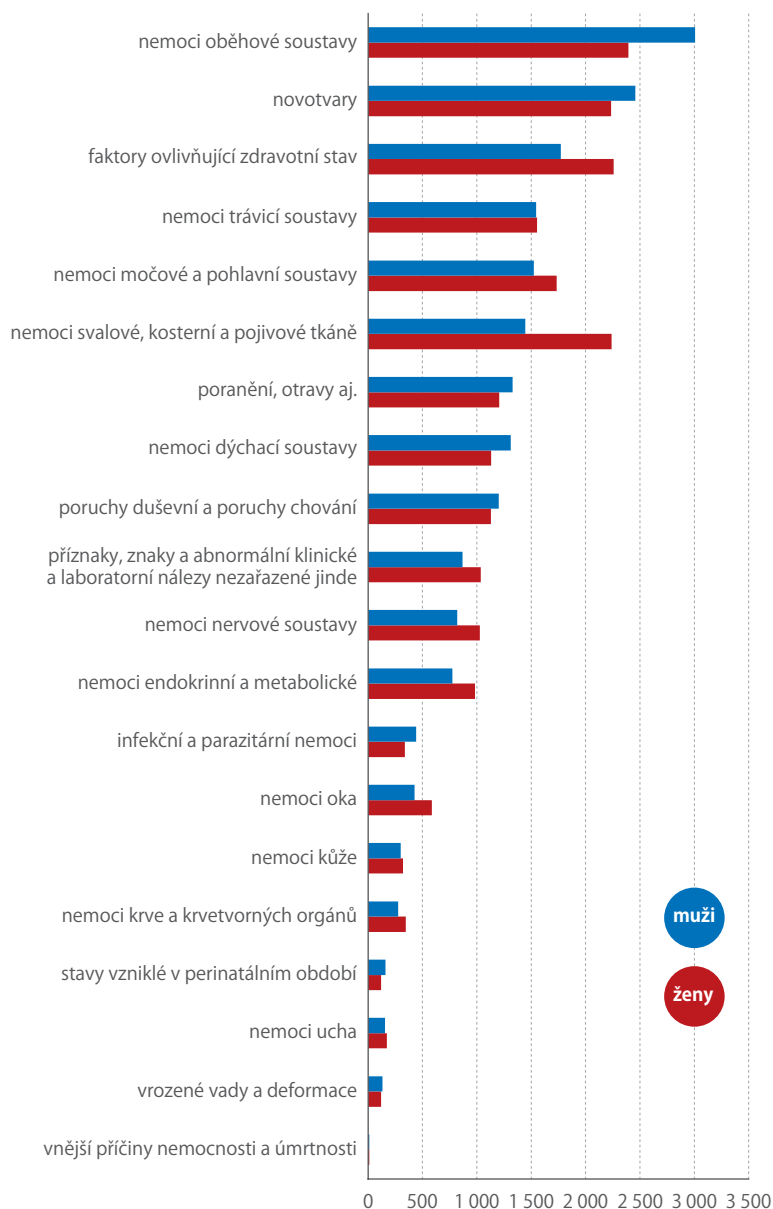
Problémů je poměrně dost, ale naše zdravotnictví je určitě schopné poskytnout potřebnou péči občanům, a to i v krizových situacích. V covidové době se ukázalo, že chybějí zdravotní sestry, ale také nižší zdravotničtí pracovníci. Personální vybavenost zdravotnických zařízení je nízká, a to včetně lékařů. Odráží se zde skutečnost, že především lékaři, ale i zdravotní sestry mohou pracovat v blízkém příhraničí za lepších finančních podmínek. Za nejslabší místo považují tzv. obslužnou péči o pacienty, kteří mají zdravotní postižení a nemohou některé úkony vykonávat tak jako ostatní pacienti. Proto usilujeme o to, aby klientům ve zdravotnických zařízeních mohly poskytovat služby pečující osoby.

(21,3 mld. Kč), mezi které spadají například nejrůznější zdravotní prohlídky (např. preventivní, zubní, oční nebo gynekologické), doprovod dítěte při hospitalizaci, hospitalizace novorozenců po porodu nebo následné vyšetření po léčbě zhoubného novotvaru. V této kategorii bylo vydáno nejvíce peněz na děti ve věku 0–4 roky, a to konkrétně 1,3 mld. Kč na chlapce a 1,2 mld. Kč na děvčata.

Z hlediska pohlaví byly průměrné výdaje na jednu ženu vyšší než výdaje na muže zejména v případě nemocí svalové a kosterní soustavy, které se nejčastěji objevují ve vyšším věku. Dále si péče o ženy vyžádala větší částky než u mužů u diagnóz nemocí močové a pohlavní soustavy, nemocí nervové soustavy nebo faktory ovlivňující zdravotní stav. Naopak výrazně vyšší náklady na jednoho muže než ženu – téměř o třetinu – byly zaznamenány u onemocnění oběhové soustavy. Péče o muže byla mírně dražší i u novotvarů a nemocí dýchací soustavy. Vyrovnané výdaje v přepočtu na jednu ženu i jednoho muže lze vidět u onemocnění trávicího systému nebo duševních poruch. Nicméně nákladnost léčby a četnost onemocnění mohou být pro muže a ženy různé. To znamená, že v jedné skupině diagnóz lze často najít diagnózy typické jak pro muže, tak pro ženy, které se svou frekvencí i nákladností léčby liší.

PRŮMĚRNÉ VÝDAJE NA 1 POJIŠTĚNCE PODLE DIAGNÓZ (Kč, 2019)

Zdroj: ČSÚ

ROZDÍLY DANÉ VĚKEM

U dětí mladších 15 let vydaly zdravotní pojišťovny v roce 2019 nejvíce peněz za léčbu nemocí dýchací soustavy, nemocí trávicí soustavy nebo stavů vzniklých v perinatálním období. U věkové skupiny 15–39 let to pak byly nemoci trávicí soustavy nebo nemoci pohlavní a močové soustavy, ve věku 40–64 let bylo vydáno nejvíce za léčbu novotvarů a u osob 65letých a starších za léčbu nemocí oběhové soustavy. Souhrnně pro kategorii 40+ vydaly pojišťovny nejvíce peněz za léčbu nemocí oběhové soustavy, novotvarů, nemocí svalové a kosterní soustavy nebo nemocí pohlavní a močové soustavy. Nejvyšší rozdíly dané věkem lze vypočítat u výdajů za léčbu nemocí oběhové soustavy, které ve věkové kategorii 65+ tvořily přibližně 21 % z celkových výdajů na zdravotní péči, zatímco ve věkové skupině 15–39 let to byla jen 3 %.

Lékaři si loni polepšili o 11 %

Vyšší výdělky mají lékaři, kteří pracují za plat, než ti pracující za mzdu. Ve zdravotnictví je také značná diference příjmů podle věku a pohlaví.

**MARTIN
MANA**

ředitel odboru
statistik rozvoje
společnosti

Povolání lékaře je dlouhodobě v rámci průzkumů veřejného mínění označováno jako nejprestižnější profese. Lékaři jsou respektovanější než vědci, učitelé nebo manažeři. Jsou ale i nejlépe finančně ohodnoceni? A jak se na jejich odměňování projevila extrémní zátěž při zvládnání koronavirové pandemie?

REKORDNÍ NÁRŮST

Studium medicíny je dlouhé a náročné, o získání následné atestace a celoživotním vzdělávání ani nemluvě. Každopádně ten, kdo tento proces úspěšně zvládne, se může těšit na nemalé výdělky. V roce 2020 dosáhla průměrná hrubá měsíční mzda lékařů 74 210 Kč a průměrnou mzdu v zemi tak převyšovala téměř o 36 000 Kč (93 %). Loni poprvé od roku 2012 vzrostly mzdy lékařů meziročně dvouciferným tempem, a sice o 11 %. V absolutním vyjádření si lékaři v roce 2020 polepšili v průměru o 7 000 Kč. Do rekordního zvýšení se výrazně promítly jak mimořádné „covidové“ odměny, tak i nárůst přesčasové práce. Díky těmto odměnám vzrostly procentuálně výrazně více mzdy mladších lékařů, v případě těch nejmladších ve věku 25 až 29 let dokonce o celou pětinu.

Zatímco v roce 2020 mzdy lékařů meziročně vzrostly o 11 %, tj. o 4,5 procentního bodu více, než vzrostla průměrná mzda všech zaměstnanců v Česku, o rok dříve tomu bylo naopak. V roce 2019 se mzdy lékařů meziročně zvýšily o 3 % v porovnání s 8 % nárůstem celkové průměrné mzdy. V předchozích dvou letech (2017 a 2018) byl procentuální nárůst mezd lékařů obdobný jako u ostatních zaměstnanců.

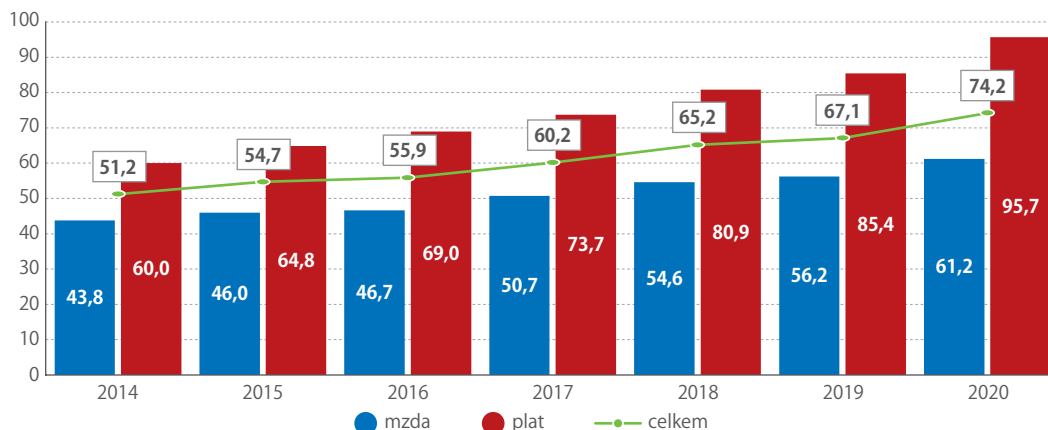
Při srovnávání výdělků lékařů s ostatními zaměstnanci je třeba mít na paměti, že lékaři mají v průměru vyšší vzdělání než zaměstnanci většiny jiných oborů.

Oproti ostatním zaměstnancům s magisterským nebo doktorským titulem byly jejich výdělky v roce 2020 vyšší v průměru „jen“ o necelou třetinu (16 500 Kč).

Významným faktorem stojícím za vyšší průměrnou mzdou lékařů je i práce přesčas. Zatímco průměrná mzda lékařů byla o 35 % vyšší než mzda ostatních zaměstnanců klasifikovaných jako specialisté, v případě hodinové mzdy činil tento rozdíl pouze 27 % (402 : 316 Kč). Práce přesčas hraje nejnámennější roli v odměňování mladých lékařů pracujících v platové sféře.

VÝVOJ PRŮMĚRNÉ HRUBÉ MĚSÍČNÍ MZDY A PLATU LÉKAŘŮ (tis. Kč)

Zdroj: ČSÚ, Strukturální mzdová statistika

PODLE ÚDAJŮ Z LETOŠNÍHO 1. ČTVRTLETÍ NAROSTLY MZDY ZDRAVOTNÍCH SESTER ZA POSLEDNÍ ROK O VÍCE NEŽ 20 %. JE JIŽ FINANČNÍ OHODNOCENÍ TÉTO PROFESE U NÁS DOSTATEČNÉ?

**MARTINA
ŠOCHMANOVÁ**
prezidentka České
asociace sester

Za rok 2020 byly zdravotníkům vypláceny odměny za péči o pacienty s nákazou covid-19. Údaj o navýšení 20% tedy není přesný. Platové a mzdové ohodnocení sester se zlepšuje, rozhodně však není dostatečné. Stále jsou velké rozdíly mezi platem a mzdou a Česká asociace sester bude i nadále podporovat jejich navýšování.

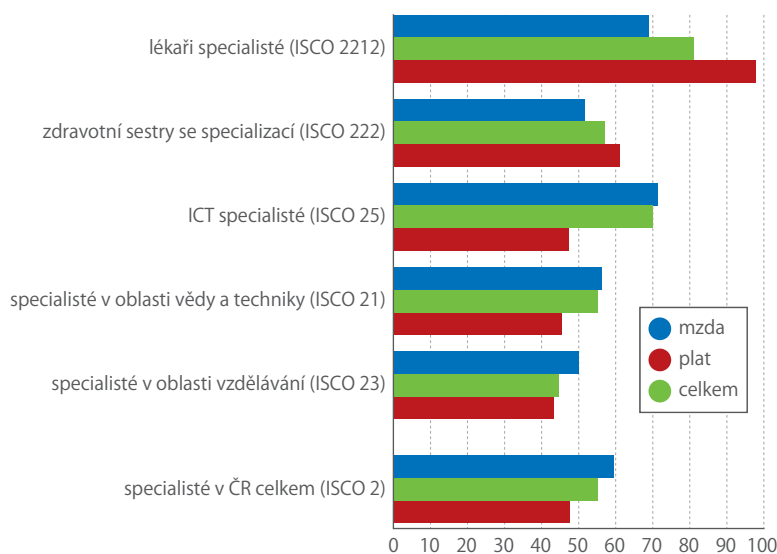

PLATY JSOU VYŠŠÍ NEŽ MZDY

Výše průměrných mezd lékařů v Česku se odvíjí od způsobu jejich odměňování. Výrazně vyšší výdělky mají lékaři v platové sféře, tedy ti, kteří jsou zaměstnanci v přímo řízených organizacích Ministerstva zdravotnictví, jako jsou fakultní nemocnice a specializované ústavy, a v příspěvkových organizacích krajů, než ve sféře mzdové. Zatímco lékaři v platové sféře si v roce 2020 v průměru přišli na téměř 96 000 Kč měsíčně, jejich kolegové pracující za mzdu v soukromých zdravotnických zařízeních (včetně krajských a městských nemocnic majících formu akciové společnosti) brali jen necelé dvě třetiny této částky (61 000 Kč). Meziročně se rozdíl mezi těmito skupinami prohloubil o více než 5 000 Kč, neboť v roce 2020 výdělky lékařů v platové sféře vzrostly o 12% a ve mzdové jen o 9%. Plat lékařů v roce 2020 téměř 2,5krát převyšoval průměrnou mzdu v Česku, ale výdělek doktorů ve mzdové sféře byl vyšší jen o 59%.

Oproti ostatním zaměstnancům s vysokoškolským vzděláním pracujícím ve veřejné správě, kam patří například většina učitelů, byl v roce 2020 průměrný plat lékaře o 90% vyšší. Ve mzdové sféře si však lékaři v průměru vydělali stejně jako ostatní zaměstnanci s magisterským nebo doktorským vzděláním pracující v soukromých subjektech.

VÝDĚLKY LÉKAŘŮ SPECIALISTŮ VE SROVNÁNÍ S VYBRANÝMI PROFESEMI (tis. Kč, 2020)

Zdroj: ČSÚ, Strukturální mzdová statistika

NEJLÉPE PLACENÍ JSOU LÉKAŘI A AJTÁCI

Nezáleží jen na místě výkonu lékařské praxe, ale i na oboru, kterému se lékaři věnují. V rámci strukturální mzdové statistiky jsou k dispozici údaje za praktické lékaře (ISCO 2211) a lékaře specialisty (ISCO 2212). Druhá skupina lékařů, působící především v nemocnicích nebo specializovaných zdravotnických zařízeních, si minulý rok v průměru přišla na 81 000 Kč měsíčně. V rámci srovnatelné skupiny zaměstnání, tj. specialistů celkem (ISCO 2), jde spolu s vývojáři softwaru (ISCO 2521), kteří spadají pod ICT specialisty (ISCO 25), o nejlépe placenou profesi v Česku. Více u nás berou jen řídicí pracovníci či nejvyšší představitelé společností. Ale i v tomto případě se údaje výrazně liší podle toho, zda porovnáme uvedené skupiny vysoce kvalifikovaných zaměstnanců ve mzdové, nebo v platové sféře. Zatímco ICT specialisté pracující za mzdu v soukromých firmách mají o něco vyšší výdělky než lékaři v nestátních zdravotnických zařízeních, v platové sféře je tomu naopak. Lékaři specialisté pracující za plat mají výrazně vyšší výdělky než ICT specialisté pracující ve státních organizacích.

DOKTORKY BEROU MÉNĚ NEŽ DOKTOŘI

Mezi zaměstnanci pracujícími na pozici lékaře jsou lépe odměňováni muži než ženy. Minulý rok lékaři muži vydělávali v průměru o 18 000 Kč (27%) měsíčně více než lékařky. Nejmenší rozdíly ve výdělcích mezi pohlavími jsou v nejmladší věkové skupině 25–34 let, v níž lékaři berou přibližně o desetinu více než lékařky. Naopak největší rozdíly najdeme ve věku 35–44 let ve mzdové sféře a ve věku 45–54 let v platové sféře. Ve věku nad 55 let se rozdíly částečně vyrovnávají. V roce 2020 byla mzda

74 210 Kč

**dosáhla průměrná
hrubá měsíční
mzda lékařů v roce
2020.**

lékařů mužů ve věkové kategorii 35–44 let v soukromých zdravotnických zařízeních nebo nemocnicích (akciových společnostech) krajů či měst 89 000 Kč, tj. o 45 % (28 000 Kč) vyšší než mzda jejich stejně starých kolegů. V platové sféře ve věkové kategorii 45–54 let měli muži v roce 2020 průměrný plat 127 000 Kč a ženy 99 000 Kč. Je však třeba zdůraznit, že výše uvedené rozdíly ve mzdách a platech mužů a žen jsou ovlivněny zejména vyšším počtem měsíčně odpracovaných hodin ze strany mužů.

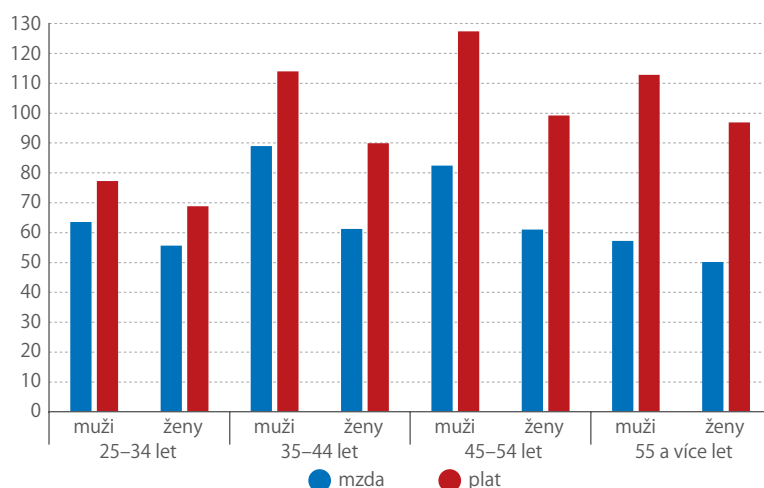
Významným faktorem, který ovlivňuje výši průměrné mzdy lékařů, je také věk, respektive délka praxe s ním spojená. Např. v platové sféře byl v roce 2020 průměrný výdělek lékařů a lékařek ve věku 35–54 let o polovinu vyšší v porovnání s jejich kolegy a kolegyněmi ve věku 25–34 let. Tyto rozdíly odrážejí používané platové tabulky, podle nichž platy lékařů rostou s délkou praxe a se zvyšováním kvalifikace, např. získáním atestace apod.

POZOR NA INTERPRETACI

Na závěr je třeba zdůraznit, že na platy a mzdy českých zdravotníků je potřeba nahlížet komplexně. Jejich významnou část totiž představují příplatky za práci přesčas, za pracovní pohotovost, práci ve svátek a podobně. Zatímco v roce 2020 byli specialisté v mzdové sféře placeni v průměru za 173 hodin měsíčně, lékaři, kteří spadají pod stejnou hlavní skupinu zaměstnání, pracovali o 5 hodin měsíčně déle. U lékařů v platové sféře je rozdíl ještě větší. Průměrná měsíční placená doba specialistů odměňovaných platem byla 176 hodin a lékařů 195 hodin. Nejvíce hodin stráví v práci mladí lékaři zaměstnaní ve fakultních a ostatních přímo řízených nebo příspěvkových krajských nemocnicích. Ve věkové skupině 30–34 let odpracovali v roce 2020 v průměru 201 hodin za měsíc.

Není také výjimkou, že jeden lékař pracuje pro více zaměstnavatelů zároveň. Takové případy nejsou

PRŮMĚRNÉ HRUBÉ MĚSÍČNÍ VÝDĚLKY LÉKAŘŮ VE MZDOVÉ A PLATOVÉ SFÉŘE (tis. Kč, 2020)

Zdroj: ČSÚ, Strukturální mzdová statistika

v této statistice zohledněny a jsou uvažovány pouze jednotlivé úvazky bez ohledu na to, zda patří k jednomu, či více zaměstnancům. Celkový počet pracovních hodin na jednoho lékaře by při součtu úvazků byl pravděpodobně ještě vyšší. Mnozí lékaři také pracují pro svého zaměstnavatele pouze na zkrácený úvazek a vedle toho ještě provozují svou soukromou praxi.

Rozdíly mezi průměrnými výdělky v platové a mzdové sféře jsou výrazně ovlivněny jinou strukturou lékařů. V platové sféře například působí vyšší podíl lékařů specialistů s atestací než ve mzdové sféře. Vliv mají i výše uvedené přesčasy. A rovněž platí, že rozpětí mezd lékařů pracujících za plat je menší než v případě těch pracujících za mzdu, kde existují velké rozdíly mezi nejvyššími a nejnižšími výdělky.

PRŮMĚRNÉ HRUBÉ MĚSÍČNÍ VÝDĚLKY LÉKAŘŮ V ČESKU

rok	celkem (v Kč)	meziroční změny		relace k průměrné mzdě v ČR celkem (v %)	podle pohlaví (v Kč)	
		v Kč	v %		muži	ženy
celkem						
2018	65 195	5 022	8,3	194	74 681	56 972
2019	67 120	1 925	3,0	185	76 308	59 361
2020	74 210	7 090	10,6	193	83 985	66 012
lékaři odměňovaní platem						
2018	80 860	7 132	9,7	240	90 924	70 772
2019	85 409	4 548	5,6	235	95 683	75 092
2020	95 669	10 260	12,0	248	105 979	85 165
lékaři odměňovaní mzdou						
2018	54 582	3 877	7,6	162	62 153	48 638
2019	56 206	1 625	3,0	155	62 901	51 113
2020	61 211	5 005	8,9	159	68 230	55 986

Zdroj: ČSÚ, Strukturální mzdová statistika

Data za zde uvedené mzdy a platy lékařů pocházejí ze speciálního zpracování dat ze strukturální mzdové statistiky zaměstnanců. Strukturální mzdová statistika vzniká sloučením údajů z Informačního systému o průměrném výdělku (ISPV) Ministerstva práce a sociálních věcí, který na základě výběrového souboru pokrývá mzdovou sféru, a z Informačního systému o platu a služebním příjmu (ISP) Ministerstva financí, který plošně pokrývá platovou sféru. Prezentované údaje se tedy týkají pouze lékařů (bez zubních) pracujících ve zdravotnictví v zaměstnaneckém poměru, a to nejčastěji v nemocnicích a dalších větších zdravotnických zařízeních (skupina 221 mezinárodní klasifikace zaměstnání ISCO, viz bit.ly/3j01wpl).

Za deset let 35 miliard

Výdaje státu na zdravotnický výzkum a vývoj se zvyšují. V porovnání s rokem 2015 narostly o třetinu.

**MARTIN
MANA**
ředitel odboru
statistik rozvoje
společnosti

Význam medicíny a zdravotní péče je v dnešní době zmiňován a diskutován mnohem častěji než kdykoliv v minulosti. I do budoucna je třeba připravit se na řešení opakovaných hrozeb s globálním dopadem typu pandemie onemocnění covid-19. Důležitou roli hraje také stárnutí populace, zhoršující se životní prostředí a nezdravý životní styl, což se odráží v nárůstu neurologických a jiných civilizačních onemocnění. Zásadním předpokladem pro zvládnutí těchto výzev

je vývoj a následné zavedení nových diagnostických metod a inovativních léčiv.

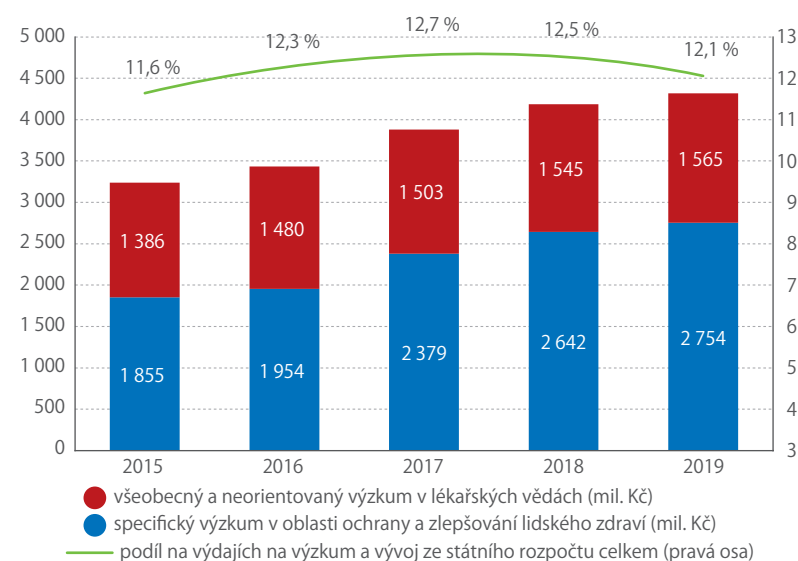
Jedním z prostředků k dosažení těchto cílů je i kvalitní základní výzkum, který má u nás významnou a dlouhodobou tradici. Na něj navazuje aplikovaný či orientovaný zdravotnický výzkum v jednotlivých oblastech ochrany a zlepšování lidského zdraví. Ani jeden z nich se v žádné zemi neobejde bez dostatečné finanční podpory státu a kvalitní a správně motivované pracovní síly.

Je třeba zdůraznit, že zdravotnický výzkum a vývoj není financován pouze z veřejných zdrojů. Nemalé prostředky do něj směřují i ze soukromé sféry. Jde především o financování vývoje konkrétních inovativních léků proti celé řadě nemocí. Investice do vývoje nového léčiva včetně potřebných finálních klinických studií, v nichž se ověřuje jeho bezpečnost a účinnost, se mohou pohybovat až v řádu miliard eur. Takové možnosti mají většinou pouze velké nadnárodní farmaceutické společnosti, které na vývoji často spolupracují s univerzitami a veřejnými výzkumnými institucemi. Společně investují i do vývoje diagnostických metod a léčebných přístrojů využívajících jak moderní digitální technologie, tak i prvky umělé inteligence či řadu nových materiálů včetně nanotechnologií.

HLAVNĚ NA VYSOKÉ ŠKOLY

V roce 2019 vložil český stát do veškerého výzkumu a vývoje ze svého rozpočtu celkem 36 mld. Kč.

VÝDAJE STÁTU NA VÝZKUM V OBLASTI ZDRAVOTNICTVÍ

Zdroj: ČSÚ

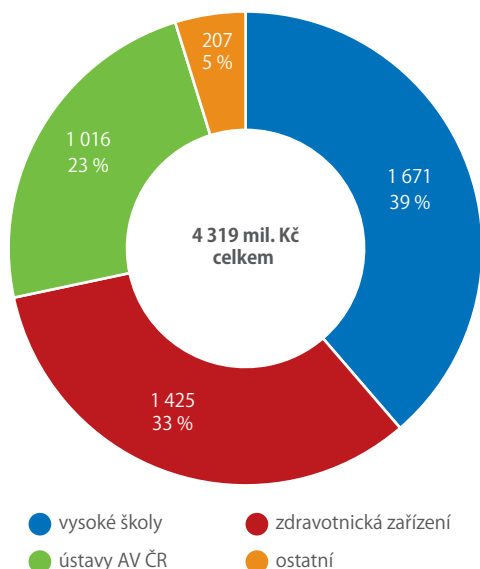
Na všeobecný a neorientovaný výzkum v oblasti lékařských věd prováděný na vysokých školách a ve veřejných výzkumných institucích připadlo 1,6 mld. Kč. Do specifického výzkumu v oblasti ochrany a zlepšování lidského zdraví prováděného především ve fakultních nemocnicích a dalších specializovaných zdravotnických pracovištích, jako jsou např. Institut klinické a experimentální medicíny (IKEM), Masarykův onkologický ústav nebo Národní ústav duševního zdraví (NUDZ), putovalo ze státního rozpočtu dalších 2,7 mld. Kč. Celkem stát na výzkum a vývoj v oblasti zdravotnictví uvolnil předminulý rok 4,3 mld. Kč, tj. 12,1 % z celkových státních rozpočtových výdajů na výzkumnou a vývojovou činnost. Meziročně tyto výdaje vzrostly o 3,1 %, v porovnání s rokem 2015 se zvýšily o jednu třetinu. Od roku 2010 bylo na zdravotnický výzkum a vývoj ze státního rozpočtu vynaloženo celkem 35,2 mld. Kč.

Největší část veřejných prostředků dlouhodobě směřuje do výzkumu v oblasti zdraví prováděného na vysokých školách. V roce 2019 to bylo 1 671 mil. Kč, tj. 40 % z celkové částky, která na tuto oblast plynula ze státního rozpočtu. Třetinu, 1 425 mil. Kč, získaly fakultní nemocnice a další veřejná zdravotnická zařízení. Čtvrtina, 1 016 mil. Kč, pak připadla na veřejné výzkumné instituce, a to především na vybraná pracoviště Akademie věd ČR. Do zdravotnického výzkumu a vývoje v roce 2019 směřovala desetina celkové státní podpory vysokoškolského výzkumu a vývoje.

NEJVÍC PENĚŽ DO PRAHY A DO BRNA

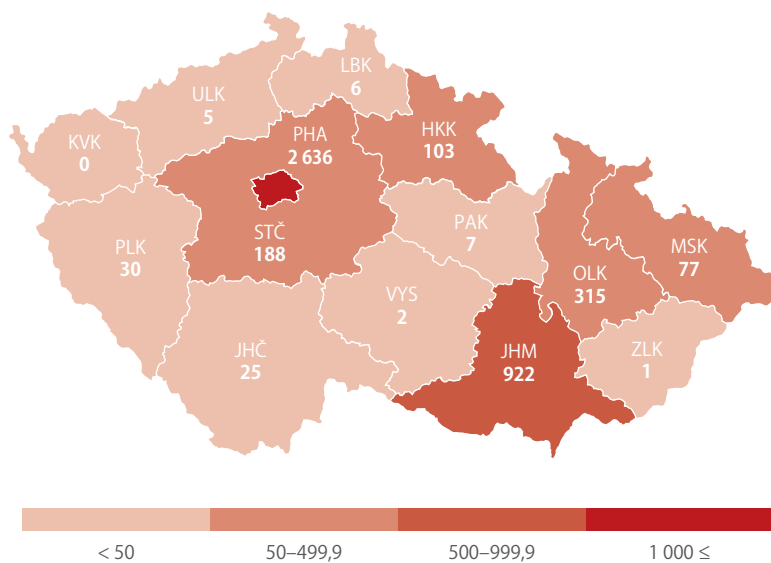
Z regionálního hlediska směřuje státní podpora zdravotnického výzkumu a vývoje především do institucí v Praze a Brně, kde se nacházejí významná lékařská výzkumná pracoviště. V posledních letech roste

PŘÍJEMCI FINANČNÍ NA ZDRAVOTNICKÝ VÝZKUM ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU ČR V ROCE 2019 (mil. Kč, %)

Zdroj: ČSÚ

STÁTNÍ ROZPOČTOVÉ VÝDAJE NA VÝZKUM A VÝVOJ V OBLASTI ZDRAVOTNICTVÍ V KRAJÍCH V ROCE 2019 (mil. Kč)

Zdroj: ČSÚ

význam zdravotnického výzkumu i ve Středočeském kraji, konkrétně v těsném zázemí hlavního města, kde vznikla nová veřejná výzkumná centra (BIOCEV, ELI a NUDZ), jejichž vybudování bylo financováno primárně ze zdrojů EU. Nelze ale opomenout ani Olomoucký kraj, v němž se nacházejí významná lékařská pracoviště vysokých škol.

Výzkumné organizace působící v Praze získaly v roce 2019 více než polovinu prostředků investovaných státem do zdravotnického výzkumu, konkrétně 2 636 mil. Kč. Kromě tří lékařských fakult Univerzity Karlovy, pěti fakultních nemocnic a Institutu klinické a experimentální medicíny zde hrají významnou roli i některé ústavy Akademie věd ČR.

Na brněnská biomedicínská pracoviště ve stejném roce připadla pětina z veřejných prostředků na zdravotnický výzkum a vývoj, v absolutním vyjádření šlo o 922 mil. Kč. Kromě dvou fakultních nemocnic se zde nachází i výše zmíněný Masarykův onkologický ústav, který je nejen významným léčebným, ale i výzkumným pracovištěm. Do Olomouce směřovalo v roce 2019 na zdravotnický výzkum a vývoj od státu 315 mil. Kč a nově vzniklá výzkumná centra v okolí hlavního města pro tuto oblast získala ve stejném roce 188 mil. Kč.

Jak v případě Prahy, tak i Brna představují investice státu do biomedicínskému výzkumu 14 % tamní celkové podpory výzkumu a vývoje ze státního rozpočtu. V Brně se ve srovnání s rokem 2015 výdaje státu do zdravotnického výzkumu téměř zdvojnásobily, v případě Prahy vzrostly o necelou pětinu.

NIZOZEMSKO A ŠVÉDSKO V ČELE EU

Podle dostupných dat za země EU dosáhly státní výdaje na zdravotnický výzkum a vývoj v přepočtu na jednoho obyvatele nejvyšších hodnot

v Nizozemsku a ve Švédsku. V roce 2019 vlády v každé z těchto dvou zemí vynaložily na specifický výzkum v oblasti ochrany a zlepšování lidského zdraví a na všeobecný či neorientovaný výzkum v oblasti lékařských věd 90 eur na jednoho obyvatele. U našich sousedů v Rakousku to bylo 68 eur a v Německu 63 eur. Česko investovalo ve stejném roce jen 16 eur na obyvatele, přesto jde o vyšší hodnotu než na Slovensku, které vykazalo částku 11 eur.

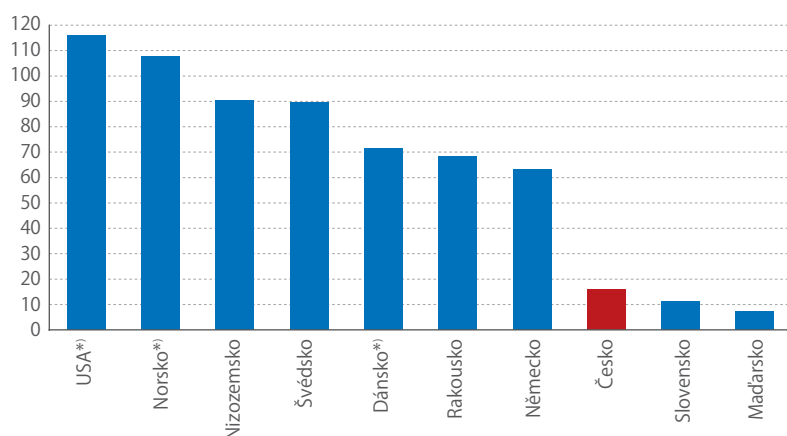
Za státy mimo EU jsou k dispozici údaje pouze o specifickém výzkumu v oblasti ochrany a zlepšování lidského zdraví, tedy bez výdajů státu na všeobecný výzkum v oblasti lékařských věd. Nejvyšší výdaje v přepočtu na jednoho obyvatele vynaložila vláda ve Spojených státech (116 eur v roce 2019). Unijní průměr dosáhl u tohoto ukazatele hodnoty 16 eur a v Česku 10 eur. Ze zemí EU byla tato hodnota nejvyšší v Dánsku (71 eur), s velkým odstupem následovaly Francie, Nizozemsko a Německo, kde se tento ukazatel pohyboval lehce nad 20 eury na obyvatele. Ve Velké Británii to bylo 44 eur a v Norsku dokonce 71 eur.

VÝZKUMNÍCI HLAVNĚ NA FAKULTÁCH

Kvalita každého výzkumu a vývoje, tedy i v oblasti lékařských věd, záleží především na lidech, kteří jej provádějí. Na konci roku 2019 pracovalo v Česku na vysokých školách, ve fakultních nemocnicích a na dalších veřejných specializovaných zdravotnických a ostatních pracovištích s převažující výzkumnou činností v oblasti lékařských věd na plný či částečný úvazek 7 239 výzkumných pracovníků (ukazatel fyzických osob HC – z anglického headcount).

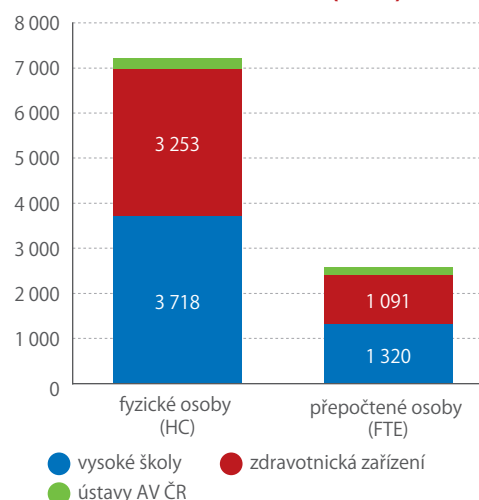
Je však třeba zdůraznit, že řada těchto pracovníků má jednak pracovní úvazek ve více subjektech zároveň, a navíc se věnují i jiné činnosti než výzkumu a vývoji. Jde především o pedagogickou činnost a v případě zdravotnických zařízení samozřejmě i o činnost lékařskou. Z tohoto důvodu je tento ukazatel nadhodnocený a vypovídá spíše o počtu pracovních úvazků osob, které se věnují i výzkumu

STÁTNÍ VÝDAJE NA VÝZKUM V OBLASTI ZDRAVOTNICTVÍ V ROCE 2019 (€ na obyvatele)

Pozn.: *) Bez výdajů na všeobecný a neorientovaný výzkum v lékařských vědách. Zdroj: Eurostat

VÝZKUMNÍCI NA PRACOVÍŠTÍCH ZAMĚŘENÝCH PRIMÁRNĚ NA VÝZKUM V OBLASTI LÉKAŘSKÝCH VĚD (2019)

Zdroj: ČSÚ

7 239

výzkumných pracovníků v oblasti lékařských věd působilo v Česku v roce 2019.

v oblasti lékařských věd. Při přepočtu těchto osob na plný roční úvazek věnovaný výhradně výzkumné a vývojové činnosti zjistíme, že v Česku v roce 2019 v lékařských vědách působilo 2 601 výzkumníků (ukazatel přepočtených osob FTE – z anglického full time equivalent).

Nejvíce výzkumníků v lékařských vědách, zhruba polovinu, nalezneme na lékařských fakultách vysokých škol, a to především v Praze a v Brně, v menším počtu pak i v Olomouci, Ostravě, Hradci Králové a v Plzni. Na konci roku 2019 zde působilo 3 718 výzkumníků (HC), kteří tak představovali 15,5 % ze všech výzkumných pracovníků veřejných vysokých škol v Česku.

Při přepočtu na plný roční úvazek věnovaný čistě výzkumné činnosti vychází 1 320 osob (FTE), z čehož vyplývá, že výzkumníci v lékařských vědách na vysokých školách se touto činností zabývají v průměru jen asi třetinu své pracovní doby.

Ve většině případů se jedná o občany České republiky. Jen 9 % z nich má jiné než české občanství. V absolutním vyjádření tedy na vysokých školách v roce 2019 působilo v oblasti lékařských věd 328 výzkumných pracovníků ze zahraničí (HC), v 80 % případů šlo o občany ze Slovenska.

Ve fakultních nemocnicích a v ostatních specializovaných veřejných zdravotnických zařízeních působilo na konci roku 2019 v oblasti lékařských věd 3 253 výzkumníků (HC). Po přepočtu na ukazatel FTE vychází opět zhruba třetina (1 091). I zde platí, že přibližně desetinu výzkumníků tvoří cizinci, a to opět nejčastěji ze Slovenska. Na pracovištích Akademie věd se přímo výzkumu v oblasti lékařských věd věnuje 232 výzkumníků (HC), z nichž třetinu tvoří cizinci. Další zhruba 2 000 výzkumných pracovníků zde ovšem působí rovněž na pracovištích, která sice primárně spadají do oblasti přírodních věd, ale mají určitý přesah i do oblasti medicínského výzkumu.

Počet neschopenek byl ovlivněn covidem

Počet případů pracovní neschopnosti vzrostl meziročně o čtvrtinu. Průměrná doba neschopnosti se ale o tři dny zkrátila.

ALENA HYKYŠOVÁ

oddělení statistiky vzdělávání, zdravotnictví, kultury a sociálního zabezpečení

V roce 2020 bylo v Česku nahlášeno celkem 2 391 tisíc případů pracovní neschopnosti, což proti roku 2019 představovalo nárůst o čtvrtinu. Do pracovní neschopnosti častěji nastupovaly ženy, v roce 2020 nahlásily 1 249 tisíc případů. Neschopenek mužů bylo evidováno 1 142 tisíc a jejich počet poprvé překročil hranici milionu.

Kvůli dočasné pracovní neschopnosti chybělo denně na pracovišti v průměru 258 tisíc osob, tedy o 35 tisíc více než v roce 2019. Z důvodu nemoci či úrazu tak bylo každý den nepřítomných 5,5 % zaměstnanců, přičemž o rok dříve chybělo denně 4,7 % zaměstnanců. Největší denní podíl dočasně práce neschopných (7%) byl zaznamenán v krajích Zlínském a Moravskoslezském, nejnižší (4%) v Praze.

Na uvedeném nárůstu se podílela především dočasná pracovní neschopnost z důvodu nemoci, která meziročně vzrostla u mužů téměř o třetinu (o 250 tis.) a u žen přibližně o čtvrtinu (o 242 tis.).

Počet neschopenek zapříčiněných úrazem se na rozdíl od nemocí snížil. Celkem bylo nahlášeno 188 tisíc úrazů, které si vyžádaly pracovní neschopnost, tedy o 7,5 tisíce méně než v roce 2019. Pracovních úrazů meziročně ubylo 3,2 tisíce a jejich celkový počet dosáhl 41 tisíc. Lze předpokládat, že to souvisí s vyhlášením nouzového stavu, celkovým omezením pohybu, uzavřením některých podniků a větší mírou práce z domova. Pokles se však bohužel netýkal smrtelných pracovních úrazů, kterých naopak meziročně o 17 % přibývalo. Zatímco v roce 2019 došlo

k 92 smrtelným úrazům, v roce 2020 ke 108, z nichž 105 postihlo muže.

ZMĚNY VYVOLANÉ PANDEMÍ

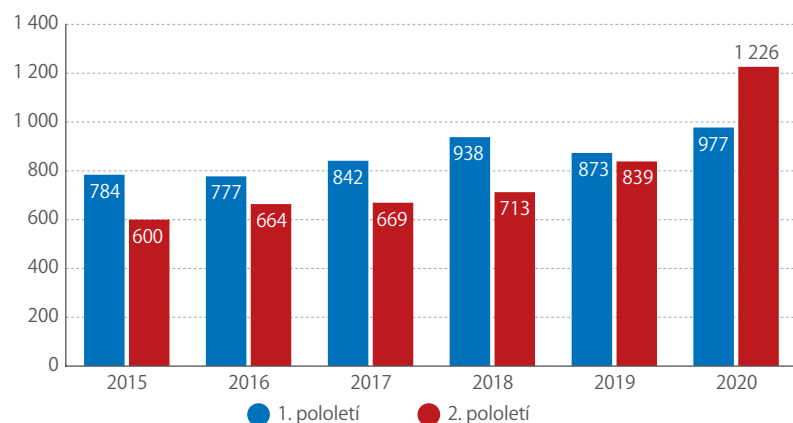
Počet případů pracovní neschopnosti roste setrvale již od roku 2015. V roce 2019 byl nárůst způsoben především zrušením karenční doby od 1. července. Tím se pracovní neschopnost stala z finančního hlediska výhodnější, protože zaměstnanec dostává náhradu mzdy již od prvního dne, a nikoliv až od čtvrtého, jako tomu bylo předtím. Mezi lety 2018 a 2019 tak vzrostl počet nahlášených případů dočasně pracovní neschopnosti o 65 tisíc. Loňský rok, poznamenaný pandemií, přinesl nárůst ještě větší – přibýlo 476 tisíc neschopenek. Do počtu případů neschopnosti pro nemoc jsou ale kromě nemocí zahrnuty i karantény osob splňujících nárok na nemocenskou. Podle údajů ČSSZ bylo v roce 2020 vystaveno celkem 344 tisíc karanténních neschopenek. Ve 4. čtvrtletí představovaly dokonce čtvrtinu všech zneschopnění.

Do roku 2018 platil trend, že v prvním půlroce bylo hlášeno značně více případů pracovní neschopnosti než v pololetí druhém. Tento jev se vysvětloval jarními chřipkovými epidemiemi, které znamenaly zvýšení nemocnosti, a prázdninami spadajícími většinou do druhé půlky kalendářního roku, během nichž nemocnost naopak klesá. V roce 2019 již rozdíl mezi prvním a druhým pololetím nebyl v důsledku zrušení karenční doby tak markantní a o rok později podzimní vlna onemocnění covid-19 trend úplně obrátila. Zatímco mezi prvními pololetími let 2019 a 2020 došlo k nárůstu pracovní neschopnosti pro nemoc o 104 tisíc (12%) případů, mezi druhými pololetími se počet neschopenek zvýšil o 387 tisíc (46%).

Podrobné údaje o vývoji pracovní neschopnosti najdete na:

 bit.ly/3vyScrG

NOVĚ HLÁŠENÉ PŘÍPADY DOČASNÉ PRACOVNÍ NESCHOPNOSTI PRO NEMOC (tis.)

Zdroj: ČSÚ

VÍCE NESCHOPENEK NA KRATŠÍ DOBU

V roce 2020 bylo v přepočtu na 100 pojištěnců nahlášeno 47 případů dočasně pracovní neschopnosti z důvodu nemoci. Největší meziroční nárůst byl zaznamenán v sociální oblasti a těžebním průmyslu. To jsou zároveň dvě odvětví s nejvyšším počtem případů na 100 pojištěnců v roce 2020. V odvětví těžba a dobývání šlo o 65 případů, u odvětví spadajících pod sociální péči to bylo dokonce o 10 více. K výraznému nárůstu došlo i ve zdravotnictví, kde meziročně počet neschopenek z důvodu nemoci na 100 pojištěnců vzrostl o 82 %, tj. z 28 případů na 50. Tito pracovníci přicházeli často do styku s koronavirovou nákazou.

Jediné odvětvové sekce s meziročním poklesem počtu případů dočasné pracovní neschopnosti byly peněžnictví a pojišťovnictví a především informační a komunikační činnosti. To lze vysvětlit jednak tím, že pracovní náplň takto zaměřených zaměstnanců umožňuje značnou míru práce z domova, a také zvýšenou poptávkou po těchto činnostech v rámci celého hospodářství.

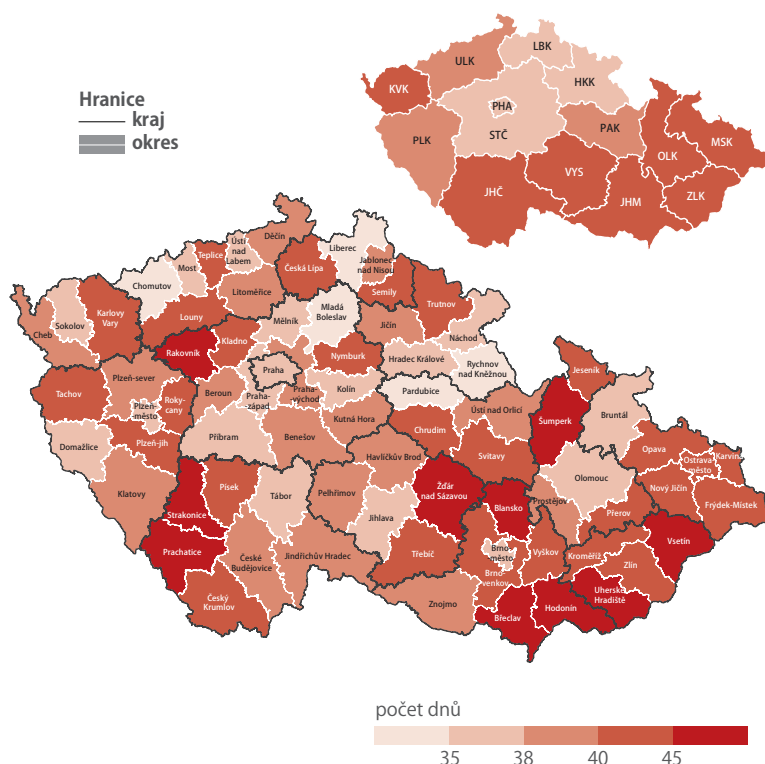
Celková doba strávená v pracovní neschopnosti meziročně vzrostla o 13 milionů dnů, průměrná délka trvání jednoho případu pracovní neschopnosti však o 3 dny klesla a v roce 2020 činila 39,4 dne. Dá se říci, že přibýlo krátkodobých pracovních neschopností z důvodu nemoci.

Ženy strávily v průměru na jedné neschopence, ať už pro nemoc, či úraz, 40,9 dne, muži 37,8 dne. Nejdelší průměrnou dobu trvání pracovní neschopnosti v roce 2020 vykázal Zlínský kraj se 43,5 dne následovaný Moravskoslezským krajem se 42,9 dne. Nejkratší délkou trvání pracovní neschopnosti se mohly pyšnit Královéhradecký kraj a tradičně Liberecký kraj s Prahou, kde průměrná hodnota dosahovala shodně 37 dnů. Ve všech krajích ČR vyjma Karlovarského se doba strávená na neschopence zkrátila.

PŘEVAŽUJÍ NEMOCI DÝCHACÍ A POHYBOVÉ SOUSTAVY

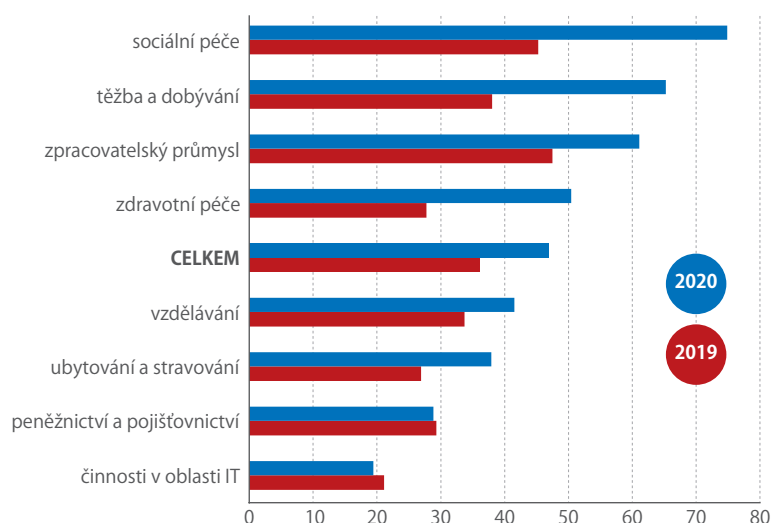
Nejčastější příčinou pracovní neschopnosti jsou dlouhodobě nemoci dýchací soustavy, které v roce 2020 způsobily 29 % všech případů. Obdobný podíl loni zaujímala kategorie ostatní nemoci, do níž spadají

PRŮMĚRNÁ DOBA TRVÁNÍ DOČASNÉ PRACOVNÍ NESCHOPNOSTI V OKRESECH A KRAJÍCH ČR (2020)

Zdroj: ČSÚ

NOVĚ HLÁŠENÉ PŘÍPADY DOČASNÉ PRACOVNÍ NESCHOPNOSTI PRO NEMOC NA 100 POJIŠTĚNČŮ VE VYBRANÝCH ODVĚTVÁCH

Zdroj: ČSÚ

i neschopenky vydané z důvodu karantény. Dá se také předpokládat, že jsou zde zahrnuty i některé pracovní neschopnosti osob, jimž se karanténa časem přetavila v onemocnění.

Šestina neschopenek byla vystavena kvůli nemocem pohybové soustavy. Tato skupina onemocnění měla na svědomí třetinu celkové doby strávené v pracovní neschopnosti. V průměru na jeden případ trvala neschopenka déle než 2 kalendářní měsíce (69,3 dne).

Výraznější rozdíl v pracovní neschopnosti podle pohlaví se objevuje u nemocí močové a pohlavní soustavy, u nichž je počet ukončených případů mužů oproti ženám 3,5krát nižší. Téměř dvakrát častější u žen než u mužů byla pracovní neschopnost zapříčiněná duševním onemocněním. Muži jsou naopak náchylnější k nemocem oběhové, trávicí či pohybové soustavy. Mnohem častěji jsou v pracovní neschopnosti také z důvodu úrazu či otravy.

REKORDNÍ VÝDAJE ZA DÁVKY NEMOCENSKÉHO POJIŠTĚNÍ

Mimořádný rok 2020 se projevil i ve výdajích na nemocenské, celkem bylo pojištěncům vyplaceno nemocenské ve výši 33 mld. Kč. Meziročně výdaje vzrostly o 6 mld. Kč, tedy o necelou čtvrtinu. Výdaje na nemocenské v přepočtu na jednoho pojištěnce se v roce 2020 blížily 7 tis. Kč. Obvykle platí, že nemocenské je peněžně nejvýznamnější dávkou nemocenského pojištění. Vlivem pandemie nemoci covid-19 však došlo k tomu, že v červnu roku 2020 se zejména z důvodu zavřených škol či jiných zařízení na první místo dostaly výdaje na ošetrovné (3 929 mil. Kč) a výdaje na nemocenské (3 383 mil. Kč) zůstaly až za nimi. V červnu 2019 přitom vyplacené dávky ošetrovného činily 131,6 mil. Kč, tedy téměř 30krát méně. Zatímco za celý rok 2019 bylo vyplaceno ošetrovné ve výši 1,7 mld. Kč, v roce 2020 už to bylo rekordních 11,4 mld. Kč.

Zdraví na pracovišti

Pracovní úrazy a další zdravotní problémy související s výkonem povolání postihují sice jen malé procento osob, ale negativní faktory na pracovišti pociťuje téměř polovina respondentů.

KVĚTA ODEHNALOVÁ
oddělení
pracovních sil,
migrace a rovných
příležitostí

K pravidelným zjišťováním v rámci Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS) patří ad hoc moduly zaměřené každý rok na jiné téma. V roce 2020 se tento modul věnoval pracovním úrazům a dalším zdravotním problémům souvisejícím s výkonem povolání. Šetření bylo rozděleno do tří submodulů:

- pracovní úrazy,
- zdravotní problémy související s výkonem povolání,
- rizikové faktory pro fyzické zdraví a/nebo duševní pohodu.

ABSENCE VĚTŠINOU KRATŠÍ NEŽ MĚSÍC

První submodul zjišťoval, zda respondent v průběhu posledních 12 měsíců utrpěl během pracovní doby úraz, případně kolik takových úrazů bylo. Úrazy se vztahovaly výhradně k pracovní činnosti respondenta, jednalo se tedy o úrazy, které se staly během výkonu pracovní činnosti nebo během pracovní doby bez ohledu na místo.

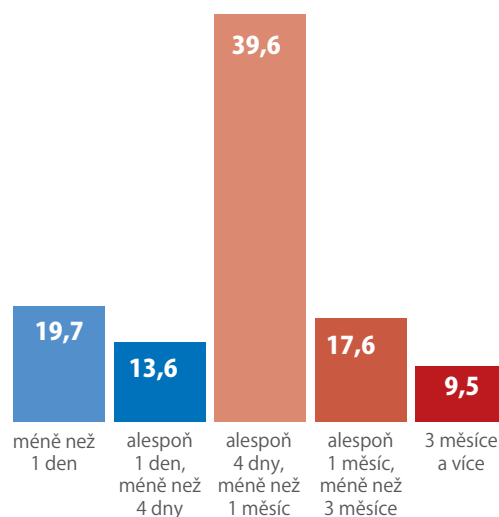
Výsledky ukázaly, že 98,0 % osob v posledních 12 měsících nemělo žádný pracovní úraz, jeden pracovní úraz utrpělo 1,8 % osob, dva a více úrazů znamenalo 0,2 % osob.

Téměř 20 % pracovních úrazů nevedlo k nepřítomnosti v zaměstnání nebo vedlo pouze k absenci kratší než 1 den. Nejvíce pracovních úrazů (39,6 %) si vyžádalo absenci v rozmezí od čtyř dnů do jednoho měsíce a 9,5 % pracovních úrazů způsobilo nepřítomnost v zaměstnání delší než čtvrt roku.

NEJČASTĚJI TRPÍ POHYBOVÝ APARÁT

Druhý submodul se zaměřil na to, zda respondent trpěl v posledních 12 měsících nějakou nemocí,

DĚLKA NEPŘÍTOMNOSTI V ZAMĚSTNÁNÍ V DŮSLEDKU ÚRAZU (%)

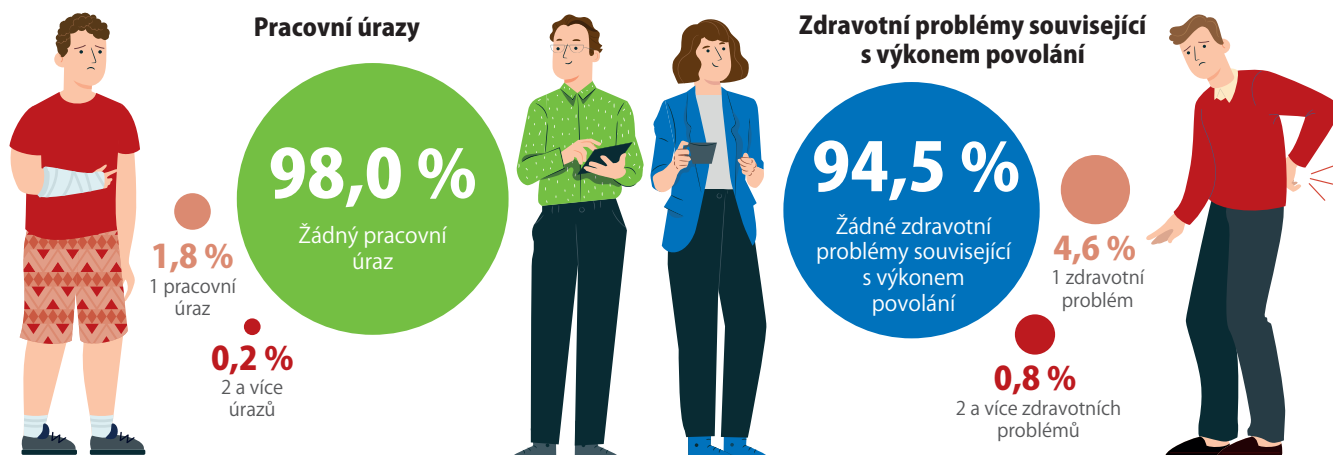

Zdroj: ČSÚ – AHM2020

postižením, zdravotním omezením nebo jiným fyzickým či psychickým problémem, který byl způsoben nebo se zhoršil výkonem zaměstnání. Již se nesledovaly úrazy ani jejich následky. I v tomto případě drtivá většina respondentů (94,5 %) v posledních 12 měsících žádný zdravotní problém související se zaměstnáním neměla, jeden zdravotní problém uvedlo 4,6 % osob a 0,8 % osob znamenalo více zdravotních problémů.

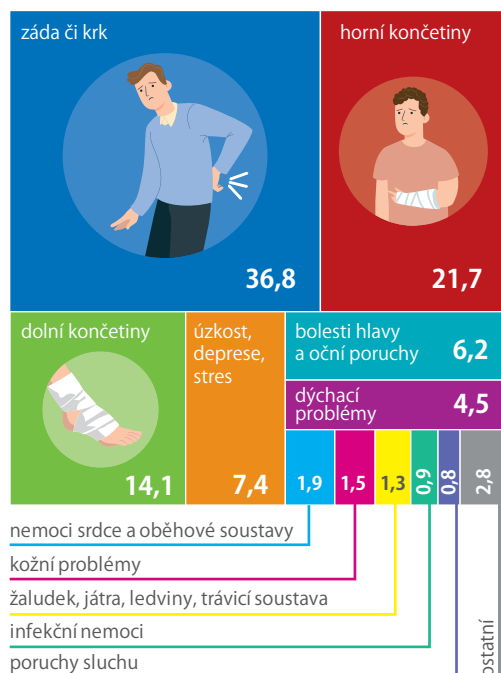
Nejvíce potíží způsobených nebo zhoršených výkonem zaměstnání (72,6 %) se týkalo pohybového

POČET PRACOVNÍCH ÚRAZŮ A ZDRAVOTNÍCH PROBLÉMŮ SOUVISEJÍCÍCH S VÝKONEM POVOLÁNÍ V POSLEDNÍCH 12 MĚSÍCÍCH (%)

Zdroj: ČSÚ – AHM2020

DRUH ZDRAVOTNÍHO PROBLÉMU SOUISEJÍCÍHO S VÝKONEM POVOLÁNÍ V POSLEDNÍCH 12 MĚSÍCÍCH (%)

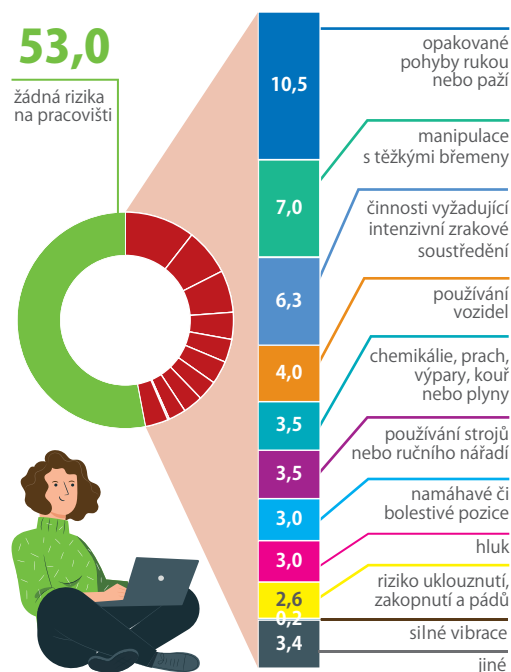
Zdroj: ČSÚ – AHM2020

aparátu, konkrétně oblasti zad a krku 36,8%, horních končetin 21,7% a dolních končetin 14,1%. Dalšími výraznějšími typy problémů byly pocity úzkosti, deprese či stres, které se objevily v 7,4% případů, a bolesti hlavy spolu s očními poruchami v 6,2% případů.

NEGATIVNÍ FAKTORY POCIŤUJE 47% PRACOVNÍKŮ

V rámci třetího submodulu respondenti uváděli, zda jsou na pracovišti vystaveni některému z faktorů, které

NEJZÁVAŽNĚJŠÍ RIZIKA NA PRACOVISTI, KTERÁ NEPŘÍZNIVĚ OVLIVŇUJÍ ZDRAVOTNÍ STAV (%)

Zdroj: ČSÚ – AHM2020

nepříznivě působí na jejich fyzické a duševní zdraví. Více než polovina dotázaných (53,0%) neměla pocit, že by na pracovišti byli vystaveni jakýmkoli rizikům nepříznivě ovlivňujícím zdravotní stav, zbylých 47% však alespoň jeden negativní faktor pociťovalo. Mezi uváděnými rizikovými faktory dominovaly opakované pohyby rukou nebo paží (10,5%) a manipulace s těžkými břemeny (7,0%). Další častěji uváděnou nepříznivou okolností bylo intenzivní zrakové soustředění (6,3%).

JE SYSTÉM SPOLUÚČASTI PACIENTŮ NA ÚHRADÁCH ZDRAVOTNÍ PÉČE V ČESKU NASTAVEN SPRÁVNĚ?

Já bych spíš řekl, že v České republice žádný promyšlený systém není, ale pouze fragmenty. Je tu spoluúčast týkající se léků – pacient se může domluvit s lékařem, zda chce „lepší, ale dražší“ lék, nebo lék plně hrazený pojišťovnou. Pak je tu kočkovpes, který nese název „nadstandardní péče“, aniž by vůbec existovala definice standardní péče. Takže dle místního rozhodnutí může být do tzv. nadstandardu zahrnuta barevná televize na pokoji, anebo nejmodernější kyčelní kloub.

Ve světě platí, že dobře nastavená spoluúčast pacientů týkající se vlastní péče přináší skutečné benefity. Mezi ně patří šetření výdajů ze strany státu

**MUDr. MARTIN
JAN STRÁNSKÝ**

bývalý ombudsman
pro zdraví

a zkvalitnění péče. Tuzemským příkladem z nedávné minulosti bylo zavedení poplatků za návštěvu lékaře, díky nimž se omezily zbytečné návštěvy a přetížení lékařů a zdravotnického personálu a zároveň přibyly peníze do státní kasy. Bohužel to politici nedokázali smysluplně vysvětlit. Místo aby řekli, že „za cenu piva zachráníte život babičky“, opatření vyznělo jako další zbytečná daň, což vedlo ke zrušení poplatků.

Vzhledem k tomu, že máme méně občanů, než má Londýn, zavedení smysluplného systému zdravotnictví včetně spoluúčasti pacientů by neměl být problém. Zásadní překážkou zůstává naprosto politicko-byrokraticky nabubřelý aparát.

”

Propad české ekonomiky se postupně zmírňuje

Údaje za letošní 1. čtvrtletí ukazují, jak silně ovlivnila ekonomiku protipandemická opatření a jaká část hospodářství už míří k zotavení.

KAROLÍNA ZÁBAJKOVÁ
analytička ČSÚ

JIŘÍ KAMENICKÝ
analytik ČSÚ

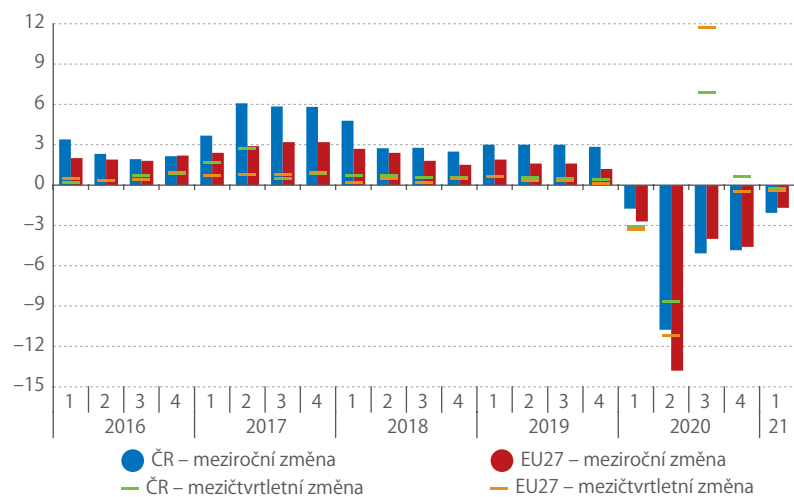

Hrubý domácí produkt (HDP) v 1. čtvrtletí 2021 zůstal za úrovní loňského 1. kvartálu o 2,4%. Oproti předchozím čtvrtletím se tak znatelně zmírnil meziroční propad, ale ve srovnání s posledním čtvrtletím 2020 došlo ke zhoršení. HDP mezičtvrtletně poklesl o 0,3%, zatímco předtím dvakrát za sebou rostl. Snížení HDP nejvíce ovlivnila spotřeba domácností, která

pod vlivem omezení maloobchodu i služeb nadále zůstávala za loňskou úrovní. Meziročně nižší byly rovněž investice a po mohutném závěru minulého roku oslabil i příznivý vliv bilance zahraničního obchodu.

Také v Evropské unii hrubý domácí produkt meziročně i mezičtvrtletně klesal. Vývoj průměrných hodnot za celou EU byl podobný jako v Česku. Meziroční propad se v 1. čtvrtletí 2021 zmírnil na 1,2%, zatímco ve srovnání se 4. čtvrtletím 2020 klesl průměrný HDP o 0,1%. Nejvyššího meziročního přírůstku v 1. čtvrtletí dosáhly Irsko (12,8%), Estonsko (5,0%) a Lucembursko (4,9%), nejsilnější pokles naopak zaznamenaly ekonomiky Portugalska (-5,4%), Rakouska (-4,5%) a Španělska (-4,3%).

VÝVOJ HDP (% , stálé ceny, očištěno o sezónní a kalendářní vlivy)

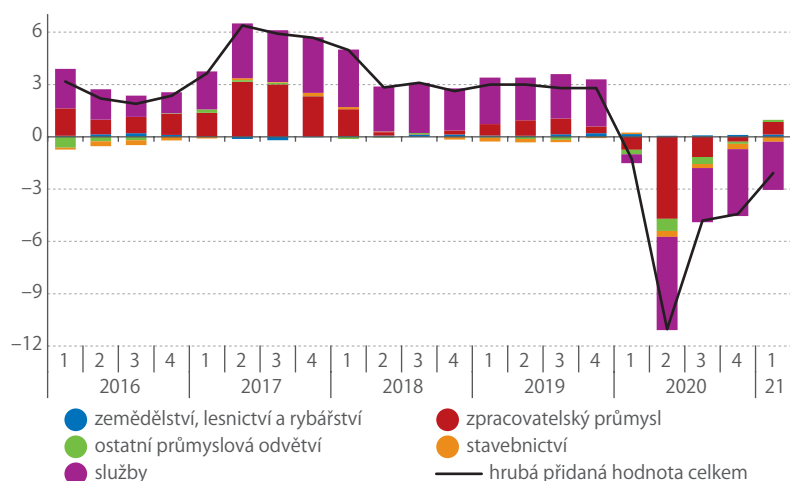

Zdroj: ČSÚ

SPOTŘEBA I INVESTICE BYLY NIŽŠÍ

Výdaje na konečnou spotřebu v 1. čtvrtletí 2021 se v České republice meziročně propadly o 3,1%, mezičtvrtletní pokles činil 0,2%. Meziročně zůstávala především spotřeba domácností (-6,4%), kterou nadále tlumilo omezení obchodu a služeb. Ve srovnání se 4. čtvrtletím 2020 spotřeba domácností klesla o 0,3%. Struktura spotřeby odpovídala pokračujícím omezením. Meziročně o 1,1% stoupla spotřeba předmětů krátkodobé spotřeby, v případě předmětů dlouhodobé spotřeby se však snížila o 4,1% a u předmětů

PŘÍSPĚVKY ODVĚTVÍ KE ZMĚNĚ HPH (procentní body, stálé ceny, HPH v %)

Zdroj: ČSÚ

střednědobé spotřeby propadla dokonce o 26,5 %. Meziroční pokles spotřeby služeb dosáhl 14,1 %. Vládní spotřeba meziročně vzrostla o 3,8 %, mezičtvrtletně ale klesla o 0,3 %, což lze přičíst srovnání se závěrem roku 2020, kdy vládní výdaje prudce narostly.

Nadále nižší byla také investiční aktivita. Celkové výdaje na tvorbu hrubého kapitálu sice meziročně vzrostly o 1,1 %, šlo ale zejména o efekt zvýšených zásob. Tvorba hrubého fixního kapitálu totiž meziročně klesla o 3,8 %. Mezičtvrtletně se výdaje na tvorbu hrubého fixního kapitálu zvýšily o 0,8 %. Věcné členění tvorby hrubého fixního kapitálu ukázalo na trvalý meziroční pokles u většiny investičních kategorií. Nejvíce se propadly investice do dopravních prostředků a zařízení (-14,2 %) a dále do ICT a ostatních strojů a zařízení (-5,3 %). To nepřímou ukazuje na trvalý investiční zdrženlivost nefinančních podniků. Mírně klesaly také investice do obydlí (-1,1 %), kterým dominují domácnosti. Snižovaly se rovněž investice do ostatních budov a staveb (-4,0 %). Meziroční růst vykázaly výdaje na produkty duševního vlastnictví (0,2 %).

Konec roku 2020 přinesl velké vzednutí exportu zboží ve snaze zčásti kompenzovat jarní ztráty. V 1. čtvrtletí 2021 se ale silná dynamika neudržela. Celkově vývoz reálně meziročně vzrostl o 4,1 %, export zboží dokonce o 5,4 %. Vývoz služeb se nadále propadal (-14,5 %). Ve srovnání se 4. čtvrtletím 2020 ale export klesl o 1,6 %. Dynamika vývozu tentokrát zaostávala za dovozem, který rostl o 5,4 % meziročně a o 3,4 % mezičtvrtletně. Výsledná bilance zahraničního obchodu stále dosahovala přebytku 102,2 mld. Kč, což je meziročně o 17,4 mld. Kč více. Ve srovnání s rekordním 4. kvartálem 2020, kdy byl zaznamenán nejvyšší přebytek 145,0 mld. Kč, se ale bilance zhoršila.

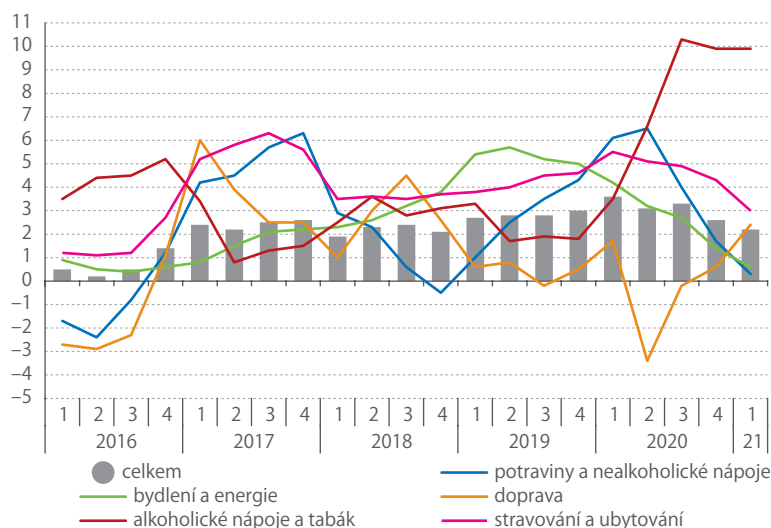
VÝVOJ ODVĚTVÍ BYL RŮZNORODÝ

Hrubá přidaná hodnota (HPH) byla v letošním prvním čtvrtletí meziročně nižší o 2,3 %. Stejně jako

u HDP ovlivnilo zmírnění meziročního poklesu srovnání s 1. loňským kvartálem, který už byl zasazen pandemií. Trvajícím opatření zasahovala především do chodu odvětví obchodu a služeb. To se projevilo na meziročním poklesu HPH o 12,3 % významné skupiny odvětví obchod, doprava, ubytování a pohostinství, která na meziročním propadu HPH měla největší podíl. Skoro o 15 % propadla HPH v tzv. ostatních činnostech služeb, kam patří zejména kulturní, zábavní a rekreační činnosti a také např. kadeřnictví a další služby pro domácnosti. Téměř o desetinu klesl výkon i v profesních, vědeckých, technických a administrativních činnostech. To souviselo se slabší poptávkou firem po specializovaných službách (poradenství, projekční práce, pronájmy, reklama, úklid, ostraha aj.) jak vlivem zhoršení hospodářské situace podniků, tak patrně i kvůli častějšímu využívání práce z domova. Výrazný pokles přetrvával i ve stavebnictví (-6,2 %). Příznivě se naopak vyvíjel zpracovatelský průmysl, kde HPH poprvé od konce roku 2019 meziročně vzrostla, a sice o 1,1 %. Výrazný byl přírůstek v zemědělství (4,9 %), meziročně vyšší byla HPH také v peněžnictví a pojišťovnictví (7,6 %), v odvětvích s převahou vládního sektoru (2,0 %) a v informačních a komunikačních činnostech (3,7 %).

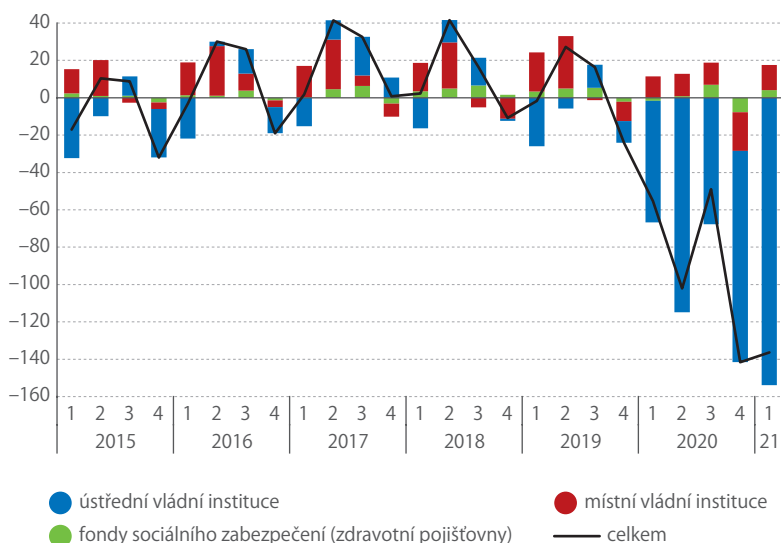
Mezičtvrtletně HPH v celé ekonomice klesla jen o 0,2 %. Stálo za tím zejména pokračující oživení ve zpracovatelském průmyslu a také posílení v oblasti peněžnictví a pojišťovnictví. To bylo společně s informačními a komunikačními činnostmi jediným hlavním odvětvím, v němž dosáhl v 1. čtvrtletí 2021 objem vytvořené přidané hodnoty svého historického maxima. Hluboký mezičtvrtletní pokles naopak pokračoval zejména v ostatních činnostech služeb (-2,9 %), v odvětví obchod, doprava, ubytování a pohostinství HPH ve srovnání se 4. čtvrtletím 2020 klesla o 0,7 %.

CENY VE VYBRANÝCH ODDÍLECH INDEXU SPOTŘEBITELSKÝCH CEN (meziročně v %)

Zdroj: ČSÚ

SALDO HOSPODAŘENÍ VLÁDNÍCH INSTITUCÍ (mld. Kč)

Zdroj: ČSÚ

RŮST SPOTŘEBITELSKÝCH CEN ZPOMALIL

Meziroční růst spotřebitelských cen v 1. čtvrtletí 2021 opět zpomalil a dosáhl hodnoty 2,2 %, což je nejméně od 4. kvartálu 2018. Oproti 4. čtvrtletí 2020 se index spotřebitelských cen zvýšil o 1,4 %. Výše mezičtvrtletního přírůstku za 1. čtvrtletí nevybočuje z úrovně posledních několika let (silný přírůstek na začátku roku často ovlivňuje změna daňových sazeb). Zpomalení meziročního tempa tak z velké části způsobilo srovnání s vysokou základnou začátku roku 2020, především u cen potravin a bydlení a energií. K meziročnímu růstu spotřebitelských cen nejvíce přispívaly ceny alkoholických nápojů a tabáku a dále doprava. Ceny alkoholických nápojů a tabáku v 1. čtvrtletí meziročně vzrostly o 9,9 %, ceny dopravy se zvýšily o 2,4 %. Velmi silně, o 8,7 %, narostly ceny nákupů automobilů, motocyklů a jízdních kol. Menší příspěvek měly i ceny bydlení a energií, stravování a ubytování a ostatního zboží a služeb. Ceny zboží úhrnem meziročně vzrostly o 2,0 % a ceny služeb o 2,5 %.

STÁTNÍ ROZPOČET V REKORDNÍM DEFICITU

Řešení pokračujícího nepříznivého vývoje epidemické situace si vyžádalo výrazné zvýšení výdajů vládního sektoru. Meziroční přírůstek příjmů byl naproti tomu jen mírný, podepsal se na tom jak slabý výkon ekonomiky, tak i daňové změny. Na značně deficitní hospodaření loňského roku tedy vládní instituce navázaly v 1. čtvrtletí 2021 dalším schodkem. Ten činil 136,3 mld. Kč, což je meziročně o 81,0 mld. Kč horší výsledek. Šlo o nejhlubší zaznamenaný deficit za 1. čtvrtletí a druhý nejhorší schodek vůbec.

Příjmy vládních institucí v 1. čtvrtletí meziročně vzrostly o 4,2 mld. Kč (0,8 %). Výrazně se zvyšoval objem přijatých čistých sociálních příspěvků (+18,7 mld. Kč), které ve výsledku byly jedinou položkou se silně pozitivním vlivem. Mírně se navýšily ještě přijaté ostatní běžné transfery (+1,6 mld. Kč).

Daňové změny však vedly k poklesu objemu přijatých daní z důchodů a jmení o 9,2 mld. Kč a o 3,5 mld. Kč se snížily i vybrané daně z výroby a dovozu. Klesly rovněž kapitálové transfery (o 2,7 mld. Kč), což také souvisí s ochlazením investiční aktivity vládního sektoru oproti loňsku.

Meziroční nárůst výdajů sektoru vládních institucí dosáhl 85,2 mld. Kč (14,1 %), největší část z tohoto přírůstku tvořily sociální dávky a naturální sociální transfery (+28,4 mld. Kč). Zvýšily se totiž výdaje na ošetrovné i starobní důchody. Výrazně, o 27,6 mld. Kč, posílil přírůstek vyplacených dotací (programy Antivirus, Covid nájemné a další podpora v oblasti kultury i cestovního ruchu) a k nárůstu o 18,6 mld. Kč došlo v případě kapitálových transferů (kompenzační bonus pro OSVČ). Oproti předchozímu půlroku naopak oslabil meziroční růst náhrad zaměstnancům (+7,7 mld. Kč). Poměrně slabé bylo ve srovnání s loňským rokem také navýšení vládních investic (+2,0 mld. Kč).

Meziročně klesla zejména mezispotřeba (-3,1 mld. Kč), která v loňském 1. kvartálu silně rostla pod vlivem nákupů zdravotnických pomůcek.

Protože většina nákladů na řešení krize připadá na ústřední vládní instituce, jde na jejich vrub i největší schodek hospodaření (-153,9 mld. Kč). Deficit se v tomto sektoru meziročně prohloubil o 88,9 mld. Kč a byl nejhlubší v celé časové řadě. Ústředních vládních institucí se týkala většina z nárůstu vyplacených dotací a sociálních dávek a rovněž se dál zvyšovaly i jimi placené ostatní běžné transfery. Ty posílaly místním vládním institucím jako náhradu za propad vzniklý vyplácením kompenzačního bonusu pro OSVČ. Na příjmové straně je nejvíce ovlivnil propad daňových příjmů – daní z důchodů a jmení i daní z výroby a dovozu.

Místní vládní instituce hospodařily s přebytkem 13,6 mld. Kč, což je meziročně o 2,1 mld. Kč lepší výsledek. Nárůst příjmů zde nejvíce podpořily již zmíněné ostatní běžné transfery a pak také daně z výroby a dovozu. Na straně výdajů se nejvíce navýšily kapitálové transfery zahrnující kompenzační bonus pro OSVČ. Přírůstek náhrad zaměstnancům naopak značně zmírnil, což také napomohlo k výslednému přebytku. Fondy sociálního zabezpečení (zdravotní pojišťovny) v 1. čtvrtletí hospodařily s přebytkem 4,1 mld. Kč, což je meziročně o 5,7 mld. Kč lepší výsledek. Zdravotním pojišťovnám vylepšilo hospodaření razantní zvýšení příjmů ve formě čistých sociálních příspěvků.

Dluh sektoru vládních institucí v 1. čtvrtletí vystoupal na 2 519,1 mld. Kč a meziročně se zvýšil o 630,3 mld. Kč. Naprostou většinu ze zaznamenaného meziročního přírůstku tvořily emise dlouhodobých dluhopisů (+541,1 mld. Kč). Objem těch krátkodobých se naopak snížil o 43,8 mld. Kč. Netypicky silně (+134,6 mld. Kč) vzrostl i objem půjček, které v dluhovém portfoliu jinak tvoří menšinu. Z toho se krátkodobé půjčky zvýšily o 79,8 mld. Kč a dlouhodobé o 54,8 mld. Kč.

136,3 mld. Kč
činil schodek vládního hospodaření v 1. čtvrtletí 2021.

Nástup pandemie nás zastihl v nedbalkách

O práci praktických lékařů, nejen v souvislosti s covidem, jsme hovořili s předsedou Sdružení praktických lékařů České republiky Petrem Šonkou.

PAVEL ČERNÝ
oddělení
marketingu a PR

Je v Česku dostatek praktických lékařů?

To je velmi relativní. V Česku v současné době máme zhruba 5 200 aktivně pracujících praktických lékařů a toto číslo je řadu let víceméně stabilní. V rámci Evropy patříme mezi země, které mají na počet obyvatel lékařů relativně víc. Jenže zastoupení praktických lékařů mezi ambulantními doktory je u nás jenom dvacet procent. V tradičních západních zemích přitom bývá poměr padesát na padesát, někde praktici dokonce převažují.

Současný stav má kořeny v době po druhé světové válce, kdy u nás byl zaveden centralizovaný sovětský model organizace zdravotnictví. Od devadesátých let, kdy se obvodní lékaři privatizovali a odešli z poliklinik, se snažíme obnovit původní tradici a znovu se navrátit k obvyklému modelu praktických lékařů se soukromou praxí, kteří zvládnou většinu ambulantních výkonů a ke specialistům posílají pacienty, až když je to opravdu potřeba.

Kolik pacientů může jeden praktik u nás zvládnout a kolik jich potřebuje, aby se mohl uživit?

V Česku máme v průměru asi 1 400 až 1 500 pacientů na jednoho praktického lékaře. V Praze a ve velkých městech to bývá i pod 1 000, na venkově zase víc. V Praze lékaři kompenzují menší množství pacientů pracovní lékařskou péčí, při které zajišťují různé prohlídky a úkony pro zaměstnance firem. Opačný extrém představuje Karlovarsko, kde najdeme ordinace třeba i se 4 000 pacienty.

Má lékař s větším počtem pacientů adekvátně vyšší příjem?

Dá se říct, že ano, ovšem má to svá ale. Problém je v tom, že lékař s mnoha pacienty nestíhá dělat žádné preventivní prohlídky a další výkony. U nás je primární péče praktického lékaře hrazena systémem kombinace kapitační a výkonové platby. Za každého registrovaného pacienta dostává lékař měsíční paušální platbu, ať pacient přijde, či nepřijde. Takže má-li lékař pacientů více, dostane větší částku v kapitační platbě, ale kolega, který má pacientů méně a stíhá dělat preventivní prohlídky, provádět více přístrojových výkonů, zajišťovat péči o diabetiky a další programy, si ve finále může přijít na větší peníze, protože tyto činnosti jsou hrazeny výkonově. Nehledě na to, že ten první často není schopen poskytovat péči v takové kvalitě a rozsahu, jak by chtěl a jak by to asi bylo v pořádku.

Jak se projevila pandemie covidu-19 na rozvoji „medicíny na dálku“?

Když loni v březnu covid přišel a nikdo nevěděl, jak se to onemocnění bude chovat a jak moc je nakažlivé, zastihlo nás to v nedbalkách. Nejen že jsme neměli žádné ochranné prostředky, ale také jsme zjistili, že ordinace praktiků nejsou vůbec připraveny na oddělení infekčních pacientů od neinfekčních. Mnohdy je to jedna místnost, kde sedí doktor se sestrou celý

den u jednoho stolu a mnohdy u toho stolu ještě i obědvají. Z hlediska epidemie a možnosti dezinfekce jde o naprosto nevhodné prostředí.

Na začátku epidemie proto většina ordinací fungovala v nouzovém režimu. V podstatě jsme ordinovali po telefonu a fyzický příjem pacientů byl omezen opravdu jen na nezbytné minimum. Obvykle se několik ordinací spojilo a v péči o pacienty se střídaly. Byla to výjimečná doba, kdy komunikace s pacienty probíhala hlavně po telefonu a těch telefonátů měli lékaři i několik set denně. Určitě bych se zdráhal nazvat to telemedicínou, nicméně se ukázalo, že spousta věcí se dá po telefonu vyřídit. Vyzkoušeli jsme si, že to jde, ale zároveň to má svá úskalí a rizika.

Telemedicina by měla tvořit doplněk služeb standardního lékaře, který sedí ve své ordinaci; rozhodně odmítáme myšlenku, že by mohla vzniknout telemedicínská centra, z nichž pacientům radí doktor, kterého nikdy neviděli a ani ho nemohou osobně navštívit. Ani si vlastně nemůžou být jisti, že je to doktor. Telemedicínské služby by mělo poskytovat stávající zdravotnické zařízení vždy po dohodě s pacientem a jen v případech, které jsou pro to vhodné. V současné době v rámci ministerstva i zdravotních pojišťoven pracuje několik odborných skupin, které se tímto tématem zabývají, a hledá se nějaký bezpečný způsob, jak telemedicínu definovat a jak nastavit bezpečnostní kritéria, aby skutečně plnila to, co má, a nebyla jen komerční příležitostí se spoustou rizik. Snažíme se inspirovat v Německu, kde ještě před pár lety byly telemedicínské služby zakázané, ale pak proběhla široká diskuze a odborníci nastavili jasná pravidla, jež přesně vymezují, kdo a za jakých podmínek může telemedicínu dělat.

Jak pokračuje elektronizace českého zdravotnictví?

Díky tomu, že již fungují e-recept a e-neschopenka, jsme zvládli krizové období na začátku pandemie, ale i v těchto oblastech je co zlepšovat. Například na e-recept dodnes nelze předepsat opiátové medikamenty nebo inkontinenční pomůcky. Spoustu mezer má rovněž e-neschopenka. Na opravách a vylepšování těchto systémů se však postupně pracuje. Větší problém vidím v zákonu o elektronizaci zdravotnictví, který vznikl poměrně složitě a nyní čeká v Poslanecké sněmovně na schvalování. Vzhledem k blížícím se volbám hrozí, že už ho poslanci nestihnou projednat a ta spousta práce spadne pod stůl, což bude velká škoda. Zákon je poměrně jednoduchý, v podstatě říká, že zdravotnická zařízení by mezi sebou měla komunikovat elektronicky, že by si měla vyměňovat informace v jednotném datovém standardu, který určí Ministerstvo zdravotnictví, a že přechodné období, během kterého by na elektronickou komunikaci měli přejít všichni povinně, je 10 let.

Zákon by měl umožnit, aby praktik, který pošle pacienta na vyšetření ke specialistovi, mohl zároveň elektronicky odeslat informace o zdravotním stavu a požadavek, co od specialisty chce. Zpátky by pak

»
V Česku máme v průměru asi 1 400 až 1 500 pacientů na jednoho praktického lékaře.

MUDr. Petr Šonka

měla přijít informace, jaký zákrok specialista provedl, s jakými výsledky a co dalšího doporučuje. Vše by mělo běžet naprosto automaticky v šifrované podobě s prokazatelným převzetím a předáním informace bez ohledu na to, jaký kdo používáme lékařský software.

Já nejsem zastáncem sbírání velkého množství informací o pacientech a jejich ukládání do nějakého centrálního registru pro případ, že by je třeba někdy nějaký doktor potřeboval. Už jen proto, že udržování takového systému v aktuální podobě by bylo nesmírně obtížné a v podstatě nemožné. Informace u mnoha pacientů se mění kontinuálně, což žádný systém nemůže zachytit. Elektronické zdravotnictví by mělo zajistit to, aby dva doktoři mohli komunikovat o jednom pacientovi a předávat si takové informace, které jsou v dané chvíli potřeba. Když posíláte pacientku na chirurgii, aby jí strhli zarostlý nehet, není přece nutné uvádět, kolikrát potratila nebo kdy měla první měsíčky. Na druhé straně, když ji posíláte na psychiatrii kvůli depresi, tak tyto informace důležité jsou. Jde o to, komunikovat efektivně a nevytvářet balastní informace.

Jsou na elektronizaci připraveni i praktici, z nichž mnozí jsou už ve vyšším věku?

Kvůli nim je v zákoně desetileté přechodné období. Mladší budou mít dost času na nový systém přejít a ti starší budou moci dosloužit s papírem a nebudou se muset bát, že je bude někdo trestat za to, že neovládají elektronizaci, i když medicínu dělají dobře.

Ona už celá řada lékařů s elektronickým systémem dnes pracuje. Aktivitou zespoda zde vznikl projekt E-sprava, který původně sloužil pro zaznamenávání a výměnu informací o pacientech čekajících

na transplantaci ledvin. Ve chvíli, kdy se objeví vhodná ledvina, musí všechno probíhat velmi rychle a udržovat dokumentaci takového pacienta stále v aktuálním stavu je poměrně náročné. Systém nejprve umožňoval automaticky ukládat laboratorní výsledky a elektronicky komunikovat mezi ošetřujícím lékařem a transplantačním zařízením. Postupně se nabalovaly další funkce a způsoby využití a dnes je na tento systém napojeno už několik tisíc doktorů. Aby nedošlo k tomu, že na něm začne někdo vydělávat na úkor ostatních, vstoupilo do projektu majetkovým podílem i Sdružení praktických lékařů. Pro lékaře je tak jeho používání jen za symbolický poplatek.

Jak by se podle vás mělo dál postupovat ohledně nákazy covidu-19, aby se situace co nejdříve uklidnila a skončila většina s nemocí spojených omezení?

To upřímně nevím. Byl jsem už docela optimista, myslel jsem si, že už to máme za sebou, ale teď si tím tak jistý nejsem. Řekl bych, že nám v tuto chvíli nezbývá nic jiného než přesvědčit co nejvíc lidí, aby se naočkovali. To se ukazuje zatím jako jediná cesta. Na číslech je evidentní, že očkování funguje. Třeba mezi zdravotníky, kteří jsou naočkovaní ve velké míře, spadl výskyt covidu dramaticky dolů. To se zpochybnit nedá.

Pak musíme doufat, že virus nebude mutovat do nějakých agresivních variant. Pokud to tak bude, asi se většiny omezení postupně zbavíme. Virus nezmizí, ale z nemoci se stane něco, na co jsme zvyklí u chřipky nebo jiných virových onemocnění. Každý rok se patrně objeví menší sezonní vlna s méně závažnými důsledky. Občas to pro někoho bude fatální, ale většina populace si pár dní poleží a bude fungovat dál.

Vystudoval Lékařskou fakultu Univerzity Palackého v Olomouci. Po studiu působil dva roky jako reprezentant farmaceutické firmy, poté jako lékař na Železniční poliklinice v Plzni. Ordinaci praktického lékaře v Přešticích převzal v roce 2003. Podílel se na založení okresní pobočky Sdružení praktických lékařů ČR a od roku 2017 je celostátním předsedou této organizace.

Nezkrácený rozhovor najdete na: bit.ly/3ldo8AA

Průměrná cena tepelné energie rostla pomaleji než inflace

Od roku 2010 se nejvíce zvýšily ceny tepla vyráběného z uhlí. Teplo z biomasy a jiných obnovitelných zdrojů zdražilo pětkrát méně.

PAVEL ČERNÝ
oddělení
marketingu a PR

K výrobě tepelné energie v Česku je více než z poloviny využíváno uhlí, i když jeho podíl na celkovém palivovém mixu postupně klesá. Zhruba pětinový podíl si dlouhodobě drží zemní plyn a z desetin se na výrobě tepelné energie podílí biomasa a jiné obnovitelné zdroje energie (OZE), jejichž využití se od roku 2010 zvýšilo na dvojnásobek. Uhlí výrazně převládá u velkých tepelných systémů, zatímco u malých systémů se zdroji do 10 MWt a u domovních kotelen je převažujícím palivem zemní plyn.

VÝVOJ CEN ZÁVISEL NA PALIVU

Mezi lety 2010 až 2020 vzrostla průměrná cena tepelné energie s DPH pro konečného spotřebitele o 18 %, což je o něco méně, než činí kumulovaná inflace (20,1 %). Vývoj byl ovlivněn především změnou cen paliv, nárůstem stálých nákladů a rovněž poklesem objemu dodávek tepelné energie, které se mezi lety 2010 až 2019 snížily o 8,4 %.

Na ceny pro konečné spotřebitele výrazně působily i změny sazby DPH na teplo a chlad, která byla v roce 2010 zvýšena z 9 % na 10 %, v roce 2012 na 14 %

a v roce 2013 na 15%. Od 1. ledna 2020 došlo k přeřazení dodávky tepla a chladu z první snížené sazby DPH 15 % do druhé snížené sazby DPH 10 % a od 1. května stejně poklesla DPH i u dodávek teplé vody.

Do roku 2014 lze sledovat každoroční nárůst průměrných cen tepelné energie pro konečné spotřebitele bez ohledu na použité palivo. Mezi lety 2015 a 2017 růst cen tepla z uhlí zpomaloval až téměř ke stagnaci, zatímco ceny tepla z ostatních paliv klesaly. Tím docházelo k postupnému srovnávání průměrné výše cen tepla z uhlí a z ostatních paliv. V letech 2018 a 2019 průměrné ceny tepelné energie opět rostly ve všech palivových kategoriích.

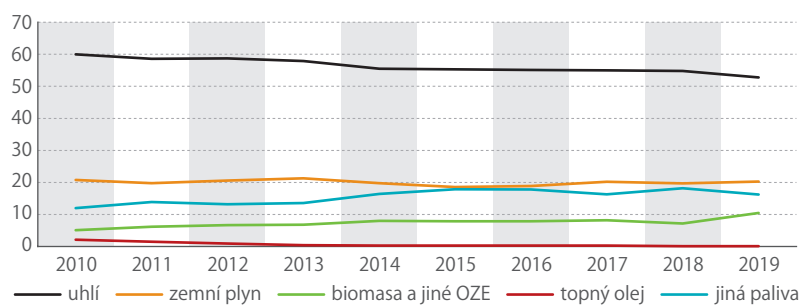
Průměrná cena tepla z uhlí se od roku 2010 do roku 2020 zvýšila o 32 % ze 451 na 595 Kč/GJ (vč. DPH). Průměrná cena tepla vyrobeného z biomasy a jiných OZE vzrostla o 6 % ze 454 na 480 Kč/GJ (vč. DPH) a z ostatních paliv stoupla o 7 % z 549 na 587 Kč/GJ (vč. DPH).

NEJDRAŽŠÍ TEPLA JE V PRAZE

Při rozčlenění podle krajů najdeme nižší ceny tepelné energie spíše tam, kde se nacházejí velké tepelné zdroje využívající kombinovanou výrobu elektřiny a tepla s rozsáhlými soustavami pro dálkové zásobování teplem. Jedná se např. o Plzeňský kraj se soustavou napojenou na zařízení na energetické využití odpadu v Chotíkově nebo kraje Pardubický a Královéhradecký s centrálním zdrojem tepelné energie v elektrárně Opatovice.

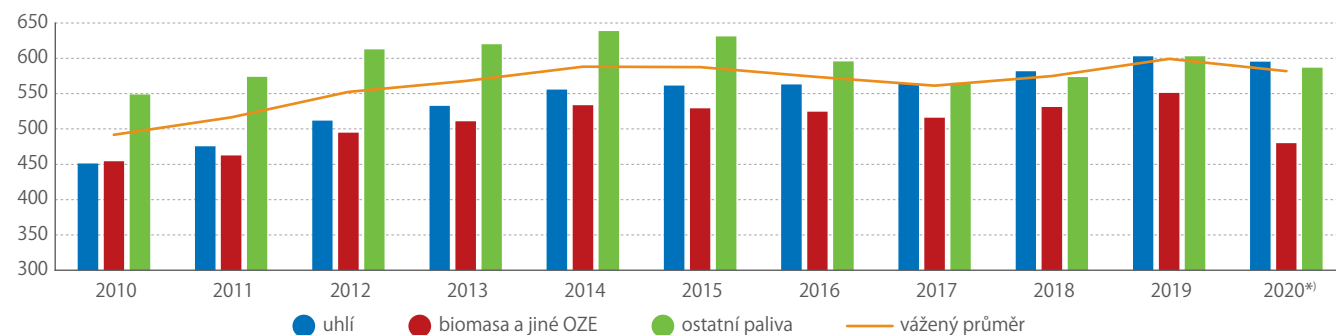
Vyšší ceny bývají zpravidla v regionech, v nichž se velká část tepla vyrábí spalováním zemního plynu, a také tam, kde je teplo distribuováno prostřednictvím parních rozvodů. V roce 2019 byla nejnižší průměrná cena tepelné energie (529 Kč/GJ vč. DPH) v Plzeňském kraji a nejvyšší (676 Kč/GJ vč. DPH) v Praze.

DRUHY PALIV POUŽITÝCH PRO VÝROBU TEPELNÉ ENERGIE (%)

Zdroj: ERÚ

PRŮMĚRNÉ CENY TEPELNÉ ENERGIE PRO KONEČNÉ SPOTŘEBITELE (Kč/GJ vč. DPH)

Pozn.: *) Ceny za rok 2020 jsou předběžné. Zdroj: ERÚ

Udržitelný rozvoj v Evropské unii

Vydavatel: Eurostat

Páté vydání pravidelné zprávy Eurostatu opět shrnuje data o posunu, k němuž došlo v plnění cílů udržitelného rozvoje v zemích Evropské unie. V 17 kapitolách publikace jsou podrobně analyzovány jednotlivé cíle udržitelného rozvoje stanovené v roce 2015 v rámci Agendy 2030 a pomocí relevantních indikátorů popsány dosažené změny a vývojové trendy. Celkem byla zpracována data za 102 indikátorů. Všechny kapitoly uvádějí tzv. krátkodobé trendy vycházející z dat za posledních 5 let, a pokud jsou dostupné údaje, tak i dlouhodobé trendy za 15 let. Nová kapitola o průřezových otázkách se zabývá tématy, jež ovlivňují několik nebo všechny cíle udržitelného rozvoje a která nelze analyzovat z pohledu jediného cíle.

Nejnovější vydání zprávy o udržitelném rozvoji podává rychlý přehled o situaci v EU a v jednotlivých členských zemích a identifikuje oblasti, na které je třeba zaměřit pozornost, pokud Evropa chce naplnit cíle Agendy 2030. Poskytuje také základní údaje pro kritické zhodnocení současné situace a účinnosti přijatých opatření.

VÝSLEDKY OVLIVNÍ PANDEMIE

Během předchozích pěti let dosáhla EU ve většině cílů pokroku, i když značně nerovnoměrného. V případě cílů Život na souši (15) a Dostupné a čisté energie (7) došlo dokonce k regresu. Řada informací a údajů shrnutých v publikaci však pochází z období do roku 2019, tedy ještě před pandemií covidu-19, což znamená, že dopady této nákazy se do prezentovaných výsledků zatím plně nepromítly.

Výrazného úspěchu bylo dosaženo v plnění cílů Mír, spravedlnost a silné instituce (16), Odstranění chudoby (1) a Zdraví a kvalitní život (3). V případě chudoby a zdraví lze ovšem předpokládat zhoršení situace během pandemie, takže v příštích letech

bit.ly/2TlofJ0

se tyto cíle patrně v celkovém pořadí propadnou na nižší pozice.

Mnohé z cílů, pro které již byly známy hodnoty indikátorů za rok 2020, vykázaly zpomalení ve srovnání s předchozím obdobím. Týkalo se to např. Důstojné práce a ekonomického růstu (8), Kvalitního vzdělávání (4), Rovnosti mužů a žen (5), Další nerovnosti (10) nebo Partnerství ke splnění cílů (17). Pro cíle Pitná voda a kanalizace (6) a Život ve vodě (14) nebyly trendy za EU počítány, neboť o stavu za posledních pět let není k dispozici dostatek potřebných údajů.

JAK JE NA TOM ČESKO

Závěrečná kapitola publikace je věnována porovnání stavu v jednotlivých členských zemích EU s unijním průměrem. Česká republika si z tohoto pohledu stojí poměrně dobře. Výrazně lepší výsledky než průměr zemí EU vykazujeme v cílech Další nerovnosti (10) a Odstranění chudoby (1). Mírně nad průměrem jsme v cílech Důstojná práce a ekonomický růst (8), Udržitelná města a obce (11) a Konec hladu (2). Ve všech uvedených cílech dosáhlo Česko za posledních 5 let pokroku. Nejvýraznější postup vpřed byl zaznamenán u cíle Mír, spravedlnost a silné instituce (16), jeho úroveň je však u nás ve srovnání s EU stále lehce podprůměrná. Nejhorší výsledky vztažené k průměru EU byly zaznamenány u cíle Klimatická opatření, v němž nedosahujeme ani 60% evropské hodnoty a pokrok za posledních 5 let byl jen velmi mírný. Slabého pokroku bylo dosaženo také v cíli Dostupné a čisté energie (7) a do regrese jsme se dostali v případě cílů Život na souši (15) a Pitná voda a kanalizace (6).

Čísla z první ruky za rok 2020

Vydavatel: Český statistický úřad

Také tento rok v červnu vyšla statistická brožura Čísla z první ruky za rok 2020, Praha. Čtenáři v ní najdou demografická data o pohybu obyvatel nebo o věkové struktuře včetně znázornění pomocí věkové pyramidy. Tradiční součástí jsou také údaje o zaměstnanosti a mzdách nebo dokončených bytech a stavebních povoleních. Nově je obsah rozšířen i o údaje z oblasti výzkumu a vývoje, využívání informačních technologií nebo o školství, přibyla také infografika a rozšířilo se množství grafů.

Publikace je určena nejen úředníkům a politikům na úřadech městských částí či magistrátu, ale také pracovníkům dalších institucí a firem, které v hlavním městě působí a statistické informace jim pomáhají zorientovat se v oboru jejich činnosti. Do knihovny ji jistě rádi zařadí i laici, kteří se zajímají o statistiku nebo chtějí vědět víc o Praze. Brožura rovněž slouží jako malý dárek pro respondenty za účast na statistických šetřeních.

Z čísel vyplývá, že v populaci Prahy, která čítala k 31. 12. 2020 celkem 1 335 084 obyvatel, mírně převládají ženy (51 %). V roce 2020 se narodilo 14 713 dětí a zemřelo 13 621 osob, celkově se přistěhovalo 40,6 tisíce lidí a vystěhovalo se jich 30,9 tisíce. Mezi přistěhovalými převládali cizinci, zatímco mezi vystěhovalými osoby s českým občanstvím. Celkový počet zaměstnaných osob byl ve 4. čtvrtletí 2020 podle Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS) cca 697,6 tisíce, z toho většina byli muži (55 %). Nejvíce osob bylo dle VŠPS zaměstnáno v odvětví velkoobchod, maloobchod a opravy motorových vozidel (79,8 tis.) a v profesních, vědeckých a technických činnostech (78,4 tis.). Nezaměstnaných bylo podle VŠPS 22,5 tisíce. Průměrné hrubé mzdy pražských zaměstnanců dosáhly podle strukturální mzdové statistiky u mužů 53 156 Kč a u žen 41 981 Kč měsíčně. Medián hrubých mezd byl mnohem nižší než průměrná mzda a dosahoval u mužů 42 300 Kč a u žen 36 351 Kč měsíčně. Nejvyšší hrubé průměrné mzdy (107 665 Kč) pobíraly

osoby na pozici řídicích pracovníků. Na druhé straně spektra se nacházeli pomocní a nekvalifikovaní pracovníci (21 838 Kč) a pracovníci ve službách a prodeji (28 486 Kč).

V Praze bylo k 31. 12. 2020 registrováno 228,5 tisíce cizinců. Převažovali mezi nimi Ukrajinci (59,3 tis. osob), Slováci (34,8 tis.) a Rusové (26,2 tis.). Vietnamci byli na 4. místě (14,0 tis.). V roce 2020 pracovalo v Praze celkem 28,4 tisíce pracovníků ve výzkumu a vývoji (přepočtených na plný pracovní úvazek), z toho 59 % bylo výzkumných pracovníků. Nejvíce výzkumných pracovníků působí v podnikatelském sektoru (35 %). Plných 69 % domácností Prahy mělo notebook a 72,8 % jednotlivců využívalo internet v mobilním telefonu. Mezi lidmi ve věku 16–34 let bylo 91,6 % osob využívajících sociální sítě.

STÁRNUTÍ EVROPY

Vydavatel: Eurostat

Široká škála statistických dat popisujících život a aktivity starších lidí v EU. Publikace se zaměřuje zejména na oblasti: populační vývoj, bydlení a životní podmínky, zdraví, práce, příjmy a výdaje, sociální podmínky a názory.

 bit.ly/3wU85uy

RODOVÁ ROVNOST 2020

Vydavatel: Štatistický úrad SR

Komplexní přehled statistických informací charakterizujících postavení žen a mužů v současné společnosti. Údaje ze Slovenska jsou doplněny mezinárodním srovnáním. Součástí publikace je i grafická příloha.

 bit.ly/3qrJdI8

KVALITA A EFEKTIVITA VZDĚLÁVÁNÍ A VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVY

Vydavatel: Česká školní inspekce

Souhrn informací o stavu a kvalitě vzdělávání v ČR ve školním roce 2019/2020. Publikace zachycuje i problematiku distančního vzdělávání i v souvislosti s pandemií covidu-19.

 bit.ly/35ISIZZ

PUBLIKACE ČSÚ

📄 tištěná 🌐 online

Výsledky účtu kultury (2019)

Přehled výdajů na kulturu jak z hlediska zdrojů, tak i oblastí kultury a poskytovatelů kulturních služeb. Součástí publikace je i odhad makroekonomických ukazatelů v kultuře.

Lesnictví (2020)

Publikace přináší hlavní ukazatele lesnické činnosti subjektů hospodařících v lesnictví v roce 2020 a ekonomické výsledky za rok 2019. Data jsou uspořádána do časových řad od r. 2006, resp. 2016.

Ekonomické výsledky peněžních institucí (2017–2019)

Souhrnné i detailní informace o ekonomických výsledcích a stavu bankovních i nebankovních peněžních institucí v České republice.

Evidenční počet zaměstnanců a jejich mzdy (1. Q 2021)

Údaje o evidenčním počtu zaměstnanců, mzdových prostředcích a průměrných mzdách v národním hospodářství v členění podle odvětví, území, sektorů a velikosti.

Pracovní neschopnost pro nemoc a úraz v ČR (2020)

Základní přehled o dočasně pracovní neschopnosti obyvatel ČR z důvodu nemoci či úrazu. Data vycházejí ze společného zpracování údajů ČSSZ a ČSÚ.

www.czso.cz | objednavky@czso.cz

KALENDÁŘ: Rychlé informace

ZÁŘÍ
2021

PO	ÚT	ST	ČT	PÁ	SO	NE
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

1 ST

Míry zaměstnanosti,
nezaměstnanosti
a ekonomické aktivity
(7/2021)

7 ÚT

Maloobchod
(7/2021)

16 ČT

Indexy cen výrobců
(8/2021)

3 PÁ

Průměrné mzdy
(2. Q 2021)

10 PÁ

Indexy cen vývozu
a dovozu
(7/2021)

24 PÁ

Konjunkturální
průzkum
(9/2021)

6 PO

Zahraniční obchod
se zbožím
(7/2021)

Indexy
spotřebitelských cen
– inflace
(8/2021)

30 ČT

Míry zaměstnanosti,
nezaměstnanosti
a ekonomické aktivity
(8/2021)

Průmysl
(7/2021)

13 PO

Pohyb obyvatelstva
(1. pol. 2021)

Stavebnictví
(7/2021)

Čtvrtletní sektorové
účty
(2. Q 2021)

Kvalita života nezávisí pouze na ekonomických faktorech

Česká republika se zapojila do měření kvality života a letos vyšla poprvé Zpráva o kvalitě života a její udržitelnosti. ČSÚ je součástí této aktivity.

PETR STIBOR

oddělení statistiky cestovního ruchu a životního prostředí

V evropském prostředí se kvalita života objevila v agendě Římského klubu. Jedním z programových bodů této nevládní organizace založené v roce 1968 ve Švýcarsku bylo zvyšování životní úrovně jedinců a kvality jejich života.

KRÁTKÝ EXKURZ DO HISTORIE

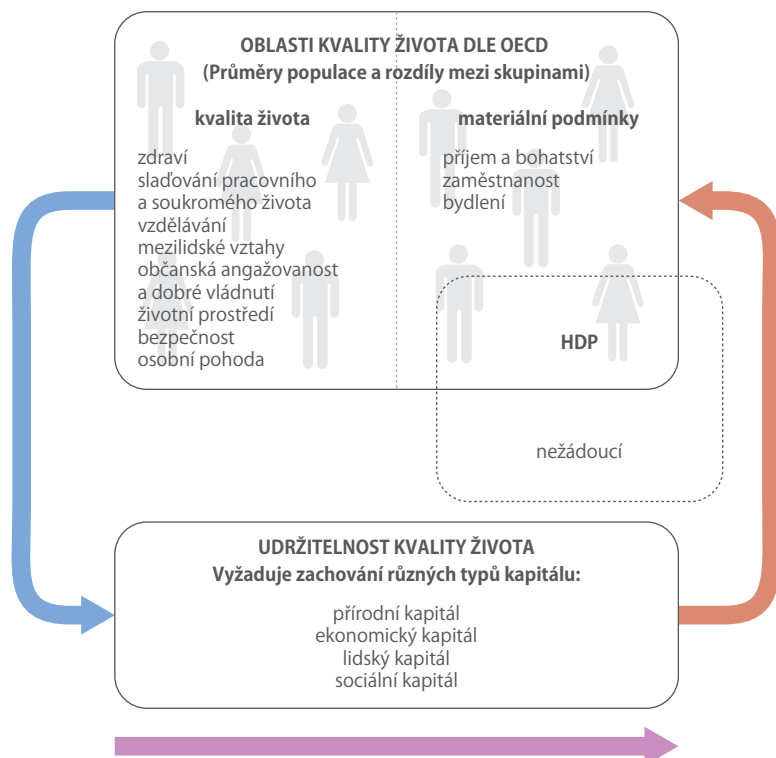
Od 60. let minulého století v USA a v západní Evropě sice roste příjem společnosti, ale životní spokojenost zaostává. Vztah mezi rostoucím příjmem a životní spokojeností se nevyvíjel rovnoměrně. Na základě tohoto poznatku proběhlo mnoho vědeckých diskuzí o tom, že kvalitu života není možné měřit jen podle ekonomických ukazatelů. V 70. letech došlo k odklonu od měření ekonomických a sociálních životních podmínek a k jeho nahrazování novým hodnocením životních stylů obyvatelstva.

Devadesátá léta byla dobou rozkvětu měření kvality života, které se zaměřovalo zejména na subjektivní hodnocení ve třech oblastech. První oblastí je celková spokojenost se životem, druhou spokojenost s jednotlivými součástmi života (bydlení,

OBLASTI KVALITY ŽIVOTA V SADĚ PRO ČR

Zdroj: ČR 2030 – Kvalita života – Souhrnná zpráva

Zdroj: OECD – Better Life Initiative (2011)

práce atd.). V rámci třetí části se hledají významné faktory, které zlepšují subjektivní pocit kvalitního a užitečného života.

Nové návrhy, jak měřit a pojmout kvalitu života, přinesla zpráva Stiglitzovy komise z roku 2009. Z ní vyplývá větší zaměření na domácnost, u které se měří příjem a spotřeba. Zpráva také poukázala na nerovnost mezi jednotlivci či skupinami a doporučila k dalšímu zkoumání rovněž volný čas jedince, protože i ten je jedním z atributů kvality života. Jako reakci na tato doporučení definovala OECD 11 oblastí kvality života s cílem zaměřit se na lidi, a to nikoliv pouze z pohledu ekonomických indikátorů (např. HDP), ale prostřednictvím mnoha dalších nových ukazatelů.

ČSÚ A KVALITA ŽIVOTA

V letech 2016–2018 byl v rámci projektu Systém dlouhodobých priorit udržitelného rozvoje ve státní správě realizovaného Úřadem vlády ČR vytvořen návrh indikátorů kvality života s cílem začlenit je systematicky do hodnocení úspěšnosti a dopadu státních politik. Při sestavování návrhu vycházel Úřad vlády z doporučení OECD. Celkem bylo vytvořeno 140 indikátorů (objektivních a subjektivních), rozdělených do 11 oblastí dle OECD (viz obrázek).

ČSÚ je zapojen do projektu Mechanismy prosazování principů udržitelného rozvoje ve státní správě, jehož součástí je mimo jiné také indikátorová sada kvality života. Role ČSÚ spočívá především v získávání a zaznamenávání dat pro ukazatele kvality života.

V současné době, kdy je ze 140 indikátorů pokryto daty 85, probíhá revize a následně bude sada indikátorů upravena tak, aby pro každý indikátor byla dostupná data.

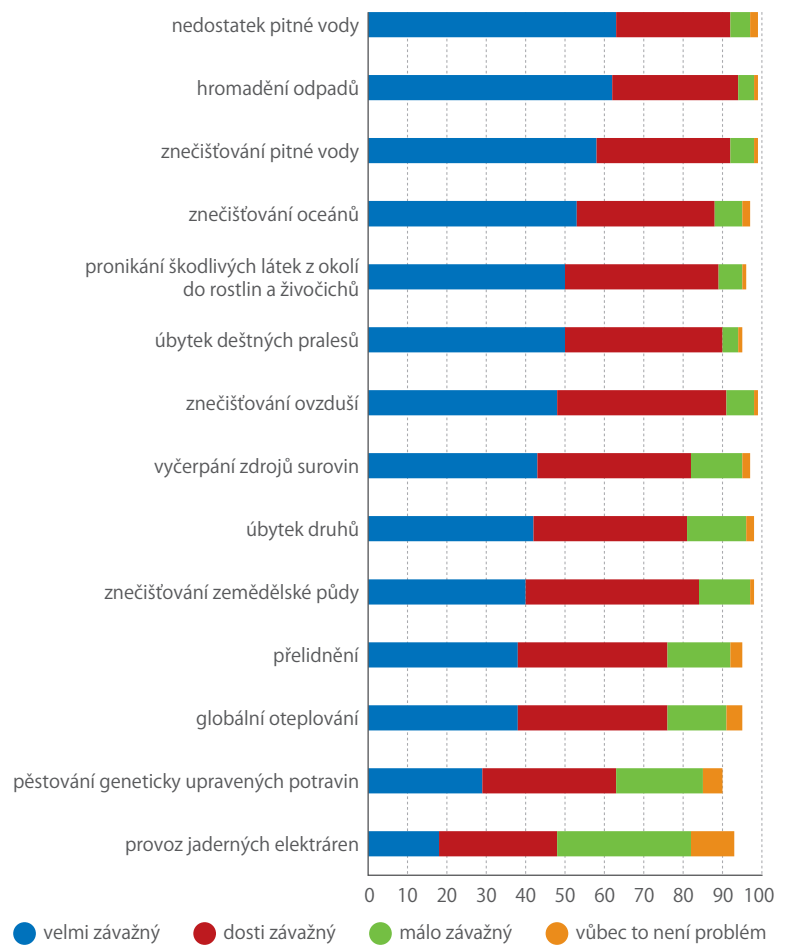
Ze spolupráce partnerů projektu (MŽP ČR, MMR ČR, CENIA a dalších zainteresovaných skupin) vyšla začátkem tohoto roku první Zpráva o kvalitě života a její udržitelnosti, která na základě indikátorů hodnotí vývoj v jednotlivých prioritních oblastech s konkrétní vazbou na strategické a specifické cíle.

Zpráva zahrnuje dvě sady indikátorů. První jsou indikátory ČR 2030 měřící udržitelný rozvoj na národní úrovni a druhé pak indikátory kvality života. Praktické využití indikátorů kvality života ve zprávě bylo omezené, protože se nepodařilo všechny indikátory naplnit daty. Bylo to zapříčiněno např. nepravidelností výběrových šetření či nedostupností dat z jednorázových projektů nebo dosud nerealizovaným sběrem dat. Výzvou pro letošní rok je tedy již zmíněná revize a výběr takových indikátorů, k nimž bude možné získat relevantní data.

VÝSTUPY ZE ZPRÁVY O KVALITĚ ŽIVOTA

Ze zprávy je možné vyčíst řadu zajímavých informací. Například v oblasti zdraví byl v ČR zaznamenán pozitivní vývoj hodnot naděje dožití při narození. Průměrná délka života roste, u žen v roce 2019 byla 82,1 roku a u mužů 76,3 roku. Negativní trend naproti tomu vykazuje oblast životního prostředí, v níž se zvyšuje počet respondentů, kteří pokládají některé ekologické problémy, např. nedostatek pitné vody, za velmi závažné.

HODNOCENÍ ZÁVAŽNOSTI GLOBÁLNÍCH PROBLÉMŮ (% , 2018)

Zdroj: ČR 2030 – Zpráva o kvalitě života a její udržitelnosti – část 2

Více informací včetně kompletní Zprávy o kvalitě života a její udržitelnosti najdete na

www.cr2030.cz/

Webová prezentace ČSÚ

Hledáte statistické informace?
Navštivte sekci Statistiky
nebo Katalog produktů.

czso.cz/statistiky

czso.cz/statistics

czso.cz/katalog-produktu

czso.cz/catalogue-of-products

10 mil.

zobrazení stránek
za rok

www.czso.cz

3 mil.

návštěv
za rok

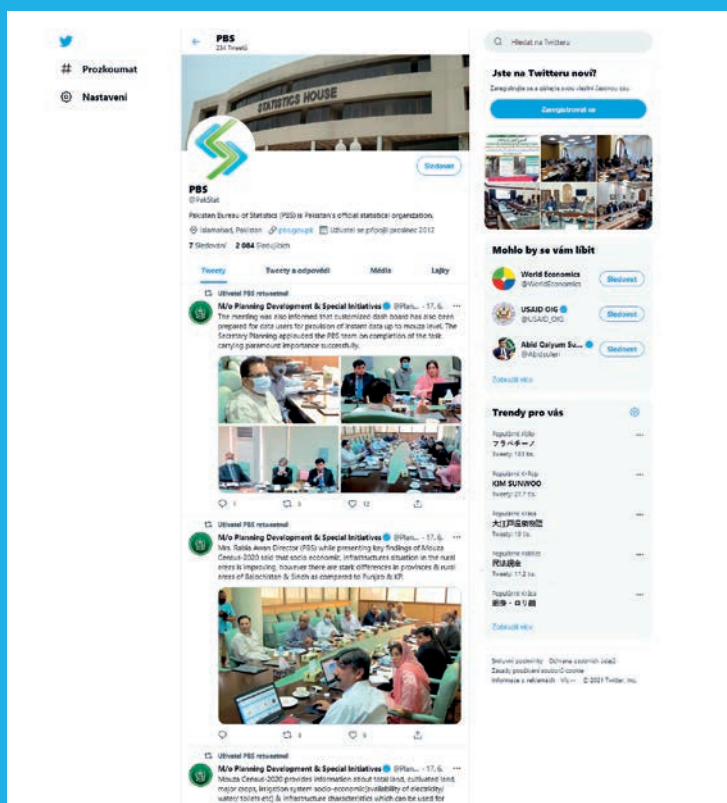

TWITTEROVÝ ÚČET PÁKISTÁNSKÉHO STATISTICKÉHO ÚŘADU @PAKSTAT

Že vás nikdy nenapadlo sledovat pákistánské statistiky na twitteru? Třeba je na čase to změnit.

Celý profil je vedený v angličtině, takže porozumění takřka nic nebrání. Dozvíte se například, že za posledních 10 let se proočkovanosť dětí mladších dvou let kompletní sadou očkování, které pro tuto věkovou skupinu a tento region doporučuje Světová zdravotnická organizace, zvýšila o 10 p. b. a nyní má v Pákistánu kompletní imunizaci 70 % dětí ve věku 12 až 23 měsíců. Více než 77 % matek konzultuje možnosti očkování ještě před narozením svého prvního dítěte. Jsou ve většině případů odkázány na osobní kontakt s lékařem či porodní asistentkou, přístup k internetu má jen 33 % domácností. Tento podíl je vyšší v městských oblastech, kde má k internetu přístup více než polovina domácností (51 %), zatímco ve venkovských regionech je to necelá čtvrtina (24 %).

bit.ly/2Tz9rvZ

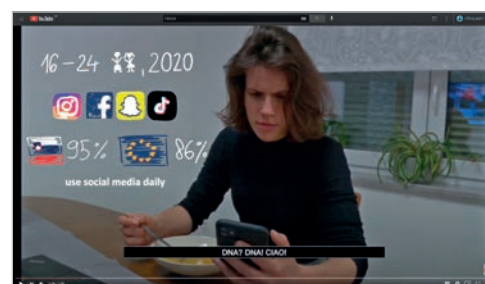

VÝSLEDKY SOUTĚŽE EUROPEAN STATISTICS COMPETITION 2021

Do čtvrtého ročníku této soutěže, jejímž cílem je zvyšovat statistickou gramotnost, se přihlásilo více než 11 tis. studentů ze 16 zemí.

Po náročné národní fázi postoupily vítězné týmy z každé účastnické země do evropského finále. V něm byly požádány, aby natočily dvouminutové video na téma dezinformací ve statistice. Soutěžící museli prezentovat své názory na dezinformace, které mohou zásadně ovlivnit rozhodování i volených zástupců či změnit mínění a náladu ve společnosti. V soutěžním videu také musela být zmíněna role oficiálních statistik. I přes omezení, která přinesla pandemie covidu-19, vytvořili studenti velmi povedená videa. Porota evropských odborníků vyhodnotila 61 příspěvků a vybrala pět nejlepších ve věkové skupině 14–16 let (30 příspěvků) a také pět ve věkové skupině 16–18 let (31 příspěvků). Mezi mladšími studenty se na medailových pozicích umístily týmy ze Slovinska, Portugalska a Chorvatska, v kategorii starších studentů se nejvíce dařilo týmům z Portugalska, Belgie a Chorvatska.

bit.ly/3vFWqyC

DOJÍŽDĚJÍCÍCH ŠVÝCARŮ NEUSTÁLE PŘIBÝVÁ

Švýcarskou plošinou a alpskými údolními se nyní valí mnohem větší toky dojíždějících za prací, než tomu bylo před dvěma desetiletími.

V roce 2019 dojíždělo do práce mimo místo svého bydliště 3,6 mil. obyvatel Švýcarska, z toho 71 % mimo obec svého bydliště. Od roku 1990 se jejich podíl výrazně zvýšil, tehdy to bylo 59 %. Relativně nejvíce dojíždějících z ostatních kantonů vzhledem ke své velikosti přitahují kantony Basilej a Zug.

V roce 2019 použilo automobil jako hlavní dopravní prostředek pro dojíždění jen něco málo přes polovinu dojíždějících (51 %), necelá třetina (31 %) používala k cestám do práce veřejnou dopravu, 17 % chodilo pěšky nebo jezdilo na kole. V průměru dojíždějící ujeli během jedné cesty do práce 14 km, což jim trvalo 30 minut.

Kromě dojíždějících do zaměstnání cestovalo ve Švýcarsku v roce 2019 více než 700 000 osob starších 15 let za studiemi. Aby se dostali studenti do škol, ujeli v průměru 21 km a jedna cesta jim trvala 40 minut. K dosažení cíle použily více než dvě třetiny z nich veřejnou dopravu (42 % vlak, 27 % autobus), na kole jezdilo do školy mimo obec svého trvalého bydliště 7 % studentů a stejný podíl jich také chodil pěšky.

bit.ly/3fCG3gW

JAK ŽIJE PRŮMĚRNÝ MLADÝ EVROPAN

Kolik mladých žen a mužů žije se svými rodiči? Kolik z nich je zaměstnáno? Jak často sportují?

Zjistěte to pomocí interaktivní vizualizační aplikace Young Europeans, kterou Eurostat nedávno aktualizoval.

Nástroj se skládá z kvízových otázek, které se dotýkají čtyř různých aspektů života mladých lidí: já a moje rodina, já a moje práce, já a moje volno a studia a já a internet. Kromě angličtiny je také k dispozici ve francouzštině a němčině.

bit.ly/3vwj83

NEJSTABILNĚJŠÍ MANŽELSTVÍ V EU JSOU NA MALTĚ A V IRSKU

Dlouhodobý trend v Evropské unii ukazuje, že počet sňatků klesá, zatímco počet rozvodů roste.

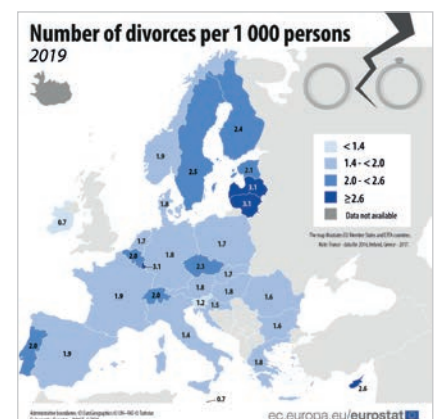
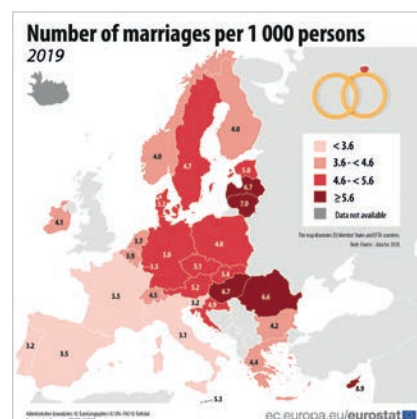
Od roku 1964 se hrubá míra sňatečnosti v EU snížila z 8,0 sňatku na 1 000 osob na 4,3 v roce 2019. Míra rozvodovosti se zároveň více než zdvojnásobila z 0,8 rozvodu na 1 000 osob v roce 1964 na 1,8 v roce 2019.

V roce 2019 byl v EU zemí s nejvyšším počtem sňatků v poměru k počtu obyvatel Kypr (8,9 sňatku na 1 000 osob), následovaly Litva (7,0), Lotyšsko a Maďarsko (obě 6,7). Naopak nejnižší míra sňatečnosti byla hlášena v Itálii (3,1), Portugalsku a Slovinsku (obě země 3,2).

V roce 2019 byl mezi členskými státy EU nejnižší počet rozvodů v poměru k počtu

obyvatel registrován na Maltě a v Irsku (0,7 rozvodu na 1 000 osob), následovalo Slovinsko (1,2), Itálie (1,4) a Chorvatsko (1,5). Nejvyšší míru rozvodovosti naopak zaznamenaly Lotyšsko, Litva a Lucembursko (ve všech 3,1 rozvodu na 1 000 osob), Kypr (2,6) a Švédsko (2,5).

bit.ly/2RiHaJn

Lovci a úlovky

Myslivci za první republiky zastřelili mnohem více drobné zvěře než dnes. Vysoké zvěře, zvláště divokých prasat, tolik nebylo.

**PAVEL
HORTIG**
oddělení
marketingu a PR

Honitby byly za první republiky výsadou velkostatkářů, továrníků, lékárníků a vyšších státních úředníků. V rámci společenské zábavy tito lidé lovili zejména drobnou zvěř, hlavně koroptve, bažanty a zajíce. Stavby spárkaté zvěře (jeleni, srnci, daňci, mufloni, černá zvěř) byly tehdy poměrně nízké, protože značná část byla chována v oborách.

První výsledky úplného statistického šetření ulovené zvěře zveřejnil v roce 1935 Státní úřad statistický v článku „Ulovená zvěř v roce 1933“ v časopise Zprávy SÚS. Až do roku 1930 byla tato statistika v působnosti ministerstva zemědělství a údaje sloužily pouze pro interní účely a nebyly zveřejňovány. Šetření SÚS bylo prováděno prostřednictvím okresních úřadů u všech majitelů či nájemců honiteb. Zjištěné informace měly posloužit k novelizacím honebních zákonů, které byly do té doby v jednotlivých zemích ČSR odlišné.

UŽITKOVÁ ZVĚŘ

Z dobových statistik se dozvídáme, že v roce 1933 bylo na území dnešní České republiky uloveno 4,2 tisíce jelenů, 1,8 tisíce daňků a 44,6 tisíce kusů srnčí zvěře. Na rozdíl od dneška byl velmi nízký počet odstřelených muflonů (56) a černé zvěře, tedy divokých prasat (688). Zato počet ulovených zajíců přesáhl milion (1,32 milionu).

Oblíbenou lovnou zvěří byly různé druhy ptáků. Rekord v celé této statistice patřil koroptvím, kterých

myslivci zastřelili dva miliony. Bažantů bylo odstřeleno 396 tisíc a divokých kachen 29,5 tisíce. Dalšími lovenými druhy byly křepelky (1 tisíc), divocí holubi (16,3 tisíce), kvíčaly (10,9 tisíce) nebo divoké husy (623 kusů).

ŠKODNÁ ZVĚŘ

Tehdejší správci honiteb se v boji se škodnou zvěří nemilosrdně vypořádávali zejména s toulavými psy a polodivokými kočkami. V lesích odstřelili během jediného roku přes devadesát tisíc koček (90,6 tisíce) a téměř třicet tisíc psů (29,5 tisíce). Statistické „smrtné žně“ zasáhly ptáky z čeledi krkavcovitých: vrány (210 tisíc), sojky (50 tisíc) a straky (36,5 tisíce). Z dravých ptáků se myslivci zaměřili především na krahujce (21 tisíc) a jestřáby (6,1 tisíce). Častým terčem loveckých pušek byli divocí králíci (200 tisíc) a veverky (74,5 tisíce). Hojně se odstřelovaly lasice (36 tisíc) a ondatry (21 tisíc), ale také tchoři (14 tisíc), lišky (8,2 tisíce) a hranostajové (5 tisíc). K relativně méně častým úlovkům patřili jezevci (344 kusů), kuny lesní (951), kuny skalní (821) a vydry (143).

Ve statistice zvěře ulovené v českých zemích v roce 1933 chybějí zástupci největších domácích šelem, tedy medvědi a vlci. Jedinou výjimkou byl rys, skolený v počtu dvou kusů myslivci na Moravě. Na Slovensku byli vedle 11 vlků zastřeleni tři medvědi. Na Podkarpatské Rusi postihl podobný osud šest medvědů a 12 vlků.

KOHO NAHÁNĚJÍ MYSLIVCI V SOUČASNOSTI?

Největší díl úlovků tvořila v období od dubna 2019 do března 2020 vysoká zvěř. Myslivci odstřelili přes 29 tisíc kusů jelení zvěře, 103 tisíc srnčí, 29 tisíc daňčí a více než 10 tisíc kusů muflonů zvěře. Na rozdíl od třicátých let minulého století lovili především přemnoženou černou zvěř (240 tisíc), kachny (243 tisíc) a bažanty (456 tisíc). Mezi škodnou zvěří převažovaly lišky (85 tisíc), kuny lesní a skalní (12 tisíc) a také jezevci (5 tisíc).

Z ptáků postihl odstřel zejména holuby hřivnáče (18 tisíc), straky obecné (13 tisíc), kormorány velké (10 tisíc), vrány obecné (2 tisíce) a hrdličky zahradní (3 tisíce). Koroptev polní z naší přírody téměř vymizela a zaječí zvěř je na hranici přežití. A toulavé kočky a psi? Podle údajů Českého statistického úřadu odstřelili myslivci na polích, v lesích a na loukách 11 tisíc toulavých koček a 300 psů. Pro myslivce však tyto domácí šelmy zůstávají noční můrou i dnes: je to škodná zvěř, která ročně zabije až tři miliony ptáků a mláďat zajíců.

Foto: Bejvavalo.cz

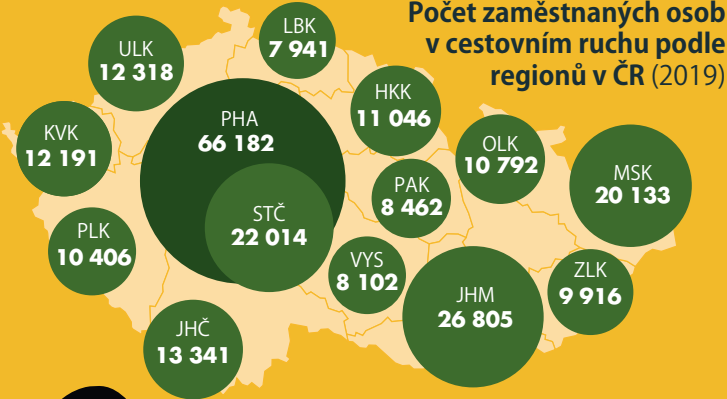

CESTOVNÍ RUCH V ČR

Počet zaměstnaných osob v cestovním ruchu podle regionů v ČR (2019)

V České republice pracovalo v cestovním ruchu **239 649 osob**

Podíl na celkové zaměstnanosti regionu (2019, v %)

V cestovním ruchu pracoval každý

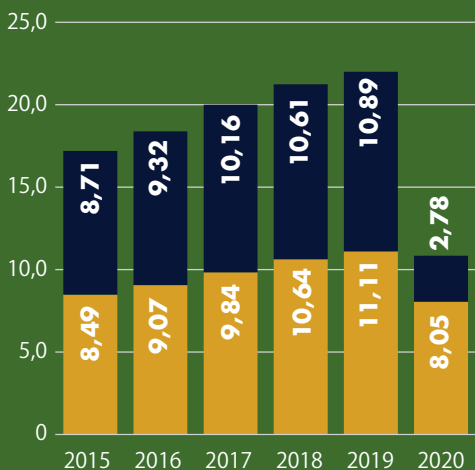
22. Čech

Podíl cestovního ruchu na zaměstnanosti

4,4 %

Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních (v mil.)

nerezidenti

rezidenti

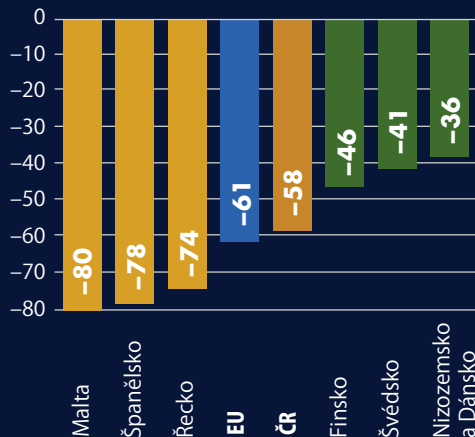
Návštěvnost turistických oblastí (podle hostů v HUZ, v tis.)

Návštěvnost turistických cílů 2020 (v tis.)

Počet nocí strávených v hromadných ubytovacích zařízeních EU (za duben 2020 až březen 2021 v meziročním srovnání, v %)

Alaspoň týdenní dovolenou mimo domov si v roce 2020 nemohlo dovolit **20,8 % domácností**

Statistická ročenka ČR

Portrét České republiky v datech

pravidelně
od roku 1957

každoročně
česko-anglicky

v knižní
i elektronické
podobě

objednavky@czso.cz
www.czso.cz/rocenka_CR

